'O HABARI MA OWA 'O MATIUS WOSITOTARA

Ma Dumutu

'O Matius 'awi bukuoka ne'ena 'inasitotara 'o Habari ma Owa. Ma Habari ma Owa ge'ena la 'o Yesus 'una ge'ena ma Koana 'o nyawa wosilaha-laha. 'Unau ne'ena gee ma Jo'oungu ma Dutu wijajiokau 'ato dua woboa, 'isoka gee 'o nabii yositotarokau 'o Buku 'Itebi-tebinoka 'o Jaji ma Siraka. Ngaro ma sira 'o Yesus woboano 'o duniaka ne'ena de womanoa doka ka 'o Yahudioka, ma 'o Habari ma Owa ge'ena ma dumutu duga ka 'o Yahudi ma nyawakawa. So 'ena 'o nyawa 'iodumika 'o duniaka ne'ena.

Nako ngone pabaca ma buku ne'ena, ge'ena dua panako kokia ma sira nanga Jou Yesus wosupu 'o duniano, wi'osiki, de 'o Tokata ma Koana witaili. De mita 'o sagala moi-moi wokadi-diai 'o Galileaka, ge'ena la: kokia 'o nyawa wakidotoko; 'o nyawa manga panyake 'i'ini-'inioka wosi'aiki; de mita kokia 'una wosongene de womomikoli. Ne'ena 'iodumu ma dumutu la pasahe ma gou-goungu, 'o Yesus 'una ge'ena to ngone 'o nyawa 'o duniaka poodumu nanga so-sowono ma du-duusu.

Ma Yesus Kristus 'awi edete de wi dotumu manga ronga-ronga

1 Koneda 'isilefo ma Yesus Kristus 'awi edete de wi dotumu,
'o Dautino de 'o Abrahamuno. 'O Abrahamuoka de sigado
'o Dautuku, manga ronga-ronga konee:

2-6a 'O Abraham de 'awi ngowaka 'o Ishak,
'o Ishak 'awi ngowaka 'o Yakub,
'o Yakub 'awi ngowaka 'o Yehuda de wi riaka dododo,

'o Yehuda 'awi ngowaka 'o Peres de 'o Zerah, manga 'esa ngo Tamar.
'O Peres 'awi ngowaka 'o Hezron,
'o Hezron 'awi ngowaka 'o Ram,
de 'o Ram 'awi ngowaka 'o Aminadab,
'o Aminadab 'awi ngowaka 'o Nahason,
'o Nahason 'awi ngowaka 'o Salmon.
'O Salmon 'awi ngowaka 'o Boas, ma 'esa ngo Rahab,
'o Boas 'awi ngowaka 'o Obed,
ma 'esa ngo Rut,
de 'o Obed 'awi ngowaka 'o Isai,
'o Isai 'awi ngowaka ma Koana 'o Dautu.

6b-11 'O Dautoka de sigado ma 'orasi 'o Israeloka yaki'umo
'o Babelika, manga ronga-ronga 'isilefo konee:
'O Dautu de 'awi ngowaka 'o Salomo gee ma 'esa 'o Uria ma bao.
'O Salomo 'awi ngowaka 'o Rehabeam,
'o Rehabeam 'awi ngowaka 'o Abia,
de 'o Abia 'awi ngowaka 'o Asa,
'o Asa 'awi ngowaka 'o Yosafat,
'o Yosafat 'awi ngowaka 'o Yoram.
'O Yoram 'awi ngowaka 'o Uzia,
'o Uzia 'awi ngowaka 'o Yotam,
'o Yotam 'awi ngowaka 'o Ahas,
de to 'una 'awi ngowaka 'o Hizkia.
'O Hizkia, 'awi ngowaka 'o Manasye,
'o Manasye 'awi ngowaka 'o Amon,
'o Amon 'awi ngowaka 'o Yosia, de 'o Yosia 'awi ngowaka 'o Yekhonya de wi riaka dodoto.

12-16 Ma 'orasi 'o Israeloka yaki'umo 'o Babelika sigado 'o Yesus
wosupu 'o duniano manga ronga-ronga konee:
'O Yekhonya de 'awi ngowaka 'o Sealtiel,
'o Sealtiel 'awi ngowaka 'o Zerubabel,
'o Zerubabel 'awi ngowaka 'o Abihud,
de 'o Abihud 'awi ngowaka 'o Elyakim,
'o Elyakim 'awi ngowaka 'o Azur,
'o Azur 'awi ngowaka 'o Zadok.

'O Zadok 'awi ngowaka 'o Akhim,
'o Akhim 'awi ngowaka 'o Eliud,
'o Eliud 'awi ngowaka 'o Eleazar,
de 'o Eleazar 'awi ngowaka 'o Matan,
'o Matan 'awi ngowaka 'o Yakub,
'o Yakub 'awi ngowaka 'o Yusuf ngo Maria ma rokata, ngo Marianou 'o Yesus wosupu gee ma Jo'oungu ma Dutu wiiri-iriki.

17 So 'o Abrahamuoka de sigado ma Koana 'o Dautuku, 'o lape
mogiooko de soatuku. 'Asa de ma Koana 'o Dautoka de sigado
'o Israeloka 'o Babelika yaki'umo, 'o lape mogiooko de soatukoli.
De ma 'orasi 'o Israeloka yaki'umo 'o Babelika sigado ma Yesus
Kristus wosupu 'o duniano, 'o lape mogiooko de soatukoli mita.

'O Yesus woboa 'o duniano

18 'O Yesus woboa 'o duniano ma jarita konee: Ma 'orasi ngo
Maria 'o Yesus ma 'esa de 'o Yusuf 'asa ka 'o demo 'iputusoka ma
koyomatoomunuwasi 'ena ngo Maria miroesokau. 'O Yusuf
kowanakowa 'ato muna miroesoka ge'ena ma Jo'oungu ma Dutu wi
Ngomasa 'imanarama. 19 So womau watoakou ma kawomasiriidino
sababu 'una ge'ena wisingina 'isure, so wooluku womisimae-maeke
'o kawasaka. 20 'O Yusuf watiba-tibangi ma hali ge'ena de wonanere
'ato ma Jo'oungu ma Dutu wi mala'ekati 'iboa de 'ingose, "Yusuf
'o Dautu wi ngowaka! 'Uwa nimodongo moningaamoko ngo Maria;
sababu muna miroesoka ge'ena ma Jo'oungu ma Dutu wi Ngomasa
'Itebi-tebini 'imanarama. 21 De dua muna 'asa momaku'arene de mi
ngowaka 'o nauru, salingou wonisironga 'o Yesus, sababu ka 'una
duga 'asa watuusu 'o nyawa 'iodumu manga sowono."

22 Ge'ena 'iodumu 'idadi la 'isoka kokia naga gee 'o nabii wimoi
wosidemokau 'ato, 23 "'O mosolese mimoi dua 'asa miroesoka de
momaku'arene mi ngowaka 'o nauru, 'o ngowaka gu'una 'asa wisironga
'o Imanuel." Ngone tanu, "Ma Jo'oungu ma Dutu naga de de ngone."

24 Gee womomikie, de wotagi ngo Maria mi'ese so wominga-
amokokau sababu wamoteke 'isoka 'o mala'ekati wisidemo-demokau
gee. 25 Ma 'o Yusuf kowomasiganuwasi ngo Mariaka sigado
momaku'arenoka. Momaku'arenoka de mi ngowaka 'o nauru gu'una
'o Yusuf wisironga 'o Yesus.

Yoca-cawaro manga daeraa dina 'o wange ma siwarisa 'idadu

2 'O Yesus wosupu 'o Betlehemuoka, 'o Yudea ma tonaoka, ma 'orasi ge'ena 'o Herodes wokoana. De yamuruo naga yoba-barija 'o ngoma 'o diwangoka yolega ma diai dinaoko 'o wange ma siwaroko, yaoko 'o Yerusalemuoko.
2 'Ona yokakasano-sano, "Kiaka 'o ngowaka gee wosupuokau 'o duniano la wodadi 'o Yahudioka manga Koana? Ngomi miamakekau to 'una wi no-nako, 'o ngoma dina 'o wange ma siwaroka, so ngomi mioboa miosuba 'unaka."
3 Ma Koana 'o Herodes wo'isenoka ma habari ge'ena, de witodokana, koge'enali mita 'awi kawasa yoodumu 'o Yerusalemuoka.
4 So ge'enaka de wakisuloko 'o 'imam ma saeke de 'o Yahudioka manga 'agamaka yodoto-dotoko yomalomuno. Yomalomuno de wosano, "Kiaka dua 'o Koana Wimoi ma Jo'oungu ma Dutu Wiiri-irikokau wosupu?"
5 'Ona yosango, "'O Betlehem ma kotaka 'o Yudea ma tonaoka, sababu 'isoka gee 'o nabii wimoi wosilefokau:

6 'Ngona Betlehem, 'o Yehuda ma tonaoka!
'Igou-goungu ngona konotingoonuwa naga 'o Yehuda ma kota 'ila-laagomo ma sigoronaka,
sababu ngonano dua 'asa wosupu wimoi wodadi balusu
gee dua wakipareta de wakipaliara 'awi kawasa
'o Israeloka.' "

7 'O Herodes wo'isenoka koge'ena, de kawomasibongonino waki'asoko yoba-barija 'o ngoma yolega ma diai dinaoko 'o wange ma siwaroko, 'asa de wosano, "Kauruosi niamake 'o ngoma ge'ena 'ibaorino?"
8 Ge'enaka de wakisuloko 'o Betlehemuka yotagi de wakisibesesongo 'ato, "Niotagi la nianonu niosidi-diai 'o ngowaka ge'ena. De nako winimakekau, niaino niositotara ngoino la ngoi mita taika towisuba."
9-10 Ge'enaka de 'ona yotagi de yamakekauoli ma ngoma gee 'o wange ma siwarie 'ibao-baorino. 'Ona yomorene gee yamakeka ma ngoma ge'ena 'itagi 'isira-sira de 'imaogoro ge'ena ma ngowaka ma dekude daku.
11 'Ona yowosama ma woaka ge'ena de wimake 'o ngowaka gu'una de ma 'esa ngo Maria, ge'enaka de yobukuku yasuba 'o ngowaka ge'ena, de yapelenga manga harataa ma ngiioka de yokula manga su-suba ge'ena la 'o guraci, de 'o manyanyi, de 'o gota

ma tigono ma bounu yaowa-owa posironga 'o mur.
12 Ma Jo'oungu ma Dutu wakisitiari manga naneroka, la 'uwa yolioli 'o Herodesika. So 'ona yolio manga tonakisa yaboa 'o ngekomo 'iregu.

'O Yusuf de ngo Maria 'o Yesus wisiowara 'o Mesirika

13 Ma 'orasi yoba-barija 'o ngoma yolega ma diai go'ona yolioka, de 'o Yusuf wonanere 'ato ma Jo'oungu ma Dutu wi mala'ekati 'iboa de 'ingose, "'O Herodes winonu 'o ngowaka gu'una womau wito'oma. So nomomikie la wonisiowara 'o ngowaka gu'una de ma 'esa 'o Mesirika. De ge'enakasi doka notamaa sigado tonisidemoli."
14 Ge'enaka de 'o Yusuf womomiki so kage'ena ma obiri de 'o ngowaka ge'ena de ma 'esa wakisiowarokau 'o Mesirika.
15 'Ona yogogere kadoka sigado 'o Herodes wosongenoka.
Koge'ena 'idadi la 'imatiai moteke ma Jo'oungu ma Dutu wi demo 'o nabii wimoi wosihabariokau, "'Ai ngowaka towi'asoko 'o Mesirino."

'O ngowa-ngowaka yakito'oma

16 'O Herodes wanako 'ato yoba-barija 'o ngoma 'o diwangoka yolega ma diai dinaoko 'o wange ma siwaroko go'ona wisihagakau, de wido'otasa 'irama. So wosuloko 'o Betlehemuoka de ma date-dateoka manga ngowaka 'o nauru ma 'umuru 'o taunu modidi de 'isikauku 'iodumu yakokito'oma moteke to 'ona manga demo gee yamakeka 'o ngoma ge'ena de 'isiino.
17 So ge'ena 'imatiai gee 'isoka ma nabii Yeremia wongosekau 'ato,
18 "'O Ramaka yo'isene yototora
de yogaribetongo.
Ngo Rahel mi ngowa-ngowaka makidagari,
de miaru ma mooluku sababu mi ngowaka koyaki'iwau."

'O Mesirioka de yolio

19 Ma 'orasi gee 'o Herodes wosongenokau, 'ena 'o Yusuf ka 'o Mesirokasi, de ma Jo'oungu ma Dutu wi mala'ekati moi 'imasidumutoli wi naneroka.
20 De 'ingose 'ato, "'O nyawa gee yomau yato'oma 'o ngowaka ge'ena, yosongenokau. So nomomiki, na'ese 'o ngowaka ge'ena de ma 'esa la nioliou 'o Israelika."
21 'O Yusuf

womomiki so wa'ese 'o ngowaka ge'ena de ngo Maria de waki'asa
yolio 'o Israelika.
22 Ma gee 'o Yusuf wogi'isenoka 'ato 'o Arkelaus 'o Herodes wi
ngowaka gu'una, ma dea witagaliokau wodadi koana 'o Yudeaka, so
kawododatoka ge'enaka waika. So ma Jo'oungu ma Dutu wisisahe
'itiaiokasi winaneroka, 'asa de wosiika 'o Galilea ma daeraaka. 23 So
ge'enaka waika de wogogere 'o Nazaret ma kotaka. Koge'ena 'idadi
la 'isoka 'o nabii ma sirasi yosidemokau ma ngale 'o ngowaka ge'ena,
"'Una 'asa wisironga 'o Nazaretioka ma nyawa."

'O Yohanes wo'osi-'osiki wi do-dotoko

3 'O taunu muruo naga deika 'o Yohanes wo'osi-'osiki woboano
'o tonaka 'ika-kakasaka 'iga-gamamuoka 'o Yudea ma daeraaka
de wokurue wodotoko, 2 wongose, "Niotoba 'o sowono niodiai de
niolio ma Jo'oungu ma Dutuka, sababu ma Jo'oungu ma Dutu wacobou
wopareta."
3 'O Yohanesou gee ma nabii Yesaya wongosekau konee:

"'O nyawa moi naga 'o tonaka 'ika-kakasaka womapoa-poaka
wongose,
'Niosikadiai ma Jou 'awi ngekomo,
niosikaboooto ma Jou wi tapaki la waboa.' "

4 'O Yohanes wi baju ge'ena 'o 'onta ma gogo yadiaiku, de 'awi bulu
ge'ena 'o haewani ma kai, de wi 'inomo, 'o kakasoso de 'o madu.
5 Manga gudai 'o Yerusalemoka de 'o Yudeaka de mita 'o Yordan ma
'akere ma date-dateoka gee, yoboa 'o Yohanesino. 6 'Ona yoma-
ngakuoka manga sowono de 'o Yohanes waki'osiki ge'ena 'o Yordan
ma 'akeroka.
7 Manga gudai mita 'o Farisioka de 'o Sadukioka yoboa
'o Yohanesino la waki'osiki. Ma gee wakimake yoboa, de
kawongosekau, "'E ngini 'o ngowosana ma ngowa-ngowaka!
Nago'ona nidongoseka 'ato ngini 'idadi niomasiresene gee dua ma
Jo'oungu ma Dutu wi hukumani 'iboa? 8 Niosidumutu nia gokoieka
'ato ma gou-goungu niotobakau 'o sowono niodiai. 9 'Uwa
nimangano-nganono 'o hukumani konidaenuwa sababu niongose 'ato
'o Abraham ge'ena to ngini nia topora. Niongano-nganono, 'o teto-teto
ne'ena mita, ma Jo'oungu ma Dutu 'idadi wadiai ma ngale 'o Abraham
wi ngowa-ngowaka. 10 'O patu naga 'inoakou 'o gota ma pegoka, ma

ngale 'isitodanga 'o gota ma roese sigado ma ngutu-ngutuuku. 'O gota
gee 'isowoko 'itorou, ge'ena dua yatodanga de yodugumo 'o 'ukuka.
11 Ngoi tini'osiki de 'o 'akere, ma ngale ma no-nako niotobakau
'o sowono niodiai; ma dua wimoi wotu'uruno, wini'osiki de
'o Ngomasa 'Itebi-tebini de 'o 'uku, 'una 'ifoloi woamoko de de ngoi.
Ka 'awi tarupa to'asa ma koyadaenuwa. 12 'Una wacobou wosikilioro
'o nyawa moi-moi manga di-diai, de wosikati-tingaka 'o nyawa 'iloa-
loa de 'o nyawa ma dorou 'isoka wopai-pairi wimoi 'awi bira watadoko
ma ngale wosikati-tingaka ma owa de ma konga. 'Una 'asa wakiriwo
'o nyawa yoloa-loa 'isoka wopai-pairi wimoi 'awi bira wadaoto
'o rawongoka. De 'isoka wopai-pairi wimoi 'awi bira ma konga
walomu de wa'umo 'o 'ukuka, koge'enali mita 'una 'asa waki'umo
'o nyawa ma dorou 'o 'ukuka gee koisonge-songenuawau.

'O Yesus wi'osiki

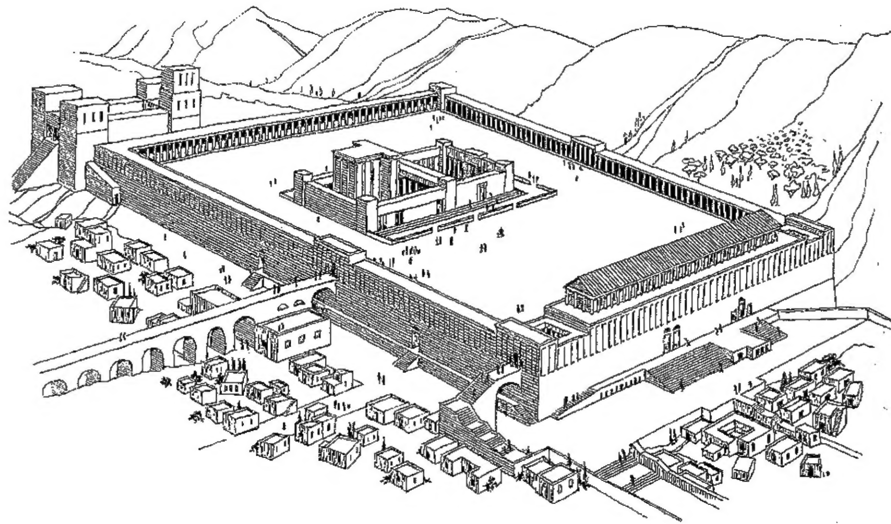
13 Ge'enaka de 'o Yesus 'o Galileaka de wotagi 'o Yordan ma
'akerika, ge'enaka waika de 'o Yohanesika waika womaga'asoko
wi'osiki. 14 Ma 'o Yohanes wositaili womanitomo 'o Yesus wi ga-
ga'asoko ge'ena, kawongosekau, "'Aba, yadaene 'ena ngona noi'osiki,
ma ne'ena 'ido'oa so ngona noboa ngoino?"
15 'O Yesus wosango, "Koge'enau ngaro. Sababu kone'ena ma
ngale padiai 'iodumu gee ma Jo'oungu ma Dutu wi mau." Ge'enaka
de 'o Yohanes 'o Yesus wi'osiki.
16 Wi'osiki 'iduanga so womabaorie de 'o diwanga 'ipelenga de
'o Yesus wamake ma Jo'oungu ma Dutu wi Ngomasa 'i'uti dakuuku
'isoka 'o namoro ya'are-'arese ngai moi de widangiku. 17 Ge'enaka de
ma Jo'oungu ma Dutu wi 'ilingi 'ingose konee: "Ne'ena to ngoi 'ai
ngowaka towisiboso-bosono, 'una 'ai singina wasanangi."

'O Yesus 'o Tokata ma Koana witaili

4 Ge'ena 'ipasa de 'o Yesus 'o Ngomasa 'Itebi-tebini wi'asa
'o tonaka 'ika-kakasaka 'iga-gamamuoka la 'o Tokata ma Koana
witaili. 2 Ge'enaka dau 'una wopuasa so 'o wange nagi soata de 'o obiri
nagi soata 'o Yesus kowo'odomuwa [a] so wamao wisawinukou. 3 De
'o Tokata ma Koana yaino de kaingosekau 'unaka, "Ngona ge'ena ma

[a] Ma ngale 'awi singina wokula ma Jo'oungu ma Dutuka.

Jo'oungu ma Dutu 'awi Ngowaka, bika nosuloko 'o teto-teto ne'ena
'imadiai 'o 'inomo."

Ma Jo'oungu ma Dutu 'awi Woa 'o Yerusalemoka (4:5)

4 'O Yesus wosango, "'Isilefokau 'o Buku 'Itebi-tebinoka,
''O nyawa koidadiwa yo'ahu ka de 'o 'inomo duga, ma mita de ma
Jo'oungu ma Dutu wi demo moi-moi gee wosidemokau.' " 5 Ge'enaka
de 'o Tokata ma Koana wi'asa 'o Yerusalemuka 'o kota 'itebi-
tebinika, de kadaku ma Jo'oungu ma Dutu wi Woa ma dekuokau. 6 De
'o Tokata ma Koana kaingosekau 'o Yesusika, "Ngona ma Jo'oungu
ma Dutu 'awi Ngowaka, bika nomaotaka daunguku; sababu naga
'isilefokau 'o Buku 'Itebi-tebinoka konee:

'Ma Jo'oungu ma Dutu 'asa wasuloko 'awi mala'ekati nijaga
de nilegono
la ka 'ani dou ma 'uwa 'imasitolo 'o tetoka.' "

7 'O Yesus wosango, "Ma naga mita 'o Buku 'Itebi-tebinoka
'isilefoku, ''Uwa wonitaili ma Jo'oungu ma Dutu!' "
8 Ge'ena 'ipasa de 'o Tokata ma Koana 'o Yesus wi'asakauoli
'o gigie 'ikuru-kurutieka de wisidumutu 'o duniaka ma pareta moi-moi
de ma kia sonaa 'isure-sure 'iodumu. 9 De kaingosekau 'o Yesusika,
" 'Iodumu ge'ena 'asa tonisidukula, nako noisuba."

10 'O Yesus wosango, "Noma'aiika ne'enaka. 'O Buku 'Itebi-
tebinoka 'isilefoku: 'Winisuba ma Jou, nia Jo'oungu ma Dutu, de ka
'una duga winileleani.' "
11 Ge'enaka de 'o Tokata ma Koana 'o Yesus wimadakau, de
'o mala'ekati 'iboa wileleani.

'O Yesus wokurue wi manarama 'o Galileaka

12 Gedagee ma habari 'ato 'o Yohanes wibuiokau, de 'o Yesus
womasiditoko 'o Galileaku.
13 Ge'enaka de woma'aiki 'o Nazaretioka de wogogere
'o Kapernaumoka 'o Galilea ma talaga ma dateoka, 'o Zebulon de
'o Naftali ma daeraaka,
14 moteke ma nabii Yesaya wongosekau,

15 " 'O Zebulon de 'o Naftali
ma daeraa gee 'o talaga ma ngekomoko,
'o Yordan ma 'akere ma songonaka, 'o Galileaka, ge'enaka
yokudai ka 'o Yahudiokawa.
16 'O nyawa gee yo'ahu naga 'o darusoka,
yamake 'o siwara ma amoko.
'O nyawa gee 'o darusu yakiparetano yakisi'asa 'o songenika,
mita yamakekau 'o darangi."

17 Ma 'orasi ge'ena 'o Yesus wokurue wositotara, "Nimaogoro
'o sowono niodiai de niolio ma Jo'oungu ma Dutuka sababu 'una
wacobou wopareta ma ngale wokoana!"

'O Yesus waki'asoko 'o naoko yosoma-soma yaruata

18 Ma 'orasi 'o Yesus wotagi-tagi 'o Galilea ma talaga ma batingoka,
de wakimake 'o riaka dododo yamididi ge'ena la 'o Simon (gee
wisironga mita 'o Petrus) de 'o Andreas, 'ona 'o naoko yomadosoma
ma gu-gudaioka.
19 'O Yesus wongose 'onaka, "Nou, nimoteke ngoi. Ngoi 'asa
tinidotoko 'o nyawa niasoma!" 20 Ge'enaka de ka manga soma yamada
de yomoteokau.
21 Deika 'o Yesus wogila-gilali, de wakimakeli 'o riaka de 'o dododo
yamididi, ge'ena la 'o Yakobus de 'o Yohanes 'o Zebedeus wi

ngowaka. 'Ona de manga dea yoodumu 'o ngo'otiroka manga soma
yosidiai. 'O Yesus waki'asoko mita, 22 de ka manga ngo'otiri de manga
dea yamada de wimotekokau 'o Yesus.

'O naoko yotago-tagoko 'o Galilea ma talagaka (4:18)

'O Yesus wodotoko de 'o panyake wosi'aiki

23 'O Yesus wakilolituku 'o Galilea ma daeraa, wodotoko 'o lo-
lomu ma woa-woaka. 'Una wositotara 'o Habari ma Owa, ma ngale
ma Jo'oungu ma Dutu 'asa wonapareta sababu 'una nanga koana. De
wakisilaha 'o nyawa yopa-panyake de yobo-bolohi. 24 'O Yesus wi
habari 'o Siriaka yakilolitukou, so ma rai 'o nyawa manga gudai
widolomu de yaki'asano 'o nyawa manga panyake 'i'ini-'inioka
yosa-sangisara, 'o tokata yakiali-aliti de yakimusu-musuku de
yolugu-lugu, yoodumu 'o Yesus wakisi'aiki. 25 Ma 'orasi ge'ena
'o nyawa manga gudai 'o Yesus wimoteke. Naga mita 'o Galileano,
de mita 'o Kota Mogiookino, 'o Yerusalemino, 'o Yudeano, de mita
'o Yordan ma daeraa ma songonano doka.

'O Yesus wobi-bicara ma ngale 'o sanangi

5 Gee 'o Yesus wakimake 'o nyawa manga gudai yoboano de
'o gigie ma dekuoka wosaude so wogogeruku, de wi do-domoteke
yoboa. 2 Ge'enaka de wakidotoko wongose,

3 "Yosanangioka 'o nyawa gee yoma-maoku
koyomado-do'oawa de duga ka ma Jouka yomasiga-gao;
'ona ge'ena ma Jo'oungu ma Dutu wi kawasa!
4 Yosanangioka 'o nyawa gee manga singina 'iga-gamamu;
'ona 'asa ma Jo'oungu ma Dutu wakiaru!
5 Yosanangioka 'o nyawa gee manga singina 'ima-ma'ai;
ma Jo'oungu ma Dutu 'asa wakidotototomo 'awi jaji 'onaka!
6 Yosanangioka 'o nyawa gee yonyafisuu yodiai ma Jo'oungu
ma Dutu wi mau;
'ona 'asa wakikula sigado yakiduga!
7 Yosanangioka nago'ona gee yosimara'ai 'o nyawaka;
'ona mita 'asa ma Jo'oungu ma Dutu wakisimara'ai!
8 Yosanangioka 'o nyawa gee manga singina 'itebi-tebini ma
Jo'oungu ma Dutu wi bionoka;
'ona 'asa ma Jo'oungu ma Dutu wimake!
9 Yosanangioka 'ona gee 'o nyawa yosikakatiai;
ma Jo'oungu ma Dutu 'asa wosironga to 'una 'awi
ngowa-ngowaka!
10 Yosanangioka 'ona gee yamake 'o sangisara 'o nyawano
sababu yadiai ma Jo'oungu ma Dutu wi mau;
'ona ge'ena ma Jo'oungu ma Dutu wi kawasa!

11 Niosanangioka ngini nako nisiti-tingoono, nisangisara, de
nisigurubungu ma ngale ngoi. 12 'O nabii ma sirasi gee ngini koni'iwasi
mita yakisangisarakau 'isoka koge'ena. Niomorene sababu nia
parasengi ma amoko daku 'o sorogaaka ma Jou wadua-duangou."

'O gasi de 'o darangi

13 "Ngini ne'ena 'isoka 'o gasi 'o dunia ma nyawaka. Nako 'o gasi
koiosawau, de kaidadiosi yadiai 'iosali? Koi'iwau ma faedaa, so
kaya'umo de 'o nyawa yadoko-doko.
14 Ngini ne'ena 'o darangi 'o dunia ma nyawaka. 'O kota daku 'o gigie
ma dekuoka koidadiwa yosidutuluku. 15 Komoiwa 'o silo yatuuika de

'o pa'udi yositamunuku, ma 'ena ma ngiioka yositodenguku la 'o nyawa
'iodumu 'o woa ma dodaka gee yomasimake. 16 Koge'enali mita nia darangi
ge'ena salingou 'isiwara 'o nyawaka, la 'ona yamake 'okia sonaa niodi-diai
yaowa-owa ge'ena, de wisitedene nia Dea 'o sorogaaka."

'O Yahudioka manga 'agama ma do-dotoko

17 "'Uwa niongose 'ato ngoi taino ne'ena taisanga 'o Musa wi
besesongo de 'o nabi-nabii manga do-dotoko. Ngoi taino
kotaisanguwa so 'ena tosidumutu ma ngale ma gou-goungu.
18 Niongano-nganono! Nako 'o diwanga de 'o dunia ka de ma 'enasi,
ge'ena ka ma eta ma koiisanguwa ma besesongo ge'ena, nako
'iodumu gee ma besesongoka ge'ena koidadiwasi. 19 Sababu ge'ena
nago'ona yaparene 'o do-dotoko ge'ena ngaro ka ma eta, de
yosidotoko 'o nyawaka la 'ona mita koge'ena, 'ona ge'ena dua 'ifoloi
yotingoono ma Jo'oungu ma Dutu wi kawasaka. Ma gedagee
yamoteke ma besesongo ge'ena de yosidotoko 'o nyawaka
koge'enali, 'ona ge'ena dua yoamoko ma Jo'oungu ma Dutu wi
kawasaka. 20 So niongano-nganono! Nako ngini niomau niodadi ma
Jo'oungu ma Dutu wi kawasa, ge'ena salingou ngini 'ifoloide niodiai
ma Jo'oungu ma Dutu wi mau de godagee 'o Yahudioka manga
'agamaka yodoto-dotoko de 'o Farisioka."

'O gangamo ma da-dawanono

21 "Ngini nianakokau nanga edete de nanga dotumu yakisidotoko
konee: ''Uwa nioto'oma; nago'ona yoto'oma dua yakihukumu.' 22 Ma
ne'ena ngoi tinisidemo, nago'ona bato ngaro kayongamo duga
'o nyawaka, 'ona 'asa yakihukumu. De nago'ona yodoana 'o nyawaka,
'ona 'asa 'o 'agama ma balusu yakihukumu. De nago'ona yositi-
tingoono 'o nyawaka, 'ona 'asa yakihukumu 'o 'uku ma lurusoka.
23 Sababu ge'ena nako nia su-suba niokula ma Jo'oungu ma Dutuka la
nimamaoku 'ato naga 'o nyawa manga singina niasiriku, 24 ge'ena
salingou nianoakosi nia su-suba ge'ena 'o su-suba 'idu-dutuuku ma
dateoka, la niotagi niomasilo-loakasi gee manga singina niasiri-sirika.
Ge'enaka 'asa de niolio niosisuba 'ania su-suba ge'ena ma Jo'oungu
ma Dutuka.

25 Nako la moikani nikalaki 'o hakimika, ge'ena konisitotaruawasi
'ena nimasikalo-loakau. Nako ko'uwa ge'ena dua 'o hakimika ni'asa,
de dua 'o hakimi ma balusu wosulokoli 'awi ro-riwoka, de 'ona
nisingosama 'o buika. 26 De tinisidemo nginika. Ma raiokau dua ngini
koidadiwasi niosupu nako nia nagimi koniabootuawasi niafangu."

'O songou

27 "Ngini nianakokau 'o do-dotoko 'isoka konee: ''Uwa
niosongou.' 28 Ma ne'ena ngoi tinisidemo, nagu'una 'o ngeweka moi
waungini la de wi nyafisuu, 'una ge'ena wosongouokau de 'o ngeweka
gumuna 'awi singina ma dodaka. 29 Nako nia ako ma songona nisiotaka
'o dorouku, ge'ena niapeleuru la nia'umoka. Yaowa nia roese ma kia
sonaa ngai moi nia'umo, la 'uwa sigado 'o 'ukuka nidugumo. 30 Nako
nia giama ma songona nisiotaka 'o dorouku, nia'ogu la nia'umoka.
Yaowa nia giama ma songona koi'iwaka, la 'uwa sigado ngini
'o 'ukuka nidugumo."

'O gangoluku

31 "De ma 'ena mita 'o do-dotoko 'isoka konee: 'Nago'ona manga
wekata yaoluku, salingou 'o ngo-ngoluku ma surati yokula manga
wekatika.' 32 Duga ne'ena ngoi tinisidemo nginika: Nagu'una wi
wekata komosongouwa de mioluku, 'una wodiai muna mosongou nako
la momodokali. De nagu'una womingaamoko 'o di-dilikutu gumuna,
'una mita wosongou."

'O sasi

33 "Ngini nianakokau nanga edete de nanga dotumoka manga do-
dotoko konee: ' 'Uwa niaparene nia sasi, 'okia naga niosasiokau ma
Jo'oungu ma Dutu wi bionoka, salingou niadiai.' 34 Ma ne'ena ngoi
tinisidemo nginika, ka ma eta ma 'uwa niosasi, ngaro de 'o diwanga
ma, sababu ge'ena ma Jo'oungu ma Dutu wi ngii ma ngale wopareta,
35 bolo de 'o dunia, sababu ge'ena ma Jo'oungu ma Dutu wi dou ma
ha-hangi, bolo de 'o Yerusalem, sababu ge'ena ma Koana ma Amoko
wi kota. 36 Mita 'uwa niosasi de nia saeke, sababu ngini koniadadiwa
niodiai nia utu 'i'arese bolo 'itaromo ngaro ka ngai moi ma.
37 Kaniongose duga, 'Ia', bolo 'Ko'uwa'. Nako 'ipaili de ge'ena,
ge'ena ka 'o Tokata ma Koanino."

'O dorou 'uwa posibalasi de 'o dorou

38 ”Ngini mita nianakokau 'o do-dotoko 'isoka konee: ''O nyawa
manga ako niatorou to ngini mita yatorou, de 'o nyawa manga 'ingiri
niatotaka to ngini mita yatotaka.' 39 Ma ne'ena ngoi tinisidemo nginika,
'uwa niakigogola gee 'o nyawa yoba-badingaka nginika. De nako
nisiti-tingoono nia gotoaka ma ginirakino yapoka, ge'ena yaowa ma
gubalioli niosida'akunu. 40 De nako 'o nyawa nikalaki 'o hakimika de
yomau nia baju yo'ese, ge'ena nia mosa mita niakikulaka. 41 De nako
yopa-pareta moi yoboa la yopakisaa manga gina nia'asa ma gurutu
'o kilo moika, ge'ena salingou nia'asa 'o kilo modidika. 42 Nako
'o nyawa 'o kianikia yomaga'asoko nginika, niakikulaka. Mita nako
nia kianikia yomadabau, 'uwa koniakikulawa.”

Nia saturuu niakidora

43 ”Ngini nianakokau mita ma ngale 'o do-dotoko 'isoka konee:
'Niakidora nia ma-manai, de niakidu'uduku gee nia saturuu.' 44 Ma
ne'ena ngoi tinisidemo, niakidora nia saturuu, de niakisilahidoa
godagee niba-badingaka, 45 la ngini 'asa niodadi nia Dea 'o sorogaaka
wi ngowa-ngowaka. Sababu ma Jo'oungu ma Dutu wi wange ma ako
wosibaoro, ma ngale 'o nyawa ma owa de mita 'o nyawa ma dorou.
'Una wosiguti 'o besaka, ma ngale 'o nyawa manga 'ahu yaowa-owa
de mita 'ito-torou. 46 Sababu nako niakisibosono duga ka kiaka naga
gee 'ona mita nisibosono nginika, ge'ena kaimatero de 'o balasitengi
yoga-ga'asoko yadi-diai. So dua 'okia ma Jo'oungu ma Dutu
winisiparasengi? 47 De nako niakitabea duga ka gee nia nyawaka, 'okia
niofoloide? 'O nyawa gee kowinakowa ma Jo'oungu ma Dutu mita
yodiai koge'ena! 48 'Ania Dea 'o sorogaaka 'o nyawa 'iodumu wadora
ma gou-goungu. Ngini mita salingou koge'ena.”

'O sadakaa pokula

6 ”Niosi-singina! Nako 'o 'agama ma mau-mau niadiai 'uwa
niosidumutika. Sababu nako niosidumutika, nia Dea daku
'o sorogaaka kowiniparasengiwa.
2 Ge'enau so nako yosusa-susa niakiriwo, 'uwa niosidumutika 'isoka
gee yoma'uca-'uca. 'Ona yoduaka 'o lo-lomu ma woa-woaka de
'o tapakioka la bari 'o nyawa yakisiarene. Niosi-singina! 'Ona ge'ena
yamakekau manga parasengi, ge'ena la 'o nyawa yakisiarene. 3 Ma nako

nia sadakaa niokula, ge'ena kanimasiriidino la 'o nyawa 'uwa yanako.
4 Madaka la nia sadakaa niokula ge'ena duga ka ma Jo'oungu ma Dutu
wanako. 'Una 'asa winiparasengi gee winimake kanimasiriidino.”

'O do-dotoko ma ngale pomalahidoa

5 ”Nako niomalahidoa, ge'ena 'uwa 'isoka gee 'o nyawa yoma'uca-
'uca la salingou ka 'o lo-lomu ma woaka yaika, bolo 'o ngekomo ma
ridabioka la 'o kawasa yakimake. Niongano-nganono! Ge'enau to 'ona
manga parasengi yamakekau ge'ena la 'o nyawa yakisiarene.
6 Duga nako la nimalahidoa, ge'ena nimasidebenoka nia kamarioka
la nia Dea gee 'o nyawa kowimake-makewa wamake koge'ena de
winiparasengi.
7 Nako niolahidoa ge'ena ma betongo 'uwa kage'ena niogi-gilio
'isoka 'o nyawa gee ma Jo'oungu ma Dutu kowinako-nakowa. 'Ona
yongose nako manga lahidoa ma betongo 'ikudai de 'ito-to'ingoka
ge'ena dua ma Jo'oungu ma Dutu wadawongo. 8 'Uwa 'isoka 'ona,
sababu nia Dea wanakokau 'ania paraluu koniolahidoawasi 'ena. 9 So
niolahidoa konee:

Mia 'Aba 'o sorogaaka!
Tanu ngomi 'o nyawa mioodumu 'ani ronga miositedene.
10 Tanu ngona noparetau 'o duniaka,
de tanu 'ani mau miamoteke
ne'enaka 'isoka 'o sorogaaka.
11 Nokula mia 'inomo
gee mioparaluu ne'ena ma wange.
12 'Uwa nosi-singina mia sowono
'isoka ngomioli komiosi-singinawau
'o nyawa manga sowono.
13 De 'uwa minisimadaka mitaili,
ma minisipidili 'o dorouoka.
Ngona 'o koana nopa-pareta, minisitedene
kaisi'ado-'adonika. 'Amin.”

14 ”Sababu nako konimadonoakuwa 'o nyawa yosowono nginika,
ma Jo'oungu ma Dutu mita kowosi-singinawa to ngini nia sowono.
15 Ma nako ngini nia singinaka nimadonoaku 'o nyawa manga sowono,
ge'ena dua ma Jo'oungu ma Dutu mita kowinisipidiluwa to ngini nia
sowono.”

'O puasa ma gou-goungu

16 "Nako niopuasa, ge'ena 'uwa nia biono kailamahaninou 'isoka
'o nyawa gee yoma'uca-'uca la manga biono ma yangalioka, yakarana
'o nyawa yakinako 'ato 'ona yopuasaka la yakisiarene. Niongano-
nganono! Ge'enau to 'ona manga parasengi yamakekau. 17 Ma nako
ngini niopuasaka, ge'ena nimama-marauka de nimausika. 18 La
'o nyawa 'uwa yanako 'ato niopuasaka, duga ka nia Dea gee 'o nyawa
kowimake-makewa 'una 'asa winiparasengi gee wamake
kaniosigi'iunino."

'O haratаa 'o sorogaaka

19 'Uwa nimadolomu 'o harataa 'o duniaka, dua kayabo-boruoka de
kaimookoka, de yotosi-tosiki yoboa yatosioka. 20 Duga nimadolomu
'o harataa 'o sorogaaka gee koyabo-boruwau de koimookuawau, de
yotosi-tosiki koyatosikuawau. 21 Sababu kiaka naga nia harataa, nia
singina mita ge'enaka.

'O roese ma silo

22-23 Nanga ako ge'ena kaimatero de nanga roese ma silo. Nako nia
ako 'idoto ge'ena dua nimasimake 'itiai 'okia sonaa niodi-diaioka. Ma
nako nia ako koidodonuwa ge'ena ngini dua 'isoka 'o darusoka. So
nako nia silo koiletonguwa, ge'ena dua posironga 'itarusoka."
24 "'O yongosi moi koidadiwa yomanarama manga balusu
yamididioka. Sababu dua wimoika 'ifoloi wisibosono de wimoioli gee.
Bolo dua wimoika 'ifoloi widomoteke de gee wimoioli. Koge'enali
mita ngini. Ngini koidadiwa niosidamanarama 'o ngai modidi,
salingou ka ngai moi duga, ge'ena la ka ma Jo'oungu ma Dutu bolo ka
'o harataa.
25 Sababu ge'ena niosi-singina! 'Uwa niododato ma ngale nia 'ahu,
ge'ena la 'okia dua nia'odomo de nio'okere de nimasinoa. Ma gou-
goungu 'o 'ahu 'ifoloi 'ibaraguna de 'o 'inomo, de nia roese 'ifoloi
'ibaraguna de 'o pakeangi. 26 Nialega 'o namoro 'o diwangika, 'ena
koimadutudukuwa de koimadugutukuwa, de mita koimada-daotuwa
ma rawongino, ma ma Jo'oungu ma Dutu watowo! De nginioli, ngini
de 'o namoro ge'ena nginiosi 'ifoloi niobaraguna. 27 Nginioka naga
nago'ona sababu yotabadodato so ma rai manga 'umuru ma etani
'isikurutu?

28 'Ido'oa so niododato ma ngale nia pakeangi? Nialega 'o bunga-
bunga 'igo'oode 'o godoaka, 'ena koimanaramuwa de ma baju
koimaditiaiwa; 29 ma ma koana 'o Salomo wikorago koge'ena, ma
koma'iwa womapakeangi ma sure 'isoka 'o bunga-bunga ge'ena.
30 'O 'ubutu 'o godoaka ne'ena ma wange 'igo'oode de bibinoka
yatuuku yabootokau. Ma ma Jo'oungu ma Dutu wadiai koge'ena ma
sure. De nginioli! Ma ngini koniongakuwa rekeni! 31 'Uwa niododato
de 'uwa niongose 'ato 'okia dua pa'odomo de pa'okere, de 'okia dua
pomasinoa? 32 Koge'ena dau ge'ena, kaitaurika yanonu 'o nyawa gee
ma Jo'oungu ma Dutu kowinako-nakowa. Momongo 'ania Dea
wanakokau ngini nioparaluu 'iodumu ge'ena. 33 So niosisira-sira to ma
Jo'oungu ma Dutu 'awi pareta la nia 'ahu wapareta. De dua nia paraluu
'iodumu 'asa winikula. 34 Sababu ge'ena 'uwa niododato ma ngale
bibinie, sababu bibinie ge'ena de ma 'enali to 'ena ma susa. Ne'ena ma
wange yaowakau to 'ena ma susa, so 'uwau niadogo."

'Uwa nimasikasala

7 "'Uwa niakisisala 'o nyawa, la ma Jo'oungu ma Dutu mita 'uwa
winisisala. 2 Sababu kokia naga niakisisala 'o nyawa, ma Jo'oungu
ma Dutu mita winisisala koge'ena. De kokia naga yaika niakisipake
'o nyawaka, dua koge'enali yaika mita ma Jo'oungu ma Dutu
winisipake. 3 'Ido'oa so niosidawanono nia 'esamoi manga ako ma
geneo, 'ena to nginioka 'o balaki koniakalesanguwa. 4 Dua kokia ngini
'idadi niongose nia 'esamoika, ''Ino, ta'aiki 'ani ako ma geneo gee!',
'ena to nginioka 'o basagi? 5 Ee! Tabangeluku! To nginiosi nia akoka
'isira niosisupu 'o basagi, la niomasimake 'itiaiokasi 'asa de to nia
'esamoi manga ako ma geneo nia'aiki.
6 'Okia sonaa 'itebi-tebini 'uwa niodukula 'o kasoka, 'uwa sigado
nidubulutuka nikaboto, de nia mustika 'uwa niodukula 'o titika, la 'uwa
sigado yadoku-doku."

Nimaga'asoko, nimadononu, de nimasi'ilingi

7 "Nimaga'asoko ma Jo'oungu ma Dutuka la 'asa winikula,
nimadononu la 'asa nimadamake, de nimasi'ilingi la 'o ngorana 'asa
winidebelenga. 8 Sababu nago'ona yomaga'asoko 'asa wakikula, de
nago'ona yomadononu 'asa yomadamake, de nago'ona yomasi'ilingi,
'asa 'o ngorana wakidebelenga. 9 Komoiwa nako manga ngowaka

'o roti 'iga'asoko de ma dea wokula 'o teto. 10 Bolo nako 'iga'asoko
'o naoko de ma dea wokula 'o ngia. 11 Ngaro niotingkai, ma kanianako
niokula yaowa-owa nia ngowaika. De dua nia Deali daku 'o sorogaaka,
'unasi 'ifoloi 'asa wokula yaowa-owa gee 'o nyawa yomaga'asoko
'unaka.
12 Niodiai 'o nyawaka gee 'isoka ngini nioduaka 'o nyawa yodiai
nginika, ge'ena 'o Musa de 'o nabi-nabii manga do-dotoko ma titi."

'O ngekomo 'ipe-pe'etoro

13 "Nako nianonu 'o 'ahu 'ika-kakali, ge'ena niowosama 'o ngorana
'ipe-pe'etorika, sababu 'o ngorana de 'o ngekomo 'iamo-amoika
ge'ena 'isikaika 'o narakaka, de ge'enaka 'o nyawa manga gudai
yaboa. 14 Ma 'o ngorana de 'o ngekomo gee 'isikaika 'o 'ahu 'ika-
kakalika ge'ena 'isusa de 'ipe'etoro, de ka munuka duga ge'enaka
yaboa."

'O 'anggur ma sowoko (7:16)

'O gota ma roese de ma sowoko

15 "Nimasitiari gee 'o nabii yoelu-eluika, sababu 'ona nidoboa
'isoka 'o domba, 'ena momongo 'ona ge'ena kaimatero de 'o haewani
'iti-tingkai. 16 Ngini 'asa niakisahe to 'ona manga 'ahuoka. 'O gota
'idodo-dowoko koma'iwa 'isowokino 'o 'anggur ma sowoko, de
'o sisika koima'iwa 'isowokino 'o 'ara ma sowoko. 17 'O gota gee
'ibo-bobero ge'ena ma sowoko mita 'isure; ma gee ma bobero 'itorou,
ge'ena ma sowoko mita 'itorou. 18 'O gota 'ibo-bobero koi'iwa ma
sowoko 'itorou, de 'o gota gee ma bobero 'itorou, koi'iwa ma sowoko

'isure. 19 'O gota gee kiaka 'isowoko 'itorou, dua 'asa yatodanga de
yositaulu 'o 'ukuka. 20 Koge'enali mita de 'o nabii yoelu-eluku, dua
'asa niakinako to 'ona manga 'ahuoka."

Nadiai la 'uwa duga ka ma bicaraka

21 "Ko 'o nyawa 'iodumuwa gee kaitaurika yongose ngoino, 'Jou!
Ngona to ngoi 'ai Jou!', ge'ena dua yodadi ma Jo'oungu ma Dutu wi
kawasa, ma duga ka gee yomote-moteke 'ai Dea 'o sorogaaka wi mau.
22 Dua 'o dunia ma do-dogumoka, 'o nyawa manga gudai yongose
ngoino, 'Jou! Jou! De to ngona ni ronga, ngomi miosihabariokau ma
Jo'oungu ma Dutu wi besesongo, 'o tokata mioginiiki, de mita 'o gudai
'o no-nako 'ihera-herangi miodiai!' 23 Ma ngoi dua 'asa takisiti-tiaika
tongose, 'Ngoi kotininakowa! Nimagoraika ne'enaka ngini gee nioti-
tingkai.' "

Wimoi woca-cawaro de wimoi wohaga-haga 'o woa 'o utu yomamo-moi yodiai

24 "Nago'ona gee yo'isenoka 'ai demo ne'ena de yodomoteke, 'ona
ge'ena 'isoka wimoi wi woa wodiai 'o teto ma dekuoka. 25 Gee
'ibesaka de yodungu'uisi, de mita yodarato, ma koirubawa sababu
wosigoko 'o teto ma dekude.
26 Ma 'o nyawa gee yo'isenoka 'ai demo ne'ena de koyamotekuwa,
'ona ge'ena 'isoka wohaga-haga wi woa wodiai 'o dowongioka. 27 Gee
'ibesaka de yodungu'uisi de mita yodarato, de ma woa ge'ena 'iruba
so 'ipiakoro 'ibootoka."

'O Yesus wi kuasa

28 Ma duanguku 'o Yesus wodotoko 'iduanga, de 'o nyawa yoku-
kudai ge'enaka gee yoherangi ma sala yo'isene 'awi do-dotoko ge'ena.
29 Sababu 'una wodotoko ka de to 'una ma sirete wi ku-kumati, 'isoka
to 'onawa manga 'agamaka yodoto-dotoko.

'O Yesus wosi'aiki wimoi wipado-pado

8 'O Yesus wo'utiku 'o gigieku daku, de 'o nyawa manga gudai
wimoteke. 2 De wimoi wipado-pado mita woboano de wobukuku
'o Yesus wi bionoka de wongose, "'E 'Aba! Nako nomodeke de
noisi'aiki."

3 De 'o Yesus wi'aoka de wongose, "Ngoi tomodeke. So ne'ena
tonisi'aiki." De kage'ena ma 'orasi de 'o nyawa gu'una wi panyake
'i'aiokau. 4 Ge'enaka de 'o Yesus widongose, "Nongano-nganono!
'Uwa nosikademo ka moika ma, ma nosikaika 'o 'imamika de
noga'asoko nilega la yanako ma gou-goungu 'ani panyake 'i'aiokau.
Deika nosisuba 'o su-suba gee 'isoka 'o Musa wosulokokau ma no-
nako 'o nyawaka 'ato ma gou-goungu 'ani panyake 'i'aiokau."

'O Yesus wosi'aiki 'o solodado ma balusu wi ro-riwo

5 Ma moi ge'ena 'o Yesus 'o Kapernaumoka waika, de 'o Romaka
manga kapita woboa de womasiga'asoko wongose 'ato, 6 "'Aba! 'Ai
ro-riwo wimoi woluguku so ka 'o dangiri ma dekuokau, de
wosangisara ma sala."
7 Ge'enaka de 'o Yesus wongose, "Ngoi 'asa taika towisi'aiki."
8 De ma kapita gu'una kawaporoongie, "'Etei! 'Aba, koyadaenuwa
tonisingosama 'ai woaka, so kanosuloko duga la 'ai ro-riwo wi lugu
ge'ena 'i'aiki. 9 Sababu ngoi mita salingou tamoteke 'ai balusu manga
pareta, de ngoioka deuku mita naga 'o tentara salingou yamoteke 'ai
pareta. Nako wimoika tosuloko wotagi, ge'ena dua wotagi. Bolo
wimoiokali tosuloko waino, dua woboa. De mita nako tosuloko 'ai
ro-riwoka 'o kianikia wadiai, dua wadiai."
10 'O Yesus wo'isenoka koge'ena, de woherangi so wakisidemo gee
wimote-motekino ge'enaka, "Tinisidemo nginika, komoiwasi tamake
'o ngo-ngaku kone'ena ma amooka 'o Israeloka. 11 Tinisidemoli, dua
manga gudai yoboa dinaoko 'o wange ma siwaroko de daiisa 'o wange
ma dumunisa, ma ngale yomarame de 'o Abraham, 'o Ishak, de
'o Yakub, ma Jo'oungu ma Dutu wi dunia ma sungioka.
12 'Ena momongo gee tanu yodadi ma Jo'oungu ma Dutu wi ngowa-
ngowaka, 'ona ge'ena yakisisupu yaki'umo 'o darusika. Ge'enaka dau
dua 'ona yo'ari de yosangisara." 13 Ge'enaka de 'o Yesus wosuloko
ma kapitaka gee, "Noliou! 'Okia naga gee nangakuokau dua 'idadi."
De kage'ena ma 'orasi de 'awi ro-riwo gu'una wi lugu 'i'aiokau.

'O Yesus wakisi'aiki 'o nyawa manga gudai

14 Ge'enaka de 'o Yesus wa'adonika 'o Petrus wi woaka, de
womimake 'o Petrus ma toroa moma'iduoka 'o dangiroka sababu

migogamino. 15 Ge'enaka de 'o Yesus wa'ao mi giamika, de mi
panyake ge'ena 'i'aiokau so momomikie de mileleani.
16 'Iobirou, de 'o nyawa yakitoka-tokata manga gudai yaki'asa
'o Yesusino, de ka 'o betongo moi woginiiki ma tokata ge'ena, de
wosi'aiki manga panyake. 17 Koge'ena 'idadi la 'isoka ma nabii Yesaya
wosidemokau, "'Una wamoku to ngone nanga sangisara, de wosi'aiki
to ngone nanga panyake!"

'O nyawa gee yomau yodadi 'o Yesus wi do-domoteke

18 Ma moi ge'ena 'o Yesus wakimake 'o nyawa manga gudaioka
wisigilolitino, de wosuloko wi do-domoteika la yosikaika doka
'o talaga ma songonaka. 19 Ge'enaka de 'o Yahudioka manga
'agamaka wodoto-dotoko wimoi woboa de kawongosekau
'o Yesusika, "'Aba guru, ngoi tonimoteke kiaka naga bato!"
20 De 'o Yesus wosango, "'O boulamo de ma ngiioka, de 'o namoro
'o ngawa-ngawano ma de ma 'igutu, ma 'o Nyawa ma Ngowaka wi
ngii womasiruba-ruba koi'iwa."
21 De 'o Yesus wi do-domoteke wimoi wongose, "'Aba! Tanu tolio
'ai dea towipo'osuikasi 'isira."
22 Ma 'o Yesus wosango, "Noimoteke! Madaka la 'o nyawa
yosonge-songene yapo'osuku manga nyawa 'isonge-songene."

'O Yesus 'o rato wosiogoro

23 Ge'enaka de 'o Yesus 'o ngo'otiruku woparene, de wi do-
domoteke mita yomoteke. 24 De kayasorogaano 'irato ge'ena ma
talagaka so manga ngo'otiri 'o moku-moku yapoka, 'ena ma 'orasi
ge'ena 'o Yesus woma'iduoka. 25 So wi do-domoteke yaika
witomanga yongose 'ato, "'Aba! Nonariwo, polutuou so!"
26 De 'o Yesus wongose 'onaka, "'Ido'oa so nimodongo? Ngini
koningakuwa rekeni!" Ge'enaka de 'o Yesus woma'okode de
wodorofu 'o rato de 'o talaga ge'ena, de ma talaga ge'ena 'iriidokau.
27 So wi do-domoteke yoherangi de yongose, "'Una ne'ena ma kia,
sigado 'o rato de 'o talaga ma wisingounu?"

'O Yesus 'o tokata woginiiki

28 Ya'adonika doka ma talaga ma songonaka 'o Gadara ma daeraaka,
de yamididi yakitokatuku 'o bo'osuku ma sukonino doka yosupu,

yaino 'o Yesusino. 'Ona manga singina kaifoloi 'isauku so komoiwa
moi yomoroini yaboa ge'enano. 29 De yomapoa-poaka, "'E ngona ma
Jo'oungu ma Dutu wi Ngowaka! Dua minido'oau ngomino? 'Ato
nomau minisisangisarau ngaro ko ma 'orasuawasi ma?"
30 Ge'enaka 'ena koikurutikawa 'o juku 'o gudaioka ma 'inomo
'imadononu. 31 'O ngomasa ma dorou ge'ena 'imasiga'asoko 'o Yesusika,
"Nako dua nosuloko miosupu, de yaowa nosuloko 'o titika miosikaika."
32 De 'o Yesus wongose, "Niosupuka!" De ma ngomasa ma dorou
ge'ena 'ikokisupu 'o nyawa yamididioka de 'isikaika 'o juku ma gu-
gudaika. De ma juku ge'ena ma 'ikokiowara de 'iotaka 'o ba-bawatuku
so dau 'o talagaka 'ilutuku.
33 So ma juku yopi-piara go'ona yooara 'o kotaka de yosijarita 'okia
naga yamakekau ge'ena, mita gee 'o nyawa yamididi 'o ngomasa ma
dorou yakido-dongosamuku. 34 So ma kotaka ge'ena yoma-
sidooporoka yotagi 'o Yesusika. De ge'enaka yaika de yogegoto la
'o Yesus wamadakau manga daeraaka.

'O Yesus wosi'aiki 'o nyawa wimoi wolugu-lugu 'o Kapernaumoka

9 'O Yesus wongo'otiri 'o talaga watoaka wolio doka 'awi soanika.
2 Ge'enaka doka de yamuruo naga yoboa 'o Yesusino wi'asa
wolugu-lugu wimoi wi okioka witigirangisa. Gee 'o Yesus wakimake
to 'ona manga ngo-ngaku ma guatoka, de wongose wolugu-luguka gee,
"'Ai ngowaka, 'uwa ni singina 'i'ogu! Ni so-sowono tatebinokau."
3 'O Yahudioka manga 'agamaka yodoto-dotoko yamuruo naga
ge'enaka gee ka manga singinaka, "'O nyawa nu'una ma Jo'oungu ma
Dutu wisiti-tingoono."
4 'O Yesus wanako manga singina ma dodaka so wongose, "'Ido'oa
so niadi-dibangi koge'ena ma dorou? 5 Ka'ena 'ifoloi 'igapangi
tongose wolugu-luguka, ''Ani sowono tatebinokau!', bolo
'Noma'okode la notagiou!'? 6 Ma ne'ena dua tosidumutu la nianako,
'o duniaka ne'ena 'o Nyawa ma Ngowaka wokuasa ma ngale 'o so-
sowono wosi'aiki." Ge'enaka de wolugu-luguka wongose,
"Noma'okodeu, ni oki nagoraka la noliou!"
7 De wolugu-lugu gu'una woma'oko so wolio wi woaka. 8 So gee
yamake ge'ena 'idadi, de yakimodongo de ma Jo'oungu ma Dutu
wisiarene sababu wokulakau wi guata koge'ena ma amoko 'o nyawaka.

'O Yesus 'o Matius wi'asoko

9 Gee 'o Yesus womagoraka ge'enaka dau so wotagika de wimake
'o pajaki woga-ga'asoko wimoi wi ronga 'o Matius. 'Una wogogerie
'o pajaki yoga-ga'asoko ma woaka. So 'o Yesus wongose, "Nou,
noimoteke!"
De 'o Matius kawomasigokode womoteokau.
10 Gee 'o Yesus wo'odomo ma gu-gudaioka 'o Matius wi woaka, de
manga gudai yoboa 'o balasitengi yoga-ga'asoko de 'o nyawa gee
'o kawasa yakimakeka 'o nyawa ma dorou, yomasido'odomo de
'o Yesus de wi do-domoteke. 11 De 'o Farisioka yakimake de yongose
'o Yesus wi do-domoteika, "'Ido'oa so nia Guru de 'o balasitengi
yoga-ga'asoko de 'o nyawa ma do-dorou yomasido'odomo?"
12 De 'o Yesus wo'isene yosano koge'ena so wongose 'ato,
"'O nyawa ma guata koyoparaluuwa 'o dotere, ma 'ena gee yopa-
panyake. 13 So tagi niatibangi kokia ma ngale 'o Buku 'Itebi-tebini ma
demo ne'ena: 'Ngoi kotoduakuwa 'o su-suba 'o haewani, ma 'ena
'o dora.' Sababu ngoi taino kotaki'asokuwa 'o nyawa ma owa, ma 'ena
gee yosowo-sowono."

'O puasa

14 Ge'enaka de 'o Yohanes wo'osi-'osiki wi do-domoteke yaino
'o Yesusino yosano, "'Ido'oa so ngomi de 'o Farisioka 'ijaga
miopuasa de 'ani do-domoteke 'ona ko'uwa?"
15 De 'o Yesus wosango, "'O nyawa yaki'aso-'asokino
'o ngaamoko ma rameka, nako ma 'orasi wonga-ngaamoko ge'enakasi,
ge'ena dua manga singina 'isusa? Ma gee dua ma 'orasi kowi'iwau,
'asa de yopuasa.
16 Komoiwa 'o mosa ma siraka de ma sungi yosipata, sababu ma
ba-bata ge'ena dua 'iisikaino 'itingoono de yatobaka so 'ifoloi
'iracanga. 17 Koge'enali mita 'o 'anggur ma sungi koidadiwa posinoa
ma ngii [b] ma siraku, sababu dua yosidopotoka de 'ipoaka. So
'o 'anggur ma sungi salingou posinoa ma ngii ma sungiku, la ma
'anggur de ma ngii ge'ena koyado'oawa."

---

[b] 'O Yahudioka manga 'anggur ma ngii 'o haewani ma kai yadiaiku.

'O Yesus 'o ngeweka mimoi womisi'aiki de mimoi misiwangoli

18 'O Yesus wobicara ma gu-gudaioka 'o Yohanes wo'osi-'osiki
wi do-domoteika, de 'o lo-lomu ma woa ma balusu wimoi woboa de
wobukuku 'o Yesus wi bionoka 'asa de wongose, "'Ai ngowaka
mimoi 'asa kamosongenuku, so tanu naika monitigi la
mowangoli!"
19 'O Yesus de wi do-domoteke yoma'oko so wimoteke 'o nyawa
gu'una.
20-21 Manga do-dagi ma sigoronaka de mimoi 'ami 'aunu 'ijaga 'itagi
ma do'ingo 'o taunu mogiooko de modidiou, momasisori 'o Yesus wi
dudunino. Muna matibangi 'ato, "Ngaro ka wi bajuka tatigi ma dua 'ai
panyake 'i'aiki." Ge'enaka de matigi 'awi baju 'ikuru-kurutuku ma
barenika.
22 De ma 'orasi ge'ena 'o Yesus womadutumu de womimake
'o ngeweka gumuna de kawongosekau munaka, "'Ai ngowaka! 'Uwa
ni singina 'i'ogu, sababu noingaku so ni panyake 'i'aiki!" De kage'ena
ma 'orasi de mi panyake ge'ena 'i'aiokau.
23 'O Yesus woboa 'o lo-lomu ma woa ma balusu wi woaka, 'ena
yosuling de yogaribetongo ma gu-gudaioka. 24 De 'o Yesus wongose
'onaka, "Niosupuka nioodumu, sababu 'o ngowaka numuna
komosongenuwa kamiki'ookoka.'
Ge'enaka de 'ona wirisela. 25 'O nyawa yoku-kudai go'ona
yakiginiioka, de 'o Yesus wowosama so 'o ngowaka gumuna mi
giamika wa'ao de momomiki. 26 So ma habari ge'ena 'itagi 'o daeraa
ge'enaka gee yasuluunuku.

'O Yesus wakisi'aiki yamididi yorau-rau

27 'O Yesus womagoraka ge'enaka, de 'o ngekomoka de yorau-rau
yamididi wimoteke. 'Ona yomasigaso-gasoko, "'E Dautu wi ngowaka!
Minidoranosi!"
28 Gedagee 'o Yesus wowosamika 'o woa moioka, de yorau-rau
yaino 'o Yesusino de wongose 'onaka, "Niongaku? 'Ato ngoi 'idadi
tinisilaha?"
De 'ona yosango, "Miongaku, 'Aba!"

29 Ge'enaka de 'o Yesus wa'ao manga akoka de wongose, "Sababu
niongaku, 'idadi moteke to ngini nia mau." 30 Ge'enaka de
yomasimakekau. 'O Yesus wakisitiari, "'Uwa niosikademo ma hali
ge'ena ka moika ma."
31 Ma gee yotagika de yosikawasa ge'ena ma daeraa yasuluunuku.

Womou-mou 'idadi wobicara

32 Yorau-rau yopasaka, de wimoi womou-mou 'o tokata
widongosamuku wi'asa 'o Yesusino. 33 'O Yesus woginiioka ma
tokata ge'ena, de 'idadiokau wobicara. So 'o nyawa yoku-kudai
ge'enaka yoherangi de yongose, "Koma'iwasi miamake kone'ena
'idadi 'o Israeloka."
34 Ma 'o Farisioka yongose, "'O Tokata ma Koana wikulaka
'o guata ma ngale wosikiniiki 'o tokata."

'O Yesus wakisingina wakimake 'o nyawa manga gudai

35 Koge'enau 'o Yesus wotagi 'o kota de 'o soana wanga-ngai moi.
'Una wodotoko 'o lo-lomu ma woa-woaka, de wositotara 'o Habari ma
Owa ma ngale ma Jo'oungu ma Dutu wopareta. 'Una wakisi'aiki
'o nyawa manga panyake 'i'ini-'inioka, de yobo-bolohi. 36 Gedagee
'o Yesus wakimakeka 'o nyawa yoku-kudai go'ona de wakisingina
sababu koyomasinakowau de koyomado-do'oawau, so 'isoka
'o domba komoiwau yapiara. 37 Ge'enaka de 'o Yesus wongose 'awi
do-domoteika, "'I'umukukou ma amooka ma yo'utu-'utuku ka
munukaka. 38 Sababu ge'ena nioga'asoko ma bairi ma dutuka la
wakisidingoto yo'utu-'utuku."

'O su-suloko yamogiooko de modidi

10 Ma moi ge'ena 'o Yesus 'awi do-domoteke yamogiooko de
modidi wakitoomu. Ge'enaka de wakikula 'o guata ma ngale
yoginiiki 'o ngomasa ma do-dorou de yosi'aiki 'o panyake de 'o roese
ma bolohi 'i'ini-'inioka. 2 'O su-suloko yamogiooko de modidi go'ona
manga ronga-ronga konee: ma di-disiraka, 'o Simon gee wisironga mita
'o Petrus, de ma dodoto 'o Andreas, ge'enaka de 'o Yakobus de ma
dodoto 'o Yohanes, ge'ena la 'o Zebedeus wi ngowa-ngowaka.
3 Ge'enaka de 'o Filipus de 'o Bartolomeus, 'o Tomas, de 'o Matius
'o balasitengi woga-ga'asoko, de 'o Yakobus 'o Alfeus wi ngowaka,

'o Tadeus, 4 de 'o Simon 'o Zelot ma nyawa, [c] de 'o Yudas Iskariot
gee 'o Yesus wiwuku-wukunu.

'O Su-suloko manga manarama

5 Ge'enaka de 'o su-suloko yamogiooko de modidi 'o Yesus
wakisuloko de wakisibesesongo koneda: "'Uwa niaika gee ko
'o Yahudiokawa manga daeraaka de mita 'o Samaria manga soa-
soanika. 6 Ma niosikaika 'o Israelika gee yoliba-libaka. 'Ona 'isoka
'o domba ma dutu koi'iwa. 7 Niositotara 'onaka ma ngale ma
Jo'oungu ma Dutu wacobou wopareta. 8 Niakisi'aiki 'o nyawa gee
yopa-panyake; niakisiwango 'o nyawa gee yosonge-songenuku;
niosi'aiki 'o nyawa yakipado-pado [d] de nioginiiki 'o ngomasa ma
dorou. Ngini niadawongokau ge'ena 'iodumu koniofanguwa. So,
niokula mita ma bo-bangu koi'iwa. 9 'Uwa nio'asa 'o pipi 'o guraci,
'o pipi 'o saaka, bolo 'o pipi 'o tambaga. 10 Mita 'uwa nio'asa nia
tasi, bolo nia ga-gali nia do-dagioka, bolo nia tarupa bolo nia papadi.
Sababu 'o nyawa yomanarama ge'ena ma raiokau yakikula 'okia
naga yoparaluu.
11 Nako ngini niototarika 'o kotaka bolo 'o soanoka, nianonu
'o nyawa moi gee yomodeke nimasido-dogumu. Niomanoa de de
'ona sigado niotagioli. 12 Gee niowosama manga woaka, de
niakitabea. 13 Nako 'o woa ma dutu go'ona nidawongo, madaka la
nia tabea ge'ena naga 'onaka. Ma nako 'ona konisidabinowa,
niosigilioli nia tabea ge'ena. [e] 14 Nako naga 'o woaka bolo 'o kotaka
konisidabinowa bolo konisigisenuwa, niamadaka ma ngii ge'ena de
nia dou ma soata ma kakawo niodabarisuku ge'ena ma ngale ngini
niakiitomokau 'ona. 15 Niosi-singina! 'O dunia ma do-dogumoka,
'o Sodom de 'o Gomora ma nyawa dua manga hukumani 'ifoloi
'iku'arene de gee 'o kota ge'ena!"

---

[c] 'O Zelot ma nyawa ge'ena la 'o Yahudioka 'o paratei moi gee yomariwo-riwo 'o Romaka yakiginiiki.

[d] Ma 'orasi ge'ena, posironga 'o pado ge'ena 'o kai ma panyake 'ini-'inioka.

[e] 'o Yahudioka ma nyawa yongose 'ato nako yosigilio manga tabea dua 'o nyawa 'o barakati kayamakewa.

'O sikisaa dua 'iboa

16 Niosi-singina ne'ena, ngoi tinisuloko 'isoka 'o domba 'o haewani
'iti-tingkai ma 'igutika. Ngini salingou niocawaro 'isoka 'o ngia de nia
singina yaowa 'isoka 'o namoro 'o pombo. 17 Nimajaga-jaga sababu
ngini dua nitagoko de ni'asa 'o 'agama ma balu-balusika. Ngini 'asa
nipesana 'o lo-lomu ma woa-woaka. 18 Ngini dua ni'asa yopa-paretaka
de 'o koa-koanika sababu ngini to ngoi 'ai do-domoteke. De ge'enau
ma 'orasi ngini niokula 'o sakisii ma ngale ngoi 'onaka de mita
'o nyawa gee ma Jo'oungu ma Dutu kowinako-nakokawa. 19 Ma nako
ngini nisitaari 'o hakimika, 'uwa niododato ma ngale 'okia dua
salingou niongose, bolo niosibicara, sababu 'okia naga dua gee
salingou niongose, dua nisidemo gee ma 'orasi ya'adono de. 20 Sababu
niobicara ma 'orasi ge'ena, ge'ena konginiwa ma sirete ma 'ena 'ania
Dea 'o sorogaaka wi Ngomasa.
21 Dua 'asa 'idadi 'o nyawa manga 'esamoi ma dutu yakidukula
'o nyawaka la yakito'oma. De mita dua koge'enali 'idadi naga 'o dea
de 'o ngowaka. 'O ngowa-ngowaka 'asa yomalawani manga 'esa de
manga deaka, de yakidukula 'o nyawaka la yakito'oma. 22 Ngini 'asa
'o nyawa 'iodumu nidu'uduku sababu ngini to ngoi 'ai do-domoteke.
Ma nago'ona yomatongosono sigado ma do-dogumika, 'ona 'asa
yakisisalamati. 23 Nako ngini nisikisaa naga 'o kota moioka, ge'ena
nioowara 'o kota 'iregukali. De ngoi tinisidemo, dua koniabootuawasi
niodongosama 'o Israeloka ma kota-kotaka, 'ena 'o Nyawa ma
Ngowaka woboakauoli.
24 'O do-domoteke koyofoloidewa de 'o guru, de 'o ro-riwo
koyodaduiewa de manga balusu. 25 Yaowakau nako 'o do-domoteke
moi yodadiokau 'isoka 'o guru, de 'o ro-riwo 'isoka manga balusu.
Nako 'o woa moi ma balusu wisirongakau 'o Beelzebul, [f] de dua ma
woa ma dodakoli? Dua 'onasi 'ifoloi 'o ronga 'ito-torou yakisironga!"

Powidomodongo ma Jo'oungu ma Dutuka

26 " 'Uwa nimodongo 'o nyawaka. Koi'iwa naga isigi'iunino gee dua
koyamakewa, de koi'iwa naga 'isibongonino gee dua koisupuwa.
27 'Okia naga gee tinisidemo 'o sakautuoka, salingou niositotaroli
'o wangeka. De 'okia naga gee tinisisudu nia ngauika, niosikawasa

---

[f] Ge'ena 'o Tokata ma Koana ma ronga moioli.

kiaka naga bato! 28 'Uwa niakidomodongo gee yoto-to'oma nia roese,
ma koya'akunuwa yado'oanikia nia nyawa. Salingou winidomodongo
ma Jo'oungu ma Dutu gee wopareta wabinasa nia roese de mita nia
nyawa 'o 'ukuoka gee koisonge-songenuawau. 29 'O tui-tui 'o ngai
modidi 'idadi posi'ija de 'o pipi ma etaka. Ngaro koge'ena ma ka
'o ngai moi ma koi'iwa 'iotaka 'o tonauku nako nia Dea kowomauwa.
30 De ngini nia utu nia saeoka ma 'idoimukou 'iodumu. 31 Sababu
ge'ena 'uwa nimodongo! Ngini 'ifoloi niobaraguna de 'o tui-tui!"

Yomangaku 'ona de 'o Yesus 'o kawasaka

32 "Nago'ona yomangaku 'ato 'ona ge'ena to ngoi 'ai do-domoteke
'o kawasa ma bionoka, ngoi mita 'asa tomangaku 'onaka 'ai Dea
'o sorogaaka wi bionoka. 33 Ma nago'ona yomadidumu 'o kawasa ma
bionoka 'ato 'ona ko to ngoiwa 'ai do-domoteke, ngoi mita 'asa
koge'enali 'onaka 'ai Dea 'o sorogaaka wi bionoka."

Ko 'o go-gasa ma owawa so ka 'o go-gasa ma dorou

34 "'Uwa niongose 'ato ngoi toboa 'o duniano ne'ena ge'ena dua
ngini nimakasanangi. Ngoi toboa ge'ena dua 'idadi galawani so
nimakati-tingaka. 35 Ngoi toboa so ma rai 'o ngowa-ngowaka 'o nauru
koyakisingounuwa manga deaka, 'o ngowaka 'o ngeweka
koyakidomotekuwa manga 'esaka, de 'o dungunu 'o gooka
koyosingounuwa manga dungunu 'o berekika. 36 Dua 'asa 'idadi
'o saturuu ma amoko ge'ena la ka 'o woa ma dodaku!
37 'O nyawa gee yosibosono manga balusika 'ifoloika de ngoino,
koyadaenuwa yodadi to ngoi 'ai do-domoteke. Koge'enali mita
'o nyawa gee yosibosono manga ngowaika 'ifoloika de ngoino. 38 De
'o nyawa gee yooluku yamoku 'o salip de koimotekuwa, koyadaenuwa
yodadi 'ai do-domoteke. 39 Nago'ona gee manga 'ahu yariwo, dua
manga 'ahu 'iisanga, ma nago'ona manga 'ahu 'iisanga sababu
yosingounu ngoino, 'asa yamake 'o 'ahu."

'O 'ahu yaowa-owa ma parasengi

40 "Nago'ona nidawongo ngini, ge'ena ma ngale 'idawongo ngoi.
De nago'ona 'idawongo ngoi, ge'ena ma ngale widawongo 'una gee
woisulo-suloko. 41 'O nyawa gee yadawongo 'o nabii sababu yanako

'o nabii, 'asa yamake 'o nabii ma parasengi. De nago'ona
yakidawongo 'o nyawa gee manga singina 'ibo-boooto sababu yanako
manga singina 'iboooto, 'asa yamake to 'ena ma parasengi.
42 Nago'ona yakisi'okere 'o nyawa gee kokiawa yakidae-daene ngaro
ka 'o 'akere ma somoa ma sababu 'ona to ngoi 'ai do-domoteke,
niongano-nganono ma raiokau 'ona 'asa yamake ma parasengi!"

'O Yohanes wi do-domoteke

11 'O Yesus wakisibesesongo 'iduanga wi do-domoteke
yamogiooko de modidika, de wotagi wodotoko de wosihabari
ma Jo'oungu ma Dutu wi demo 'o soa-soana gee kage'ena ma kakadate-
dateoka.
2 'O Yohanes wo'osi-'osiki 'o buioka de wogi'isene ma Kristus wi
manarama, de wi do-domoteke yamuruo naga wakisuloko yaika
yosano, 3 "'Aba, ngonau ne'ena? Gee ma Jo'oungu ma Dutu
wojajiokau 'ato dua wimoi woboa? Bolo salingou 'o nyawa 'ireguosi
miodamaa?"
4 De 'o Yesus wosango 'onaka, "Niolio 'o Yohanesika de
niosidemo 'okia niamake de nio'isene, 5 ma ngale yopilo-piloko
yomasimake, yolugu-lugu 'idadi yotagi, yakipado-pado [g]. manga
panyake 'i'aiki, de yakito-topongono yomasi'isene, yosonge-
songenuku yomomiki, de yosusa-susaka 'o Habari ma Owa ma
Jo'oungu ma Dutuno wakisitotara. 6 Yosanangioka 'o nyawa gee
manga ngo-ngaku ngoino koiisanguwa."
7 'O Yohanes wi do-domoteke yolioka, de 'o Yesus wokurue
wobicara 'o nyawa yoku-kudaika ma ngale 'o Yohanes, koneda: "'Okia
niodo'oa 'o tonaka 'ika-kakasaka 'iga-gamamuka niotagi? 'O 'ubutu
'o soka moi 'o dadoko yauwa-uwaka nialega? 8 Bolo niotagi 'okia
nialega? Wimoi wi baju 'isure-sure? 'O nyawa manga baju 'isure-sure
ge'ena yogogere 'o kadatoka! 9 So 'okia niodo'oa ngini niotagi? Wini-
lega 'o nabii wimoi? Ma goungu, 'unasi 'ifoloi woamoko de 'o nabii.
10 Sababu 'o Yohanesikau ma dumutu 'o Buku 'Itebi-tebinoka 'ingose,

> 'Nu'una to ngoi 'ai demo wositota-totara,
> 'una towisuloko wosirano de de ngona,
> la ni ngekomo woniditiai.'

---

[g] To 'ona manga pado-pado 'imakaregu de to ngone.

11 Niongano-nganono! 'O duniaka ne'ena komoiwa moi 'ifoloi
yoamoko de 'o Yohanes wo'osi-'osiki. Ngaro koge'ena, ma 'o nyawa
gee 'ifoloi yotingoono ma Jo'oungu ma Dutu wi pareta ma sigoronaka,
'ona 'ifoloi yoamoko de 'o Yohanes. 12 Kaikurue 'o Yohanes
wosihabari 'awi do-dotoko sigado ne'ena naga munuka yokiniiki ma
ngale yomau 'itaiti yosigokoli ma Jo'oungu ma Dutu wi pareta.
13 Sigado 'o Yohanes wo'osi-'osiki woboa, 'iodumu 'o Musa wi
besesongo de 'o nabii manga do-dotoko 'isidemosirakau 'okia naga
gee salingou 'idadi. 14 De nako ngini niomau niongaku, 'o Yohanes
ge'ena la 'o Elia, gee wi bo-boa 'isidemosirakau. 15 Nako de nia
ngaukoka, nio'isenika!
16 De 'okia salingou tositero 'o nyawa ma 'orasi ne'ena? 'Ona 'isoka
'o ngowa-ngowaka yogogerie 'o pasarioka. 'O bolu moi yongose
'ireguka, 17 'Ngomi minidukuti de minidanyanyi, ma niooluku
nioroge! Ngomi miogaribetongo ma ngini niooluku.' 18 'O Yohanes
woboano 'ijaga wopuasa. 'Una 'o 'anggur kowa'oke-'okeruwa. De
'o nyawa yongose 'ato, ''Una 'o tokata widongosamuku.' 19 Ne'ena
'o Nyawa ma Ngowaka woboano, 'una wo'odomo ma de wo'okere de
yongose, 'Winimake 'o nyawa gu'una! 'Una witopokana de
witaba'eto. 'Una 'o balasitengi yoga-ga'asoko de yosowo-sowono
manga manai.' Ngaro koge'ena, ma 'o di-dibangi 'isure-sure ma
Jo'oungu ma Dutuno, 'inyata naga 'o nyawa manga gokoieka."

'O kota-kota gee ma nyawa koyongaku-ngakuwa

20 Ge'enaka de 'o Yesus wokurue wakisitobionika 'o kota-kotaka
gee koyotoba-tobawa 'o sowono yodiai, ngaro ge'enaka 'ifoloi 'ikudai
'o no-nako 'ihera-herangi wodiai ma. 21 "Niotorouoka ngini
'o Korazim ma nyawa de 'o Betsaida ma nyawa! Sababu nako 'o no-
nako 'ihera-herangi 'isoka nginioka ne'ena la 'idadiokau 'o Tirusoka
de 'o Sidonioka, tanu 'ona ma do'ingou yotoba 'o sowono yodiai de
yomasinoa 'o balisa ma pakeangi de manga mumuoka 'o kakawo
yodonoaku. 22 Niongano-nganono! 'O dunia ma do-dogumoka dua,
'o Tirus de 'o Sidon 'ifoloi 'iku'arene manga hukumani de to ngini
ne'ena! 23 De ngini 'o Kapernaumoka! Ngini dua dakuou, sigado
'o diwangoka? Ko'uwa! So 'ena dua 'o narakaka ni'umo. Sababu nako
'o Sodomioka la 'idadiokau 'o no-nako 'ihera-herangi gee 'isoka

nginioka, tanu 'o kota ge'ena sigado ne'ena ka de ma 'enasi!
24 Niongano-nganono! 'O dunia ma do-dogumoka dua 'o Sodom ma
nyawa 'ifoloi 'iku'arene manga hukumani de to ngini ne'ena!"

Nou niaino ngoino

25 Ma 'orasi ge'ena 'o Yesus wolahidoa, "'Aba, ma Jou, gee 'o dunia
de 'o diwanga napareta! Ngoi tokasamaowa ngonaka sababu 'iodumu
ge'ena konakisidumutuwa 'o nyawa yoca-cawaro de yoba-barijaka, ma
nosidumutu gee 'o nyawa koyomasinako-nakokawa. 26 Ge'enau 'Aba ni
singina yadaene."
27 Ge'enaka de 'o Yesus wongose, "'O sagala moi-moi 'ai Dea
woisidukulakau. De komoiwa moi ngoi 'inako, duga ka 'ai Dea. De ko
moiwa moi 'ai Dea winako duga ka 'awi Ngowaka, de nago'ona gee
'o Ngowaka gu'una wakisinako.
28 Nou niaino ngoino nioodumu gee nioka-kangela de niamao nia
gina 'itu-tubuso. Ngoi 'asa tinisisanangi. 29 Niamoteke 'ai pareta de
nimadotoko ngoino. Sababu ngoi 'ai singina 'ima'ai, so ngini 'asa
niamao niosanangi. 30 Sababu 'ai pareta ge'ena nisisanangi de nia gina
tinikula mita 'iku'arene."

'O Farisioka yobaributu de 'o Yesus ma ngale Pomaoma-omasa ma Wange

12 Ma moi ge'ena 'o Yahudioka Pomaoma-omasuku ma Wange,
de 'o Yesus de wi do-domoteke 'o gandum ma bairino yaboa,
de wi do-domoteke 'o gandum yo'utuku de ya'odomo sababu
yakisawini. 2 'O Farisioka yakimake de yongose 'o Yesusika,
"Nakilega! 'Ani do-domoteke yaparene to ngone nanga 'agama ma
besesongo, ma ngale yadiai gee koidadiwa Pomaoma-omasuku ma
Wangeka."
3 'O Yesus wosango 'onaka, "Koniabacawasi? Gedagee 'okia
'o Dautu wodiai ma 'orasi 'una de gee wimote-moteke yakisawini?
4 'Una wowosama ma Jo'oungu ma Dutu wi Woaka, de 'una de wi
mote-moteke go'ona ya'odomo 'o roti gee 'isisubakau ma Jo'oungu
ma Dutuka. 'Ena momongo moteke to ngone nanga 'agama ma
besesongo, 'ona koidadiwa, salingou ka 'o 'imam-'imam duga. 5 Bolo
'o Musa wi Buku koniabacawasi? Ge'ena la Pomaoma-omasuku ma
Wange 'isinoi-noimi 'o 'imam-'imam gee yoleleani ma Jo'oungu ma

Dutu wi Woaka, ngaro yaparene Pomaoma-omasuku ma Wange ma
besesongo, ma koyakisisalawa. 6 Niosigisene niosidi-diai 'okia
tosidemo ne'ena, ne'enaka naga wimoi 'ifoloi wobaraguna de ma
Jo'oungu ma Dutu wi Woa, ge'ena la ngoi. 7 'O Buku 'Itebi-tebinoka
'isilefoku: 'Ko 'o su-suba 'o haewaniwa toduaka, ma 'ena 'o dora.'
Nako la ngini niasahe 'ai demo ge'ena, ma rai 'asa koniakisisalawa
'o nyawa manga sala koi'iwa. 8 Sababu 'o Nyawa ma Ngowaka 'una
wapareta Pomaoma-omasuku ma Wange."

'O nyawa wimoi wi giama ma songona 'isonge-songene

9 'O Yesus woma'aiki ge'enaka de wotagi 'o lo-lomu ma woaka.
10 Ge'enaka dau wimoi wi giama ma songona 'isonge-songene.
Yamuruo naga ge'enaka dau 'o Yesus wi sala yosinonu-nonu, yosano
'o Yesusika, " Pomaoma-omasuku ma Wangeka de 'o nyawa manga
panyake posi'aiki, kaidadi?"
11 'O Yesus wosango, "Nako la Pomaoma-omasuku ma Wangeka
de nia domba moi 'iotauku 'o jurupongoka de dua kaniosidipidilika?
12 'O nyawa 'ifoloi 'ibaraguna de 'o domba, so Pomaoma-omasuku ma
Wangeka kaidadi ma owa podiai." 13 Ge'enaka de 'o Yesus wongose
'o nyawa wi giama ma songona 'isonge-songene gu'una, "Ni giama
naboootika."
'O nyawa gu'una wi giama waboooto de koisongenuawau so 'idadi
'isoka ma songonau gee. 14 Ge'enaka de 'o Farisioka yosupu 'o lo-
lomu ma woaka ge'ena de yomasikagaro 'o Yesus wito'oma.

'O ro-riwo gee ma Jo'oungu ma Dutu wiiri-iriki

15 'O Yesus wanako 'o Farisioka manga singina 'itorou 'unaka, so
woma'aiki ge'enaka de manga gudai wimoteke, de wosi'aiki to 'ona
yoodumu manga panyake. 16 Ma 'una kowakisidabiwa 'ona
yosikawasa ma ngale 'una. 17 Koge'ena 'idadi ma ngale moteke ma
nabii Yesaya 'awi demo:
18 "Nu'una to ngoi 'ai ro-riwo towiirikokau.
'Una towisibosono de 'ai singina wasanangi.
Ngoi 'asa towikula 'ai Ngomasa.
'Ai loa 'asa wosihabari 'o nyawa-nyawaka.
19 'Una 'asa kowori-ributuwa de kowomapoa-poakuwa;
de kowobobetowa naga 'o tapaki wosimigiranga.

20 'O nyawa manga gina 'itubusokou, 'asa kowaganapuwa;
de gee rekeni koyomado-do'oawau, 'asa kowakido-dokowa.
'Una 'asa womariwo sigado 'o loa 'idadi;
21 de 'o nyawa 'iodumu 'asa yomasinganono 'unaka."

'O Yesus de 'o Beelzebul [h]

22 Ge'enaka de 'o Yesusika wi'asa 'o nyawa wimoi worau-rau de
womou-mou sababu 'o tokata widongosamuku. 'O Yesus wisi'aiki so
'idadi womasimake de wobicara. 23 'O nyawa 'iodumu yoherangi so
yongose, "Poilia nu'unau 'o Dautu wi ngowaka gee 'inasijajiokau?"
24 'O Farisioka yo'isenoka ge'ena de yongose, "'Una 'idadi
woginiiki 'o tokata, sababu 'o Tokata ma Koana gee ma ronga
Beelzebul ma guata wikulaka."
25 'O Yesus wanako 'o Farisioka manga di-dibangi so wongose,
"Nako 'o negara moi la 'ikapula-pula de 'o paratei yamo-moi
yomakakudoti, dua 'o negara ge'ena kaipiakoroka. De 'o kota moi bolo
'o woa moi la koyomakasanangiwa, ge'ena dua kayopiakoroka.
26 Koge'enali mita 'o Tokata ma Koana ma pareta, nako ngai moi
'ikiniiki, ge'ena dua 'imakati-tingaoka so ma pareta ge'ena
kaipiakoroka. 27 Ngini niongose 'ato ngoi 'o tokata toginiiki ka de
'o Beelzebul ma guata. Nako koge'ena de to ngini nia nyawa 'ona kiano
yakikula 'o guata 'o tokata yoginiiki? To nginiou nia nyawa ma sirete
yosidumutu 'ato 'ania di-dibangi ge'ena koyadaenuwa. 28 Ma nako
ngoi toginiiki 'o tokata ge'ena de ma Jo'oungu ma Dutu wi Ngomasa
ma guata, so ne'ena ma ngale ma Jo'oungu ma Dutu wokurue wopareta
nginioka.
29 Kokia 'o nyawa 'idadi yowosama wimoi wokua-kuata wi woaka
la wi kia sonaa ya'ora, nako 'una kowipusukuwa 'isira? Salingou
wipusuokasi 'asa de wi harataa ya'ora.
30 Nago'ona ko de de ngoiwa, 'ona ge'ena 'iitomokau ngoi. De
nago'ona koiriwowa, 'ona yatorou 'ai manarama! 31 Sababu ge'ena
tinisidemo, nako 'o nyawa 'o sowono yodiai sababu yosigurubungu,
ge'ena kayakisipidilokasi manga sowonoka. Ma nago'ona yositi-
tingoono 'o Ngomasa 'Itebi-tebini, 'ona koyakisipidiluawau manga
sowonoka. 32 Nako moikani 'o kianikia yongose ma ngale wiitomo

---

[h] Ge'ena 'o Tokata ma Koana ma ronga moioli.

'o Nyawa ma Ngowaka, ge'ena kayakisipidilokasi manga sowonoka.
Ma nako yositi-tingoono 'o Ngomasa 'Itebi-tebini, ge'ena
koyakisipidiluawau ma 'orasi ne'ena bolo ma du'uruoka.

Ma roese de ma sowo-sowoko

33 "Nako pamake ma sowoko yaowa, salingou ma roese 'ibo-bero.
Nako ma roese koibo-berowa, ma sowoko mita koisurewa. 'Ibo-bero
bolo ko'uwa 'o gota 'o utu moi, ma nyo-nyata ma sowokoka. 34 Ngini
nioti-tingkai, koigapanguwa niobi-bicara 'o sagala yaowa-owa. 'Okia
naga gee niosisupu nia 'urude, ge'ena gee nia singina ma dodaka
'isupu. 35 'O nyawa ma owa yobi-bicara 'o sagala yaowa-owa, sababu
'ona yaki'omanguku ka 'o sagala yaowa-owa. Koge'enali mita,
'o nyawa yoti-tingkai yobi-bicara ka 'o sagala 'ito-torou, sababu
yaki'omanguku ka 'o dorou.
36 So niongano-nganono! 'O dunia ma do-dogumoka dua, 'o nyawa
moi-moi 'asa yomadomoku manga demo gee ma faedaa koi'iwa-'iwa.
37 Sababu nia demo-demo ma sirete 'asa 'isiputusu niosowono bolo
ko'uwa."

'O Farisioka yoga'asoko 'o Yesus wodiai 'o no-nako 'ihera-herangi

38 Ge'enaka de 'o 'agamaka yodoto-dotoko yamuruo naga de
'o Farisioka yongose, "'Aba guru, ngomi miomau miamake nodiai
'o no-nako 'ihera-herangi."
39 'O Yesus wosango, "'Ena ma dingkaioka de ma daliseka
'o nyawa-nyawa ma 'orasi ne'ena. Ngini nioga'asoko? Ngoi todiai
'o no-nako 'ihera-herangi? Dua ka 'o ngai moi ma kotinikulawa, duga
'isoka to ma nabii Yunus 'awi no-nako 'ihera-herangi. 40 'O Yunus
wiwange sa'ange de wiobiri sa'ange 'o naoko 'iamo-amoko ma
pokoroka, koge'enali mita dua 'o Nyawa ma Ngowaka 'o wange
sa'ange de 'o obiri sa'ange 'o bo'osuku ma dodaka doka. 41 'O dunia
ma do-dogumoka 'o Niniwe ma nyawa 'asa yoma'oko yobicara ma
ngale yakisisala 'o nyawa-nyawaka gee yo'ahu ma 'orasi ne'ena naga.
Sababu 'o Niniwe ma nyawa 'ona yotobakau 'o sowono yodiai ma
'orasi 'o Yunus wakidotoko. Ma ne'enaka naga wimoi 'ifoloi
woamoko de 'o Yunus, ge'ena la ngoi, ma niooluku ni'isene.

42 'O dunia ma do-dogumoka dua 'o Syebaku daku ma koana mimoi [i]
'asa moma'oko mobicara ma ngale masisala 'o nyawa-nyawa gee
yo'ahu ma 'orasi ne'ena. Sababu muna momau mosigisene ma koana
'o Salomo woba-barija wi do-dotoko, muna naga posironga 'o guru-
toka de maino. Ma ne'enaka naga ma 'orasi ne'ena wimoi 'ifoloi
woamoko de ma koana 'o Salomo, ma kowinisigisenuwa 'unaka."

'O tokata 'ilionoli

43 "Nako la 'o tokata 'isupuokau 'o nyawaka, ge'ena 'itagi 'ikiloliti
'imadononu 'o ngii 'idu-dudungu la 'imaoma-omasa, ma
koimadamakewa. 44 Sababu ge'ena 'ingose, 'Ngoi dua tolioli 'o woaka
gee tamadakau.' Ge'enaka yaika, 'ena ma woa ge'ena ka ma somoaka,
'itebi-tebini de 'isikadiaioka. 45 Ge'enaka 'itagioli de 'isiboano
'o tokata 'iregu ngai tumudiingi 'ifoloiosi 'itingkai, de 'iwosama
'o nyawa gu'unaka gee, de 'imanoa ge'enaka. So ma rai 'o nyawa
gu'una 'ifoloiosi wisitorou de gee ma si-siraka. Koge'enali mita dua
'idadi de 'o nyawa yoti-tingkai ma 'orasi ne'ena."

'O Yesus wi 'esa de wi riaka dodoto ma dutu

46 'O Yesus wobicara ma gu-gudaioka 'o nyawa yoku-kudaika, de
wi 'esa, de wi riaka dodoto ma dutu yoboa. 'Ona yoma'oko-'oko ma
dudunoka, de yomau yomabicara de de 'una. 47 De wimoi ge'enaka dau
yoku-kudaioka gee wosidemo 'o Yesusika, "'Aba, 'ani 'esa de ni riaka
dodoto doka ma dudunoka. 'Ona yomau yomabicara de de ngona."
48 'O Yesus wosango, "Nago'ona to ngoi 'ai 'esa de 'ai riaka
dodoto?" 49 De wakitumutu 'awi do-domoteika de wongose, "No'ona
to ngoi 'ai 'esa de 'ai riaka dodoto. 50 'O nyawa gee yamoteke 'ai Dea
'o sorogaaka wi mau, 'ona ge'ena to ngoi 'ai riaka dodoto, 'ai 'esa de
'ai biranga."

'O 'ade-'ade 'o nyawa wimoi 'o fini wopiakoro

13 Kage'ena ma wange mita, 'o Yesus wamada 'o woa ge'ena de
wotagi 'o talaga ma batingika so wogogerie ge'enaka.

---

[i] 'O Syeba ma koana ge'ena 'o Koresaraku ma koana mimoi. 'O Syeba ge'ena 'o Arab ma daeraaka dakuie ma songona. Palega 1Raja-raja 10:1-13, 2Tawarikh 9:1-12.

2 'O nyawa manga gudai wisigilolitino, so 'una wosikaika
'o ngo'otiroka de wogogerie ge'enaka, 'ena yoku-kudai 'ona
'o dowongioka. 3 Ge'enaka de 'o Yesus wakidotoko 'i'ini-'inioka de
wosi'ade-'ade. Wongose:
"Wopai-pairi wimoi wotagi wi fini wopiakoro. 4 Gedagee
wopiakoro, munuka 'itotaka 'o ngekomuku. Ge'enaka de 'o namoro
'iboa de ya'odomo yabootoka. 5 De munuka 'itotaka 'o tonaka
'ikakateto-tetoku, gee ma tonaka ka ma etaka so koito'ingowa 'ena
'igo'oodeu. 6 Ma gedagee 'o wange 'ikurutiekau, de ma go'oo ge'ena
'ikurue 'imaai deika 'i'osaka so 'isongene, sababu ma ngutuku
'iwosama koikurutukuwa. 7 De mita ma fini munuka 'itotaka gee
'o sisika ma sigoronaku. Gee ma sisika 'ifero de ma go'oo ge'ena
yapilatu sigado 'isongenoka. 8 Ma gedagee 'itotaka 'o tonaka 'irewo-
rewoku, ge'ena 'isowoko, munuka ma giliono 'o ratusu moi, munuka
'o nagi butanga, de munuka 'o nagi sa'ange."
9 'O Yesus wosijaritaka 'o 'ade-'ade ge'ena, de wongose, "Nako de
nia ngaukoka nio'isenika."

'Ido'oa so 'o Yesus wopake 'o 'ade-'ade

10 Ge'enaka de 'o Yesus wi do-domoteke yoboa 'unano de yosano,
"'Aba, 'ido'oa so nako nobi-bicara 'o nyawa 'iku-kudaika de nopake
'o 'ade-'ade?"
11 'O Yesus wosango, "Sababu ngini nikulakau 'o co-catu ma ngale
niasahe kokia ma Jo'oungu ma Dutu wi pareta gee koisupu-supuwasi,
ma 'ona yoku-kudaika ko'uwa. 12 Sababu to nago'ona de ma 'ena 'asa
yakiganapu 'ikudai, de 'ona 'asa yofoloi. Duga to nago'ona koi'iwa,
ge'ena naga ka ma etaka ma dua ya'eseka. 13 Ma ngale ge'ena ngoi
topake 'o 'ade-'ade nako tobi-bicara 'o nyawa yoku-kudaika, sababu
'ona yamake ma 'isoka koyamakewa, 'ona yo'isene ma 'isoka
koyo'isenuwa de koyasahewa. 14 De ge'ena 'idadiokau 'isoka ma nabii
Yesaya wosidemokau:
'Ma Jo'oungu ma Dutu wongose:
'Ona 'asa yosigisene kaitaurika ma koyasahewa;
'ona 'asa kaitaurika yodi-diriidi ma koyosidongoowa.
15 Sababu 'o nyawa no'ona manga singina 'i'opinokau,
manga ngauku yati'imukokau, de manga ako yaruutokau.
Koge'ena 'idadi la manga ako 'uwa yosimake,

manga ngauku 'uwa yosi'isene,
de manga di-dibangi 'uwa yasahe la 'uwa yolioli ngoino, de
takisilaha.' "
16 'O Yesus wongose 'awi do-domoteika, "Duga ngini ne'ena
niosanangioka sababu ngini ma gou-goungu niamake de nio'isene.
17 Niongano-nganono! Manga gudai 'o nabii de 'o nyawa yoloa-loa
yomau yamake gee 'isoka ngini niamakekau ma 'orasi ne'ena, ma 'ona
koyamakewa. 'Ona yomau yo'isene 'okia naga ngini nio'isenokau ma
'orasi ne'ena, ma 'ona koyo'isenuwa."

'O Yesus wosiguti ma ngale 'o 'ade-'ade gee wopai-pairi wimoi wi fini wopiakoro

18 Niosigisene 'o 'ade-'ade gee wopai-pairi wimoi wi fini
wopiakoro. 19 'O fini gee 'itotaka 'o ngekomuku, ge'ena 'isoka
'o nyawa gee yo'isenoka ma habari ma ngale kokia ma Jo'oungu ma
Dutu wopareta, ma koyasahewa. 'O Tokata ma Koana 'iboa de
ya'oraka 'okia naga gee yapiakorukou to 'ona manga singinaka.
20 'O fini gee 'itotaka 'o tonaka 'iteto-tetoku, ge'ena 'isoka 'o nyawa
gee kayo'isenoka 'o habari ge'ena de yadawongokau de manga singina
'imore-morene, 21 duga 'o habari ge'ena koimasingutukuwa manga
singinaka, so ka gedagee yosangisara bolo yakihalebiru sababu
'o habari ge'ena, de yamadakau. 22 'O fini gee 'itotaka 'o sisika ma
dodaku, ge'ena 'isoka 'o nyawa gee yo'isenoka 'o habari ge'ena ma
yododato ma ngale manga 'ahu, de ka 'o pipi yonyafisuu, so 'o Habari
ma Owa manga singina ma dodaka gee yapilatu so koisowokuwa. 23 De
'o fini gee 'itotaka 'o tonaka 'irewo-rewoku, ge'ena 'o nyawa gee
yo'isenoka 'o habari ge'ena de yasahe. 'Ona yakidosowoko munuka
ma gilio 'o ratusu moioka, munuka 'o nagi butangaka, munuka 'o nagi
sa'angeka.

'O 'ade-'ade 'o ngu'usumu 'o biraka

24 'O Yesus wosijaritali 'o 'ade-'ade moi 'o nyawa yoku-kudaika,
konee: " Nako ma Jo'oungu ma Dutu wopareta, ge'ena 'isoka 'o fini
yaowa-owa wopai-pairi wimoi wodatomo wi bairoka. 25 Ma moi
ge'ena 'iobiruku, gee 'o nyawa 'iodumu yoma'iduoka, de wopai-pairi
wi musu woboa 'o ngu'usumu wopiakoro 'o bira ma dodako, ge'enaka
de wotagiokau. 26 Gedagee ma bira ge'ena 'igo'oo so 'isooboto, de ma

ngu'usumu mita 'igo'oo. 27 Ge'enaka de wopai-pairi 'awi ro-riwo
yaino yosidemo ma bairi ma dutuno, 'Bereki, to ngona ni bairoka
'o bira notuduku, de kokia so doka de ma 'ena 'o ngu'usumu?' 28 De
ma bairi ma dutu wongose, 'Ge'ena 'o musu wimoi wobadingaka.'
Ge'enaka de wi ro-riwo go'ona yosanoli, 'Nomodeke, 'Aba? Miaika
miarapuku 'o ngu'usumu ge'ena?' 29 Ma bairi ma dutu wongose,
''Uwa. Sababu done niosidarapuku de ma bira. 30 Niamadaka
'imasidefero sigado 'o togutuku. Dua ngoi 'asa tongose yo'utu-'utuika,
'o ngu'usumu 'isira niatoomu, de niapusukino 'asa de niatuuku.
Ge'enaka de nialomu 'o bira, la niadaoto 'ai rawongoka.' "

'O 'ade-'ade 'o sawi ma doda [j]

31 'O Yesus wokula 'o 'ade-'ade moioli 'o nyawa yoku-kudaika,
konee: "Ma Jo'oungu ma Dutu wopareta 'isi'ade-'ade 'isoka 'o sawi
ma doda 'o nyawa moi yatuduku manga bairoka. 32 'O fini 'ifoloi
'inye-nyeme ge'ena 'o sawi ma doda. Duga nako la 'i'oodeu, ge'ena
dua 'ena 'ifoloi 'iamokie de 'o joro ma di-dingoono 'iregu. 'Ena
'imadiai 'o gota so 'o namoro 'iboa 'imasi'igutu ma sago-sagoka."

'O Yesus wosi'ade-'ade 'o ragi

33 'O Yesus wokula mita 'o 'ade-'ade ne'ena 'o nyawa yoku-
kudaika, wongose 'ato, "Nako ma Jo'oungu ma Dutu wopareta, ge'ena
'isoka 'o ragi 'o ngeweka mimoi mosikaruahe de 'o tarigu ma
amokoka [k] so 'idoa."

'Ido'oa so 'o Yesus wopake 'o 'ade-'ade

34 'O Yesus wodotoko 'o nyawa yoku-kudaika, ge'ena 'iodumu
wopake 'o 'ade-'ade. 35 Koge'ena la moteke 'o nabii wimoi
wosidemokau:

"Ngoi topake 'o 'ade-'ade nako tobi-bicara 'onaka;
ngoi 'asa takisidemo 'okia naga koisupu-supuwasi kaikurue
'o duniasi 'isidadi."

---

j 'O sawi 'o Palestinaka ge'ena ma gurutie poilia sigado 'o meter sa'ange.
k 'O tarigu ma amokoka ge'ena poilia 'o kilo monaoko, bolo 'o liter 40.

'O Yesus wosiwaiti 'o 'ade-'ade gee 'o ngu'usumu 'o bira ma dodaka

36 Ge'enaka de 'o Yesus womagoraka ge'ena 'o nyawa yoku-kudaioka,
de wowosama 'o woaka. 'Awi do-domoteke yoboa de yongose, "Bika
'Aba, nosiwaiti 'o 'ade-'ade gee 'o ngu'usumu 'o bira ma dodaka."
37 'O Yesus wosango, "'O nyawa gee wodatomo 'o gisisi yaowa-owa
gu'una 'o Nyawa ma Ngowaka. 38 'O bairi ge'ena 'o dunia ne'ena.
'O gisisi yaowa-owa ge'ena 'o nyawa gee yodadi ma Jo'oungu ma Dutu
wi kawasa. 'O ngu'usumu ge'ena 'o nyawa gee yomoteke de 'o Tokata
ma Koana. 39 'O saturuu gee 'idatomo 'o ngu'usumu ge'ena 'o Tokata ma
Koana. 'O togutuku ge'ena la 'o dunia ma do-dogumu, de yo'utu-'utuku
ge'ena 'o mala'ekati. 40 Kokia naga 'o ngu'usumu yatoomu de yatuuku,
koge'enali mita dua 'o dunia ma do-dogumoka. 41 'O Nyawa ma Ngowaka
dua wosuloko 'o mala'ekati yatoomu 'o nyawa gee yodadi sababu
'o nyawa 'iregu yosowono, de gee yoti-tingkai 'iodumu. 42 Go'ona
yoodumu 'asa yaki'umo 'o 'uku 'iluru-lurusika, ge'enaka 'asa 'ona
yosangisara de yo'ari. 43 De godagee yamote-moteke ma Jo'oungu ma
Dutu wi mau, 'ona ge'ena dua yoletongo, ma tero ka 'o wange ma ako, ma
Jo'oungu Ma Dutu to 'ona manga Dea wi Dunia ma Sungioka. So nako
de nia ngaukoka, nio'isenika."

'O 'ade-'ade gee 'o haratаa 'o tonaka ma dodaka

44 "Nako ma Jo'oungu ma Dutu wopareta, ge'ena 'isoka 'o 'ade-
'ade ne'ena. 'O nyawa wimoi 'o harataa wamake dau 'o tonaka ma
dodaka de kawosibaitokali. Sababu 'una kaifoloi womorene so wotagi
wawukunu 'awi kia sonaa 'iodumu, ge'enaka de woliono de wa'ija ma
tonaka ge'ena."

'O 'ade-'ade gee 'o mutiara 'isure-sure

45 "Nako ma Jo'oungu ma Dutu wopareta, 'isi'ade-'ade 'isoka
woko-korago wimoi 'o mutiara 'ihali-hali wononu. 46 Gedagee
wamakeka ma mutiara 'isure-sure 'o muhi moi, de wotagi wawukunu
'awi kia sonaa 'iodumu, de wosi'ija 'o mutiara ngai moi ge'ena."

'O 'ade-'ade gee 'o soma

47 "Nako ma Jo'oungu ma Dutu wopareta, ge'ena 'isi'ade-'ade
'isoka 'o soma yawaruku 'o ngootoka, de yadaene 'o naoko 'i'ini-

'inioka. 48 Gedagee ma soma ge'ena 'i'omangokau, de yosoma-soma
go'ona yatobaka 'o dowongisa. Ge'enaka de yogogeruku yosikati-
tingaka ma naoko ge'ena, yaowa-owa gee 'o rataku yosinoa, de gee ma
do-dorou ya'umo. 49 Koge'enali mita dua 'o dunia ma do-dogumoka,
'o mala'ekati 'asa yosikati-tingaka 'o nyawa gee yamote-moteke ma
Jo'oungu ma Dutu wi mau, de gee yoti-tingkai. 50 Ge'enaka de
'o nyawa yoti-tingkai 'asa yaki'umo 'o 'ukuka, ge'enaka dua 'ona
yosangisara de yo'ari."

'Okia sonaa ma du'uru de ma sira

51 'O Yesus wosano, "Niasahekau ge'ena 'iodumu?" 'Ona yosango,
"Miasahekau 'Aba!"
52 Ge'enaka de 'o Yesus wongose, "'O 'agamaka yodoto-dotoko
gee yodadiokau ma Jo'oungu ma Dutu 'awi kawasa, ge'ena 'isoka
'o woa ma dutu wimoi de 'awi harataaka. 'Una wosisupu 'awi harataa
ma ngiioka, 'okia sonaa ma sira de ma sungi."

'O Nazaretioka 'o Yesus kowidawonguwa

53 'O Yesus waduanga wosidemo 'o 'ade-'ade 'iodumu ge'ena, de
woma'aiki ge'enaka 54 de wolio 'awi soanika. Ge'enaka waika de
wodotoko 'o lo-lomu ma woaka, de 'o nyawa yosigise-gisene
ge'enaka yoherangi ma sala. 'Ona yongose, "Kiano womadamake
'o cawaro koge'ena? De kiano womadamake 'o kuasa so wodiai
'o no-nako 'ihera-herangi? 55 'Una ge'ena 'o woa wodi-diai wi
ngowaka. 'Awi 'esa, ngo Maria, de wi riaka dodoto ma dutu
'o Yakobus, 'o Yusuf, 'o Simon de 'o Yudas. 56 De 'awi bira-biranga
ma dutu mita yogogere ne'enaka. Kiano 'una womadamake 'iodumu
ge'ena?" 57 So 'ona wiitomo 'o Yesus. Ge'enaka de 'o Yesus
wongose 'onaka, "'O nabii moi ge'ena yakihoromati kiaka naga bato,
duga to 'ona manga soanoka bolo manga woaka ge'ena ko'uwa."
58 Ge'enau so ge'enaka 'o Yesus koikudaiwa wodiai 'o no-nako
'ihera-herangi sababu koyongakuwa.

'O Yohanes wo'osi-'osiki wosongene ma jarita

14 Ma 'orasi ge'ena 'o Herodes wokoana 'o Galileaka,
wogi'isenoka 'o Yesus wi habari, 2 de wongose 'awi ro-riwoka,
"Ma raiokau ne'ena ge'ena 'o Yohanes wo'osi-'osiki womomikieoli!

Sababu ge'ena to 'una wi kuasa de ma 'ena wodiai 'o no-nako 'ihera-
herangi."
3 Sababu ma sira 'o Herodes wosuloko 'o Yohanes witagoko de
wipusuku la wisingosama 'o buika. 'O Herodes wodiai koge'ena,
sababu ma titi ngo Herodias. Muna ge'ena 'o Herodes wi dodoto ma
dutu 'o Filipus ma wekata. 4 Sababu ma moi 'o Yohanes wosi-
dawanono 'o Herodeska wongose, "Koyadaenuwa ngona moni-
ngaamoko ngo Herodias!" 5 'O Herodes womau wito'oma
'o Yohanes, duga kawimodongoka 'o nyawa yoku-kudaika sababu
'ona yanako 'o Yohanes ge'ena 'o nabii moi.
6 Ma 'orasi 'o Herodes 'awi wange ma gilio wodiai, de ngo Herodias
mi ngowaka moroge ge'ena 'o nyawa yoboa-boano manga bionoka.
'O Herodes woduaka ma sala 'ami roge ge'ena, 7 so wojaji de wosasi
munaka, 'okia naga bato moga'asoko, 'asa womikula.
8 De ngano ma 'esa mosuloko ma jojaruka gumuna, so mongose,
"Ngoi toga'asoko 'o Yohanes wi saeke nikula 'o bobilanguoka
'isinoaku ka kone'enasi."
9 'O Herodes wogi'isenoka mi ga-ga'asoko ge'ena de wi singina
'isusa. Duga 'una wosasiokau 'o nyawa yoboa-boano manga bionoka,
so wopareta la 'o mosolese gumuna mi ga-ga'asoko ge'ena de ma 'ena.
10 'Una wosuloko 'o nyawa yotagi 'o buika la ya'ogu 'o Yohanes wi
saeke. 11 Ge'enaka de 'o Yohanes wi saeke ge'ena yosingosama,
'o bobilanguoka yosinoaku, 'asa de yokula 'o jojaruka gumuna.
Ge'enaka de 'o jojaru gumuna mokulali ma 'esaka. 12 Ge'enaka de
'o Yohanes wi do-domoteke yoboa ya'ese 'o Yohanes wi songene de
yapo'osuku. Yapo'osuoka de yotagi yositotara 'o Yesusika.

'O Yesus wakisi'odomo 'o nyawa yacaana motoa

13 Ma habari ge'ena 'o Yesus wo'isenoka, de womagoraka ge'enaka
so wongo'otiri wosikaika womatengo 'o ngii 'irii-riidika. Ma gedagee
'o nyawa yoku-kudai wigi'isene de moi-moi manga soana yamada so
wisidu'uru kayolingana. 14 Gee 'o Yesus womasabi de wakimake
'o nyawa yoku-kudai go'ona, de wakisingina. Ge'enaka de wakisilaha
kiaka gee yopa-panyake.
15 'Iobirou de 'o Yesus wi do-domoteke yongose 'o Yesusika,
"'Imulangou de 'o ngii ne'ena 'imatingakino, so yaowa, 'Aba, nakisuloko
yokokilio yoku-kudai go'ona, la 'o 'inomo yomadi'ija 'o soa-soanoka."

16 'O Yesus wongose, "'Uwau yotagi, ka nginiou niakikula
'o 'inomo."
17 'Awi do-domoteke yosango, "Ngomioka duga ka 'o roti 'o ngai
motoa de 'o naoko 'o ngai modidioka!"
18 De 'una wongose, "Nia'asano nongoka." 19 Ge'enaka de
wakisuloko yoku-kudai go'ona 'o 'ubutoka yogogerie, de wa'ese
'o roti ngai motoa de 'o naoko ngai modidi ge'ena, de 'o diwangie
womatagade de wo'amalaha ma Jo'oungu ma Dutude. 'Asa deika ma
roti ge'ena wakakaeta, deika wokula 'awi do-domoteika la yosibula-
bula 'o nyawa yoku-kudaika go'ona. 20 'Ona yoodumu yo'odomo
sigado yakipunusoka. Ge'enaka de 'o Yesus wi do-domoteke yotoomu
ma 'inomo ma baili ge'ena, 'o rata mogiooko de modidioka. 21 Ma
'orasi ge'ena gee yo'odo-'odomo manga gudai poilia yacaana motoa,
ge'ena koyakidoimuawasi 'o ngeweka de 'o ngowa-ngowaka.

'O Yesus wotagi-tagi 'o 'akere ma dekuoko

22 Ge'ena 'iduanga de 'o Yesus wakiyogo wi do-domoteke
'o ngo'otiruku yoparene de yosirau 'o talaga ma songonaka, 'ena yoku-
kudaika go'ona wakisuloko yokokiliou. 23 Gedagee yoku-kudai
yotagioka, de 'o Yesus womatengo wosau 'o gigiede la wolahidoa.
'Iobirukou 'ena 'o Yesus kage'enakasi womatengoka. 24 'Ena
'o ngo'otiri gee 'o Yesus wi do-domoteke yobare-barene 'o gurutikau
'o moku-moku yapoka-poka sababu 'o dadoko yatomo. 25 'Isori
'ibibini 'o Yesus woboa 'onaka wotagi-tagi 'o 'akere ma dekuoko.
26 Gedagee wi do-domoteke wimake wotagi-tagi 'o 'akere ma
dekuoko, de yakitodokana ma sala. Yakimodongo so yopoaka 'ato,
"Ididi! 'O tokata!"
27 Ma 'o Yesus wongose 'onaka, "Nimarii-riidi! 'Uwa nimodongo.
Ngoi ne'ena 'o Yesus."
28 Ge'enaka de 'o Petrus wongose, "Jou, ngonau ge'ena? Nako ma
goungu ngonau, nosuloko taika ngonaka totagi-tagi 'o 'akere ma
dekuka."
29 'O Yesus wongose, "Nou!" Ge'enaka de 'o Petrus wo'uti
'o ngo'otiroka de waika 'o Yesusika. 30 Ma gee wamao 'o dadoko
'ikuata ge'ena ma talagaka de wimodongo so 'ikurueu wolutu de
womasigasoko, "Jou, noiriwo!"

31 Ge'enaka de 'o Yesus witagoko de wongose, "Ngona ne'ena
konoingakuwa rekeni! 'Ido'oa so ni singina 'ikapula?"
32 Ge'enaka de 'o Yesus de 'o Petrus yoparenokau ge'ena ma
ngo'otiruku de ma dadoko mita 'iriidokau. 33 So wi do-domoteke
yosuba 'unaka. 'Ona yongose, "Ma gou-goungu, Jou, ngona ne'ena
ma Jo'oungu ma Dutu wi Ngowaka!"

'O Yesus wakisi'aiki 'o nyawa yopa-panyake 'o Genesaretioka

34 Ya'adonika ma talaga ma songonaka, de yo'uti 'o Genesaretioka.
35 De ma nyawa ge'enaka gee wimake 'o Yesus woboa, de yosikawasa
ma daeraa yosinoimika ge'ena ma kota ma sidateoka. Ge'enaka de
yopa-panyake yakikoki'asa 'o Yesusino. 36 De yoga'asoko la wosidabi
wi baju 'ikuru-kurutuku yatigi, ngaro ka ma barenika. De gedagee
yatigi-tigi yoodumu manga panyake 'ikoki'aiki.

'O edete de 'o dotumu manga 'adati

15 Ge'enaka de 'o Farisioka 'o bolu moi de 'o 'agamaka yodoto-
dotoko yamuruo naga 'o Yerusalemuno, yaino 'o Yesusino
yosano, 2 "'Ido'oa so ni do-domoteke yaparene to ngone nanga edete
de nanga dotumu manga 'adati? Gee yo'odomo ma 'isira ko manga
giamuwa ya'isoko."
3 'O Yesus wosango, "'Ido'oa so ngini ma Jo'oungu ma Dutu wi
pareta niaparene, de niosilamo-lamo ka nia edete de nia dotumu manga
'adati? 4 Sababu ma Jo'oungu ma Dutu wongose, 'Niakihoromati nia
dea de nia 'esa, de nago'ona yakisibobeto manga balusika, 'ona
salingou yakihukumu yakiso-songene.' 5 Ma ngini niosidotoko 'ato
koido'oawa nia balusu koniakikalesanguwa sababu nia kia sonaa
niokulakau ma Jouka. 6 Koge'enau niodiai ngini niamao
koiparaluuwau niakihoromati nia balusu. So ma sababu nia edete de
nia dotumu manga 'adati, ngini koniosikiamoiwau ma Jo'oungu ma
Dutu wi demo. 7 Tei, ngini tabangeluku! Yadae-daene monga 'okia
naga 'o Yesaya wosidemokau ma sirasi ma ngale ngini:
8 'O Yesaya wosidemo konee:
' Ma Jo'oungu ma Dutu wongose 'ato 'o nyawa no'ona yosuba
ngoino duga ka manga 'uru ma kaioka,
ma manga singina 'ena 'imasikurutu ngoioka.

9 Ma faedaa koi'iwa 'ona yosuba ngoino, sababu 'ona yodotoko
'o nyawa ma 'atorangi,
de yongose 'ato to ngoi 'ai 'atorangi.' "

'Okia sonaa gee 'inasimediri

10 Ge'enaka de 'o Yesus waki'asokino 'o nyawa yoku-kudai de
wakidongose, "Niosigisene la niasahe! 11 Gee 'iwosama nanga
'uruoko ge'ena koinasimediruwa; de gedagee 'okia naga 'isupu nanga
'urude, ge'enau 'inasimediri."
12 Ge'enaka de 'o Yesus wi do-domoteke yoboa de yosidemo
'unaka, "'Aba, nanakokau? 'O Farisioka yomadegese ma ngale gee
yo'isenoka nobi-bicara?"
13 'O Yesus wosango, "'O joro moi-moi gee ko 'ai Deawa
'o sorogaaka wotuduku, dua yarapuku. 14 'O Farisioka ge'ena 'uwa
niakisigisenika. 'Ona ge'ena 'o ma-malingi 'ipilo-piloko, so nako
'o nyawa yopilo-piloko yakituda 'o nyawa yopilo-piloko, ge'ena dua
yomasidootaka 'o guruuku."
15 'O Petrus wongose, "'Aba, yaowa minisisahenosi 'o 'ade-'ade
ge'ena!"
16 'O Yesus wosango, "So ge'ena ngini mita koniasahewasi?
17 Konianakowasi? 'Okia naga gee 'iwosama nanga 'uruoko de
'itotara nanga pokoruku 'asa deika 'isupuoli? 18 Ma gee 'isupu nanga
'urude ge'ena 'o singinano 'ibaoro; de ge'enau 'inasimediri.
19 Sababu 'o singinano 'ibaoro 'o di-dibangi 'ito-torou, ge'enau
'isidadi 'o do'oma, 'o songou, 'o ga'angara, 'o dosiki, 'o sakisii ma
ngeluku, 'o sikagurubungu. 20 Ma hali ge'enau 'o nyawa
yakisimediri, ma gee yo'odomo de manga giama koya'isokuwa
ge'ena ko'uwa."

'O Kanaan ma nyawa mimoi 'ami ngo-ngaku

21 Ge'enaka de 'o Yesus wamada ma daeraa ge'ena, de wosikaika
'o daeraa gee 'o Tirus de 'o Sidon ma kota ma dateoka. 22 Ma daeraaka
ge'ena, 'o Kanaan ma nyawa mimoi moboa 'o Yesusino de mo'aso-
'asoko, "'E! Dautu wi Ngowaka, noisingina ngoi! 'Ai ngowaka
motoroukou 'o tokata mialiti so."
23 'O Yesus ka ma eta ma kowosangowa munaka. Ge'enaka de
'o Yesus wi do-domoteke yaika 'o Yesusika yoga'asoko, "'Aba,

nosuloko la 'o ngeweka gumuna motagikau. Muna kamonamote-
moteke de kamomasigaso-gasoko mi 'ilingi ka dakuoko!"
24 'O Yesus wosango, "Ngoi 'isuloko takiriwo duga ka 'o Israel ma
nyawaka gee yoliba-liba."
25 'O ngeweka gumuna 'o Yesus wi bionoka maino motalibukuku
de mongose, "'Aba, noiriwo ngoi!"
26 Duga 'o Yesus wosango, "Koyadaenuwa 'o ngowa-ngowaka
manga 'inomo de 'o kasoka podukula."
27 'O ngeweka gumuna mosango, "Ma goungu ge'ena, 'Aba, duga
'o kaso mita ya'odomo 'o 'inomo 'itota-totauku ma dutu wi amaka ma
timioka."
28 Ge'enaka de 'o Yesus wongose, "'Esa, 'ani ngo-ngaku ma
guatoka, so madaka la 'idadi gee 'okia naga ngona nomau!" Kage'ena
ma 'orasi mita de 'o ngeweka gumuna mi ngowaka 'isanangiokau.

'O Yesus wakisilaha 'o nyawa gudai manga panyake

29 'O Yesus wamada ma ngii ge'ena, de wotagi wanonu 'o Galilea
ma talaga ma batingino. Ge'enaka de wosau 'o gigiede, de wogogerieu
ge'enaka. 30 'O nyawa manga gudai yoboa 'unano, yaki'asano yoliga-
liga, yopilo-piloko, yolugu-lugu, yomou-mou, de manga gudaiosi
manga panyake 'iregu. Yopa-panyake yoodumu go'ona yakinoaku
'o Yesus wi bionoka, de wakisilaha. 31 'O nyawa yoku-kudai ge'enaka
gee yoherangi ma sala, gedagee yakimake yomou-mou 'idadi yobicara,
yoliga-liga koyoligawau, yolugu-lugu 'idadi yotagi, de yopilo-piloko
yomasimakekau. Ge'enaka de 'ona wisiarene 'o Israeloka manga
Jo'oungu ma Dutu.

Yacaana soatoka 'o Yesus wakisi'odomo

32 Ge'enaka de 'o Yesus wi do-domoteke waki'asokino de wongose,
"Takisingina 'o nyawa yoku-kudai no'ona. 'O wange sa'angenou 'ona
de de ngoi, de ma 'orasi ne'ena to 'ona manga 'inomo koi'iwau. Ngoi
tooluku 'ona yolio de manga pokoro ma doda 'uwa. 'Uwa sigado
'o ngekomoka naga de kayopusa."
33 Ge'enaka de 'o Yesus wi do-domoteke yongose 'unaka, "'O ngii
'imatinga-tingakinoka ne'ena de kiano pamake 'o 'inomo la
pakisi'odomo 'o nyawa manga gudai no'ona?"
34 'O Yesus wosano, "Nia roti ngai muruoka naga?"

'Ona yosango, "Ngai tumudiingoka de 'o naoko ma di-dingoono
ngai muruoka naga."
35 Ge'enaka de 'o Yesus wosuloko yoku-kudai go'ona 'o tonaoka
yogogerie. 36 De ma roti ngai tumudiingi de ma naoko ge'ena wa'ese,
de wosi'amalaha ma Jo'oungu ma Dutude. Ge'enaka de waeta-eta,
deika wokula wi do-domoteika so yosibula-bula 'o nyawa yoku-
kudaika. 37 Yoodumu go'ona yo'odomo yakikokipunusoka, de
'o Yesus wi do-domoteke yatoomu ma 'inomo ma baili, 'o rata 'ila-
laagomo tumudiingi 'i'oma-'omanga. 38 Ma 'orasi ge'ena yo'odomo
ka 'o nau-naurosi yacaana soatou, koyakidoimuawasi 'o nge-ngeweka
de 'o ngowa-ngowaka.
39 Ge'enaka de 'o Yesus wakisuloko yoku-kudai go'ona yokokilio.
'Una 'o ngo'otiruku woparene de wosikaika 'o Magadan ma daeraaka.

'O Farisioka de 'o Sadukioka yoga'asoko 'o Yesus wodiai 'o no-nako 'ihera-herangi

16 'O Farisioka de 'o Sadukioka yamuruo naga yaino 'o Yesusino
wibole ma timi-timi. 'Ona yoga'asoko la wodiai 'o no-nako
'ihera-herangi la 'isinyata 'una ge'ena ma Jo'oungu ma Dutuoka de
waino. 2 'O Yesus wosango, "Nako 'o wange 'itumunou de 'o diwanga
'itereboko ge'ena niongose wangede dua 'iogoro. 3 De 'o ngoru-
ngorumika, niongose 'ato 'o wange ne'ena dua 'ibesaka sababu
'o diwanga 'itereboko de 'ilobi. Ngini 'idadi niosikanako 'ibesaka bolo
ko'uwa ka 'o diwangoka niamake, ma 'o no-nako 'ihera-herangi 'idadi-
dadi ne'ena naga ngini konianakowa to 'ena ma ngale. 4 'O nyawa-
nyawa ne'ena naga posironga yotingkaioka ma de koyosingou-
ngounuwa. 'Ona yoga'asoko 'o no-nako 'ihera-herangi todiai, dua ka
moi ma kotinisidumutuwa, tosidumutu duga 'isoka ma nabii Yunus 'awi
no-nako 'ihera-herangi."
Ka koge'ena wongoseka de wotagi so wakimadakou 'ona ge'enaka.

'O Farisioka de 'o Sadukioka manga do-dotoko 'isoka 'o ragi

5 Ma 'orasi 'o Yesus wi do-domoteke ya'adonika 'o talaga ma
songonaka, 'asa de yonganonie 'ato 'o roti yamongoruku. 6 'O Yesus
wongose, "Niomanako-nako 'o Farisioka de 'o Sadukioka manga
ragika."

7 Yogi'isene 'o Yesus wi demo ge'ena, de moi-moi yomakadongose,
"'Una koge'ena wongose sababu ngone 'o roti kopo'asawa."
8 'O Yesus wanako 'okia naga 'ona yomasikademo, so wongose,
"'Ido'oa so ngini niatibangi ma ngale 'o roti konio'asawa? Ngini
koniongakuwasi rekeni! 9 Koniasahewasi? Konionganoninowau?
'O roti ngai motoa takide-deeta yacaana motoa? 'O rata muruo ma baili
niapoluno? 10 De kokiali gee 'o roti ngai tumudiingi de yacaana
soatoka? 'O rata 'ila-laagomo muruo ma roti ma baili niatoomuno?
11 'Ido'oa so ngini koniasahewa 'ato ngoi tobi-bicara nginika ge'ena
ma dumutu ko 'o rotiwa? Nimasitiari 'o Farisioka de 'o Sadukioka
manga ragika."
12 Ge'enaka 'asa de yasahe ma ngale 'o Yesus wakisuloko
yomasitiari 'o ragika gee ko 'o rotiwa ma ragi yosidi-diai, ma 'ena
'o Farisioka de 'o Sadukioka manga do-dotoko.

'O Petrus wi ngo-ngaku 'o Yesusika

13 'O Yesus wotagi 'o Kaisarea Filipi ma kota ma daeraa ma dateoka.
Ge'enaka 'una wakisano wi do-domoteika, "Moteke 'o nyawa manga
demo, 'o Nyawa ma Ngowaka ge'ena nagu'una?"
14 'Awi do-domoteke yosango, "Munuka yongose 'o Yohanes
wo'osi-'osiki, de munuka yongose 'o Elia, de munukali yongose,
'o Yeremia, bolo 'o nabii moi."
15 "Ma moteke ngini ma sirete, ngoi ne'ena nagu'una?"
16 De 'o Simon Petrus wosango, "'Aba, ngona ge'ena ma Jo'oungu
ma Dutu wi Ngiriki, ma Lahatala wowango kaisi'ado-'adonika wi
Ngowaka."
17 'O Yesus wongose, "Nosanangioka Simon, 'o Yunus wi
ngowaka. Sababu ko 'o nyawawa nisidemoka ma hali ge'ena, so 'ena
'ai Dea 'o sorogaaka. 18 Sababu ge'ena tonisidemo, ngona ge'ena
'o Petrus, 'o teto 'ikua-kuata. De 'o teto ne'ena ma dekude dua 'ai
jamati tosigoko de koidadiwa yaisanga ngaro ka 'o songeneu ma pareta
ma. 19 Ngoi 'asa tokula ngonaka ma Jo'oungu ma Dutu wi dunia ma
sungi ma ngorana ma kuci. 'Okia naga konosidabiwa 'o duniaka, dua
'o sorogaaka mita. De 'okia naga nosidabi 'o duniaka, dua
'o sorogaaka mita."
20 Ge'enaka de 'o Yesus wakisitiari wi do-domoteika, la 'uwa
yosikademo 'ato 'una ge'ena ma Jo'oungu ma Dutu wi Ngiriki.

'O Yesus wobi-bicara ma ngale wosangisara de wosongene

21 'Ikurue ma 'orasi ge'ena, 'o Yesus kawositarangikau wosidemo
wi do-domoteika, 'ato 'una salingou wotagi 'o Yerusalemuka de
ge'enaka wamake 'o sangisara ma gudaiku gee yopa-paretano de
'o 'imam ma saekino, de 'o 'agamaka yodoto-dotokino. 'Una 'asa
wito'oma, ma 'o wange sa'angeka de womomikoli.
22 Ge'enaka de 'o Petrus 'o Yesus witobakino wi gagaroka de
witawanono wongose, "'Aba, tanu ma Jo'oungu ma Dutu
wonisikurutu ma hali ge'ena! 'Uwa sigado nidutuku!"
23 'O Yesus womapulutuka 'o Petrusika de wongose, "Tei! Ngona
ka 'o Tokata ma Koana gee de! Noma'aikika ne'enaka! 'Uwa
noitatoko; ni di-dibangi ge'ena ko ma Jo'oungu ma Dutunowa so ka
'o nyawano!"
24 Ge'enaka de 'o Yesus wobicara wi do-domoteika, wongose 'ato
"Nago'ona yomau 'imoteke ngoi, salingou yamada to 'ona ma sirete manga
paraluu, yamoku 'o salip, de 'imoteke ngoi." 25 Sababu nago'ona manga
'ahu yosingina, dua 'asa manga 'ahu 'iisanga. Ma nago'ona manga 'ahu
'iisanga ma ngale ngoi, 'asa yomadamake. 26 'Okia ma faedaa, 'o nyawa
wimoi ngaro 'o dunia moi ne'ena ka to 'una, ma nako wi 'ahu 'iisanga?
'Idadi? 'O 'ahu positero de 'o kianikia?
27 Koito'ingowau de 'o Nyawa ma Ngowaka de wi mala'ekati
yomasidoboau de ma Dea wi kuasa. Ma 'orasi ge'ena dua de wosibalasi
'o nyawa moi-moi moteke manga di-diai. 28 Niongano-nganono! Ngini
ne'enaka gee, dua naga de ma 'ena koyosongenuawasi nako
koyamakewasi 'o Nyawa ma Ngowaka woboa wodadi Koana."

'O Yesus wisitedene

17 'O wange butanga 'ipasa de 'o Yesus waki'asa 'o Petrus,
'o Yakobus, de ma dodoto 'o Yohanes, ka 'ona yosau 'o gigie
moi 'ikuru-kurutieka. 2 Manga bionoka, de 'o Yesus 'awi lugo 'ingali.
'Awi biono 'ikinitara 'isoka 'o wange ma ako, de wi baju 'i'arese
daungie 'iletongo. 3 Ge'enaka de 'o do-domoteke yaruange go'ona
yakimake 'o Musa de 'o Elia yomabi-bicara de 'o Yesus. 4 De 'o Petrus
wongose, "Jou, 'ena ma sureka ngone ne'enaka. Nako noduaka, de 'asa
todiai 'o da-darusu ngai sa'ange. Moi to ngona, Jou, moi to Musa, de
moi to Elia."

5 'O Petrus kawobicarasi de 'o sauramo yakisao de ma lobino doka
'o 'ilingi 'isupu 'ingose, "Nu'una to ngoi 'ai Ngowaka towisiboso-
bosono. 'Una 'ai singina wasanangi. Niosigisene 'unaka."
6 'O demo ge'ena 'o do-domoteke yo'isenoka de yakimodongo so
yomasikuduruku dau 'o tonaoka. 7 Ma gee 'o Yesus woboa de wakitigi
de wongose, "Niomomikieu, 'uwa nimodongo!" 8 Ge'enaka de
yomalega 'ena 'iregu komoiwau so ka 'o Yesusou womatengoka.
9 Gedagee yo'uti ma gigieku ge'ena, de 'o Yesus wakisitiari wi
do-domoteke yaruangeka gee, "'Uwa niosikademo moikanika 'okia
naga gee niamakekau kangano, ma 'orasi 'o Nyawa ma Ngowaka
kowomomikuawasi 'o songenino."
10 'O Yesus wi do-domoteke yosano, "'Ido'oa so 'o 'agamaka
yodoto-dotoko yongose 'ato ma Jo'oungu ma Dutu Wiiri-iriki gu'una
kowoboawasi 'ena 'o Elia salingou woboakau?"
11 'O Yesus wosango, "Ma goungu 'o Elia woboa de wosikadiai 'okia
sonaa 'iodumu. 12 Ma ngoi tinidongose nginika 'o Elia woboakau duga
'o nyawa kowinakowa; de widiai moteke ka to 'ona manga singina ma
suka. De koge'enali mita dua yodiai 'o Nyawa ma Ngowakika."
13 Ge'enaka de 'o do-domoteke yasahe 'o Yesus 'awi bicara ma
ngale 'o Elia ge'ena la 'o Yohanes wo'osi-'osiki.

'O ngowaka 'o tokata yodo-dongosamuku 'o Yesus wosilaha

14 Ge'enaka de 'o Yesus de 'awi do-domoteke yaruange yolio
'o nyawa yoku-kudaino gee, de wimoi waino 'o Yesus wi bionoka
wosuba de wongose, 15 "'Aba, tanu nosingina 'ai ngowaka! 'Una
wimusu-musuku widofoloi de wosangisara ma sala, do'oaka wootaka
'o 'ukuku de mita do'oaka 'o 'akeruku. 16 Ngoi towi'asakau 'ani do-
domoteika ma koya'akunuwa wisilaha."
17 'O Yesus wongose, "'Etei, kaifoloiou ngini ne'ena! Ngini
koniongaku-ngakuwa. Sigado kokiasi ma do'ingo ngoi de de ngini, de
kokiasi ma do'ingo tosabari nginika? Nia'asano 'o ngowaka ge'ena."
18 Ge'enaka de 'o Yesus wasuloko 'o tokata gee 'o ngowakoka ge'ena
'isupu, so 'isupu de ma ngowaka ge'ena 'isanangiokau.
19 Ge'enaka de 'o Yesus wi do-domoteke ka 'ona yoma'uraku yaino
'unano de yosano, "'Aba, 'ido'oa so ngomi komia'akunuwa mioginiiki
'o tokata ge'ena?"

20 'O Yesus wosango, "Sababu nia ngo-ngaku koikuatuwa.
Niongano-nganono! Ngaro nia ngo-ngaku ma amoko 'isoka 'o sawi ma
dodani, ma nako 'o diko ne'ena niosuloko, 'Nomato'oraka
dokangika!' ma raiokau dua 'imato'oraka. Kokiawa moi la koidadiwa
niodiai. 21 Duga 'o tokata koge'ena nioginiiki, ge'ena 'idadi duga
kapolahidoa de popuasa."

'O Yesus wosidemoli ma ngale wosongene

22 Ma 'orasi 'o Yesus wi do-domoteke yomatoomuno 'o Galileaka,
de 'o Yesus wosidemo 'onaka, "Koito'ingowau de 'o Nyawa ma
Ngowaka widukula 'o nyawa manga giama ma soatika. 23 'Una 'asa
wito'oma, duga ma wange sa'angeka 'asa de womomikokali." So 'awi
do-domoteke manga singina 'ifoloi 'isusa.

'O Yesus wofangu ma Jo'oungu ma Dutu wi Woa ma lewo

24 Ma 'orasi 'o Yesus de wi do-domoteke ya'adonino 'o Kapernaumoka,
de ma Jo'oungu ma Dutu wi Woa ma lewo yoga-ga'asoko yosano
'o Petrusika, "Nia guru wofangu bolo ko'uwa ma Jo'oungu ma Dutu wi
Woa ma lewo?" 25 'O Petrus wosango, "Ia, wofangu!" Ge'enaka de
'o Petrus wowosama 'o woaka, de 'isira ka 'o Yesus wosano, "Simon,
kokia moteke to ngona ni di-dibangi? Nago'ona salingou yofangu 'o lewo
bolo 'o balasitengi 'o duniaka ma koa-koanika? 'O kawasa bolo 'o nyawa
ma dudunino?"
26 'O Petrus wosango, " 'O nyawa ma dudunino."
Ge'enaka de 'o Yesus wongose, "Nako koge'ena de 'o kawasa
koiparaluuwau yofangu. 27 Duga 'uwa sigado ngone podiai 'ona
yomadegese ma ngale, so notagi nogumaa 'o talagaka. De ma naoko ma
di-disiraka natuono gee, dua ma 'uru ma dodaka namake 'o pipi ya'adonoka
to ngone 'inamididi nanga balasitengi. Na'ese ma pipi ge'ena de nofangu
nanga balasitengi ma ngale ma Jo'oungu ma Dutu wi Woa."

Nago'ona 'ifoloi yoamoko

18 Ma 'orasi ge'ena 'o Yesus wi do-domoteke yaino 'unano de
yosano, "Nago'ona dua 'ifoloi yoamoko naga ma Jo'oungu ma
Dutu 'awi kawasaka?"
2 'O Yesus wa'eseno 'o ngowaka ma dingoono moi de wa'okode
manga bionoka. 3 De wongose, "Tinisidemo, duga kanimangali de

nimadiai 'isoka 'o ngowa-ngowaka, ge'ena 'asa niodadi ma Jo'oungu
ma Dutu 'awi kawasa. 4 Nago'ona manga singina yositipokoku
yomadiai 'isoka 'o ngowaka ne'ena, 'ona 'ifoloi yoamoko ma
Jo'oungu ma Dutu wi kawasa ma sigoronaka. 5 De nago'ona
yadawongo 'o ngowaka 'isoka ne'ena sababu ngoi, ge'ena ma ngale
'idawongo ngoi."

'O hali gee 'imadadi 'o nyawa 'o so-sowono yodiai

6 "Nago'ona yodiai sigado 'o ngowaka ma dingoono moi yongaku-
ngaku ne'ena la koyongakuwau ngoino, ge'ena yaowa manga
tomaroka 'o teto yosidupusuika de yakitapu 'o ngooto ma lukuku.
7 Tei, 'o dunia ne'ena ma raiokau 'itorouou, sababu 'o sagala moi-moi
gee ma duanguku 'o nyawa yosowono. Ma raiokau ma hali 'isoka
koge'ena ge'ena dua kaitaurika de ma 'ena, duga yotorouoka gee
nago'ona yodadi sababu.
8 Nako nia giama bolo nia dou nisi'asa 'o sowonika, nia'ogu la
nia'umoka. 'Ifoloi yaowa nio'ahu de ma Jo'oungu ma Dutu de nia
giama bolo nia dou ka ma songonaka, ma 'uwa sigado nia giama de nia
dou 'itoto-totomo de ni'umo 'o narakaka. 9 De nako nia ako nisi'asa
'o sowonika, niapeleuru la nia'umoka. Yaowa nio'ahu de ma Jo'oungu
ma Dutu de nia ako ka ma songonaka, 'uwa sigado de nia ako 'itoto-
totomo ni'umo 'o narakaka."

'O 'ade-'ade ma ngale 'o domba 'iisa-isanga

10 "Niongano-nganono! 'Uwa niakisiti-tingoono 'o ngowa-ngowaka
ma di-dingoono no'ona ka moioni ma, sababu to 'ona manga mala'ekati
daku 'ai Dea wi bionoka 'o sorogaaka.
11 Sababu 'o Nyawa ma Ngowaka woboa, ma ngale wosisalamati
'o nyawa yoliba-liba.
12 Kokia to ngini nia di-dibangi? Nako wimoi wi domba 'o ratusu moioka
de 'o ngai moi 'iisangoka, dua kokia ma dutu? Ma raiokau dua wamada
ma domba 'o nagi siwo de siwo ge'ena 'o dikoka daku de wotagi wanonu
gee 'iisa-isangoka. 13 Tinisidemo ne'ena! Nako wamakeli wi domba ge'ena,
dua 'ifoloiosi wodomorene ngaro de 'o nagi siwo de siwo gee koiisa-
isanguwa ma. 14 Koge'enali mita 'ania Dea 'o sorogaaka. Wooluku
'o nyawa moi yongaku-ngaku gee yoliba."

Nako 'ani manai yosowono

15"Nako 'ani manai 'o sowono wodiai ngonaka, ge'ena naika
'unaka de nosidumutu 'awi sowono ka ngini nimididioka
nimasiriidino. Nako la wodomoteke 'ani demo-demo, ge'ena ma ngale
niodagakunu winisigilio 'ani manai gu'una. 16Ma nako
kowodomotekuwa, naki'asa moioli bolo yamididioli 'unaka. Sababu
'o Buku 'Itebi-tebinoka 'isilefoku: 'Salingou yaino ma kurangi
yamididi bolo yaruange yasakisii ma ngale 'isinyata 'una wosowono.'
17Nako 'una kowosigisenuwa 'o nyawa go'ona manga demo,
niosidemo 'o jamatika. De nako 'o jamati manga demo mita
kowosigisenuwa, winidiai 'una ge'ena kaimatero de 'o balasitengi
yoga-ga'asoko bolo ma Jo'oungu ma Dutu kawinako-nakowa."
18"Ngoi tinisidemo, 'okia naga gee koniosidabiwa 'o duniaka,
ge'ena 'o sorogaaka mita koge'ena. De 'okia naga niosimoteke
'o duniaka, dua 'o sorogaaka mita koge'enali.
19De tinisidemo mita, ngini 'o duniaka ne'ena nako la yamididi
manga singina ka moi 'o kianikia bato yoparaluu de yosilahidoa,
manga lahidoa ge'ena 'asa 'ai Dea 'o sorogaaka gee wosimoteke.
20Sababu kiaka yamididi bolo yaruangeka yomatoomuno ma ngale
ngoi, ngoi naga de de 'ona."
21Ge'enaka de 'o Petrus waino 'o Yesusino wosano, "Jou, nako 'ai
manai yosowono ngoino de ma muruo salingou takisipidilika de
kotomadonoakuwa? Ma tumudiingi?"
22'O Yesus wosango, "Ko'uwa komatumudiinguwa, ma 'ena ma
nagi tumudiingi 'isigali ma tumudiingi. 23Sababu nako ma Jo'oungu
ma Dutu wopareta, ge'ena 'isoka 'o 'ade-'ade ne'ena: Ma koana wimoi
womau wi ro-riwo manga nagimi wakokipolu. 24Ma 'orasi wokurue
wodoimi, de wimoi wi'asano wi nagimi de ma juta. 25Sababu
kowa'akunuawau wafangu, so ma koana wosuloko la 'una de wi
wekata de wi ngowaka de wi kia sonaa 'iodumu yawukunu la wi nagimi
yosifangu. Deika 'ona yodadi yongosi. 26De 'o ro-riwo gu'una wosuba
ma koana wi bionoka de womasiga'asoko wongose, 'Jou, nosabariosi!
Ngoi 'asa takokifangu 'ai nagimi ge'ena!' 27Ge'enaka de ma koana
gu'una widora wi ro-riwoka gu'una so wi nagimi 'iodumu ge'ena
kowongano-nganonuwau.
28Gedagee 'o ro-riwo gu'una wosupuokau ma koanoka so wotagika,
de yomakadaene de wimoi ka 'o ro-riwoli mita gee wonagimoka

'unaka 'o caana muruo naga. Ge'enaka de wico'okoko wonagi-nagimi
wi tomaroko, de wongose, 'Kone'enasi nofangunou!' 29De wi manai
gu'una wosubaku wi bionoka de wongose, 'Nosabariosi, 'esamoi,
'iodumu ge'ena 'asa tafangu!' 30Ma 'una wooluku. 'Una wisingosama
wi manai gu'una 'o buika sigado wafangu wabootoka 'awi nagimi.
31Gedagee 'o ro-riwo 'iregu yamake ge'ena de manga singina 'isusa
so ma koanika yokalaki. 32De ma koana wi'asoko 'o ro-riwo woti-
tingkai gu'una de widongose, ''E ngona 'o ro-riwo noti-tingkai! 'Ani
nagimi 'iodumu koi'iwau sababu nomasiga'asoko ngoino.
33Kongonawa? Mita salingou nakidora ni manaika 'isoka ngoioli
tonidora ngonaka?' 34Ma koana wi do'otasa 'irama so 'o ro-riwo
woti-tingkai gu'una wisingosama 'o buika sigado wi nagimi 'iodumu
wafanguoka.
35Koge'enali mita dua 'ai Dea 'o sorogaaka wodiai nginika moi-
moi, nako ngini koniakisimadawa nia 'esamoi manga sowono nginika
de nia singina ma gou-goungu."

'O kangoluku

19 'O Yesus wosikokidemoka 'iodumu ge'ena, de woma'aiki
'o Galileaka so wosikaika 'o Yudea ma daeraaka 'o Yordan ma
'akere ma songonaka. 2Manga gudai wimoteke, de ge'enaka dau manga
panyake wosi'aiki.
3Ge'enaka de 'o Farisioka yamuruo naga yaino witaili. 'Ona
yosano, "Moteke to ngone nanga 'agama ma besesongo, kaidadi nanga
wekata paoluku de ma sababu 'o kianikia bato?"
4'O Yesus wosango, " 'O Buku 'Itebi-tebinoka 'ingose: Wosidadi-
dadi wodiaiokau 'o nyawa 'o nauru de 'o ngeweka. Koniabacawasi? "
5Ge'enaka de wosidemo, " Sababu ge'ena 'o nauru 'asa yamada manga
'esa de manga dea, de yomarimoi de manga wekata so yamididi go'ona
'idadi ka moi! 6So 'ona koyamati-tingakuwau so ka moiou. Sababu
ge'ena 'okia naga ma Jo'oungu ma Dutu wosikatoomuokau, 'o nyawa
koidadiwa posikati-tingaka."
7Ge'enaka de 'o Farisioka yongose, "Nako koge'ena de 'ido'oa so
'o Musa wosuloko 'o gangoluku ma surati yokula nako manga wekata
yaoluku?"
8'O Yesus wosango, "'O Musa wosidabi nia wekata niaoluku,
sababu nia singina 'i'opini. Ma, ma si-siraka 'ena ko-koge'enawa.

9 Tinisidemo, nago'ona manga wekata koisongouwa de yaolukou,
yaoluoka 'asa de yongaamokoli de 'o ngeweka 'iregu, 'ona ge'ena
yosongou."
10 'O do-domoteke yongose 'unaka, "Nako 'o giaberekioka naga ma
hali koge'ena ma rupa, de yaowa 'uwau pongaamoko."
11 'O Yesus wongose, "'O nyawa koiodumuwa yosimoteke 'o demo
ge'ena, duga ka gee nago'ona ma Jo'oungu ma Dutu wositatapuokau.
12 Sababu naga mita koidadiwa yongaamoko, ngano 'ona koge'enau
kayomasidoboanosi. Naga mita koidadiwa yongaamoko, sababu
yakikabirioka. De naga mita, 'ona ma sirete yooluku yongaamoko, ma
ngale ma Jo'oungu ma Dutu wileleani. Nago'ona ya'akunu 'o do-
dotoko ne'ena yasahe, madaka la yamoteke."

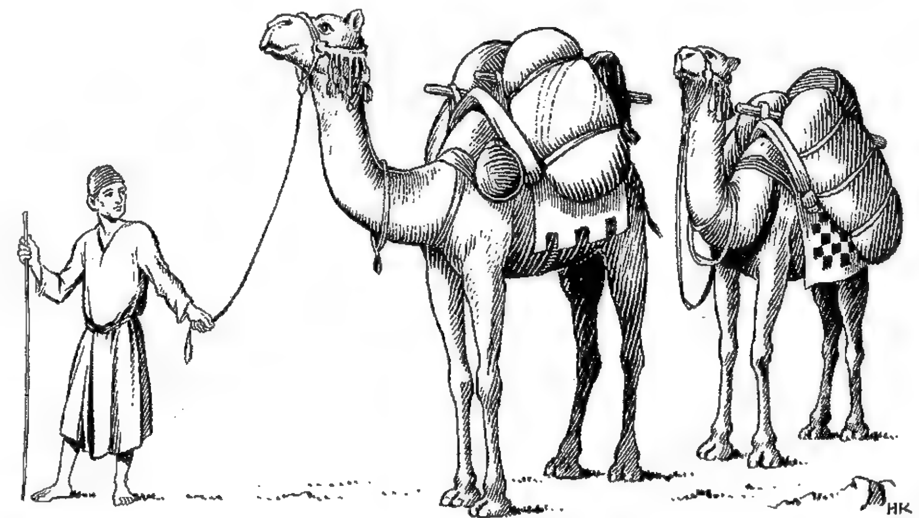
'O Yesus wakisibarakati
'o ngowa-ngowaka

13 Naga 'o nyawa 'o ngowa-ngowaka yaki'asano 'o Yesusoka la
'awi giama wakidatamiku manga saeoka de wakisilahidoa. Ma 'o do-
domoteke yakingamo 'o nyawa go'ona. 14 Ma 'o Yesus wongose 'awi
do-domoteika, "Niakimadaka 'o ngowa-ngowaka go'ona yaino
ngoino. 'Uwa koniakisidabiwa, sababu 'o nyawa 'isoka no'ona ge'ena
yodadi ma Jo'oungu ma Dutu 'awi kawasa."
15 Ge'enaka de 'o Yesus wi giama wakidatami manga saeuku de
wakisibarakati. 'Asa deika womagoraka ge'enaka.

'O dogu'uru
wokaya-kaya

16 Ma moi ge'ena wimoi waino 'o Yesusino de wongose, "'Aba
Guru, 'okia yaowa-owa tadiai la tamake 'o 'ahu kaisi'ado-
'adonika?"
17 'O Yesus wosango, "'Ido'oa so ngona nosano ngoino ma ngale
'okia yaowa? Ka wimoi duga yaowa. Duga nako nomau namake
'o 'ahu kaisi'ado-'adonika, ge'ena salingou nosingounu ma Jo'oungu
ma Dutu 'awi besesongo."
18 'O nyawa gu'una wosano 'o Yesusika, "'O besesongo ka'ena
gee?"
'O Yesus wosango, "'Uwa noto'oma, 'uwa nosongou, 'uwa
notosiki, 'uwa nodadi 'o sakisii ma ngeluku, 19 nakihoromati 'ani dea

de 'ani 'esa, de nakisibosono 'o nyawa 'iodumu 'isoka ngona ma sirete
nomasibosono."
20 'O dogu'uru gu'una wosango, "'O besesongo 'iodumu ge'ena
tamotekokau. 'Okiasi sonaa salingou?"
21 'O Yesus wongose, "Nako nomau nomadototomo, notagi 'ani
harataa nakokiwukunu. De ma pipi nakisibula-bula 'o nyawa yosusa-
susaka, de dua 'asa namake 'o harataa 'o sorogaaka. Ge'ena 'iduanga,
de naino la noimoteke ngoi."
22 'O dogu'uru gu'una wo'isenoka 'o demo ge'ena, de wotagi de wi
singina ma susa sababu wi harataa 'ikudai.
23 Ge'enaka de 'o Yesus wongose 'awi do-domoteika, "Ma gou-
goungu 'isusa 'o nyawa kaya yodadi ma Jo'oungu ma Dutu wi kawasa.
24 De moiosi ne'ena tinisidemo nginika: 'O nyawa kaya yowosama ma
Jo'oungu ma Dutu wi Dunia ma Sungika, ge'ena 'ifoloi 'igapangi
'o 'onta 'o ngai moi 'o daiti ma sukonika 'iwosama."

'O 'onta (19:24)

25 'Awi do-domoteke yo'isenoka 'o Yesus 'awi demo ge'ena, de
yakitodokana so yongose, "Nako koge'ena de nago'ona dua
yosalamati?"

26 'O Yesus wakidiriidi 'awi do-domoteika de wongose, "Ma hali
ne'ena nako ka 'o nyawa ge'ena koidadiwa, ma nako de ma Jo'oungu
ma Dutu ge'ena 'iodumu 'idadi."

27 Ge'enaka de 'o Petrus wongose, "Namake ngomi miamadakau
mia kia sonaa sababu minimoteke ngona, so dua 'okia ngomi
miamake?"

28 'O Yesus wongose 'onaka, "Tonisidemo ne'ena: 'o Dunia ma
Sungioka dua 'o Nyawa ma Ngowaka wogogerie 'o koana ma go-
gogeroka, de ma 'orasi ge'ena ngini nimogiooko de modidi mita 'asa
niogogerie niopareta niahakimi 'o Israeloka 'o suku mogiooko de
modidi. 29 De nago'ona gee yamadakau manga woa, manga riaka
dodoto bolo manga 'esa biranga, manga dea de manga 'esa, manga
ngowaka bolo manga bairi sababu ngoi, 'ona 'asa yomadamake 'isigali
ma ratusu moi, de 'asa yamake 'o 'ahu kaisi'ado-'adonika. 30 Duga
manga gudai yosira-sira ne'ena, dua 'idadi yotu-tu'uru. De gee yotu-
tu'uru ne'ena, dua 'idadi yosira-sira."

'O 'ade-'ade yoma-manarama wi moi 'awi 'anggur ma rakioka

20 "Ma Jo'oungu ma Dutu wopareta 'isi'ade-'ade konee: " 'O raki
ma dutu ka 'o ngoru-ngorumikasi de wotagi wononu 'o nyawa
la yomanarama 'awi 'anggur ma betuoka. 2 Gedagee womodekoka
yomaka'aturu wofangu 'onaka 'o wange moi 'o pipi 'o saaka 'o ngai
moi, de wosuloko yomanarama. 3 Poilia 'o gagini 'idudungu de ma raki
ma dutu gu'una wotagioli, de wakimake yamuruo naga 'o pasarioka
yosomoaku. 4 De wongose 'onaka, 'Tagi niomanarama 'ai rakioka; 'asa
tinikula nia sewa 'imakadaenoka.' 5 Ge'enaka de yotagiokau. 'O wange
'ikorona de 'o wange 'imasiniporo, wotagioli de koge'enali mita
wodiai. 6 De 'o wange 'alo, wotagioli de kawakimakesi yosomoaku, de
wosano, ''Ido'oa so ngini kanimago-gogere 'o wange yamo-moi?'
7 'Ona yosango, 'Sababu komoiwa misewa miomanarama.' Ge'enaka
de ma raki ma dutu wongose, 'Nako koge'ena, de tagi niomanarama 'ai
rakioka.'

8 'Iobirou, de ma raki ma dutu wongose yoma-manarama manga
balusika, 'Tagi naki'asoko yoma-manarama de manga sewa nofangu
'ikurue gee yotu-tu'uruno yoboa, sigado gee yosira-sirano.'

9 Ge'enaka de yoboa yoma-manarama gee yokurue 'o wange 'alo. 'Ona
yomadamake manga sewa 'o nyawa moi 'o pipi 'o saaka ngai moi.

10 Ge'enaka de yoboa mita yomanarama gee ka 'o ngoru-ngorumikasi
yokurue. 'Ona yomangano-nganono dua 'ona 'ifoloi 'iamoko
yamadamake, 'ena momongo 'ona mita 'o nyawa moi ka koge'enali.
11 Gedagee yadawongo manga sewa, de yokurubungu ma raki ma dutuka,
12 yongose 'ato, 'Yotu-tu'uruno yoboa, 'ona yomanarama ka 'o takoro moi.
'Ena ngomi 'o wange moi mimasidowoerika, ma ngona nofangu 'onaka
kaimatero de ngomino!' 13 Ma bairi ma dutu gu'una wosango yoma-
manaramika wimoi, ''Esamoi, ngoi kokiawa tasowono ngonaka. Ngonau
ma sirete nosimotekokau nomanarama 'o wange moi 'ani sewa 'o pipi
'o saaka ngai moi? 14 Nee na'ese to ngona ni sewa la notagiou. Ngoi tomau
takikula 'o nyawa yotu-tu'uruno gee, kaimatero de to ngini. 15 Koidadiwa?
'Ai kia sonaa 'iodumu ne'ena ta'aturu moteke ngoi? Bolo notaleana sababu
'ai singina 'ima'ai?'

16 Koge'enali mita 'o nyawa yotu-tu'uru 'asa 'idadi yosira-sira, de
yosira-sira 'asa 'idadi yotu-tu'uru."

'O Yesus wobi-bicara ma sa'angeu ma ngale wosongene

17 Ma 'orasi 'o Yesus wosikaie 'o Yerusalemude, de wi do-dagi ma
sigoronaka de wi do-domoteke yamogiooko de modidi waki'asokino
ka 'onaka, de wakisidemo, 18 "Nio'isenika! Ne'ena posikaie
'o Yerusalemude, kadaku dua de 'o Nyawa ma Ngowaka wisisarakani
'o 'imam ma saekika de 'o 'agamaka yodoto-dotoika. Ge'enaka de
wihukumu wiso-songene. 19 'Asa deika wisisarakani gee ko
'o Yahudiokawa ma nyawaka. 'Ona 'asa wisikahaga, wipesana, de
wisidele. Duga ma wange sa'angeka, 'asa wisimomikoli."

'O Yakobus de 'o Yohanes manga 'esa 'ami ga-ga'asoko

20 Ge'enaka de 'o Zebedeus ma wekata de mi ngowa-ngowaka yaino
'o Yesusino. 'O Yesus wi bionoka de mobukuku, ma ngale
moga'asoko 'o barangi moi.

21 'O Yesus wosano, " 'Okia noparaluu, 'Esa?"

De muna mosango, "Ngoi tomau gee dua, 'Aba, nokoana, de 'ai
ngowaka yamididi no'ona yogogere 'ani gubalioka de ni giniraoka."

22 'O Yesus wongose, "Ngini konianakowa 'okia nioga'asoko.
Nia'akunoka? Niamoku 'o sangisara ma dubuso gee dua 'isoka ngoi
tamoku?"

23 'O Yesus wongose, "Ma goungu ngini mita dua nia'okere 'ai
sawokoka, ma gee dua nago'ona yogogere 'ai gubalika de 'ai
ginirakoka, ge'ena ko ngoiwa tositantuu. 'O ngii ge'ena ma nyawa 'ai
Dea wakisitantuuokau."
24 Gedagee 'o do-domoteke yamogiooko yo'isenoka ge'ena, de
yongamo 'o riaka dodoto ma dutu yamididika go'ona. 25 Sababu
ge'ena 'o Yesus wakikoki'asokino de wakidongose, "Ngini
nianakokau, gee ma Jo'oungu ma Dutu kowinako-nakowa yakipa-
pareta, manga kawasa yahalebiru de 'o nyawa yola-laagomo manga
kawasa yokido-doko. 26 Ma ngini koidadiwa koge'ena. Nago'ona
yomau yoamoko nginioka ne'ena, salingou yodadi 'o nyawa 'ireguka
yole-leleani.
27 De nago'ona nginioka naga yomau yomadadi ma di-disiraka,
salingou yodadi 'o yongosi, 28 'isoka 'o Nyawa ma Ngowakoli gu'una.
'Una woboa, ge'ena ma ngale kowileleaniwa, ma 'ena woleleani de
'awi 'ahu wokula, la watuusu 'o nyawa gudai manga sowono."

'O Yesus wakisi'aiki 'o nyawa yamididi yopilo-piloko

29 Ma moi ge'ena 'o Yesus de wi do-domoteke yamada 'o Yerikho
ma kotaka, de manga gudai 'o Yesus wimoteke. 30 'O ngekomo ma
gagaroka yopilo-piloko yamididi yogogerie. Gedagee yo'isenoka
'o Yesus woboa, de yomapoa-poaka, "'E Dautu wi Ngowaka!
Minidora ngomi!"
31 'O nyawa yoku-kudai ge'enaka gee yakigorese la yomaogoro. Ma
'ona kayodaamoko monga yomapoaka, "'Aba, 'o Dautu wi Ngowaka,
minidora ngomi!"
32 Ge'enaka de 'o Yesus womaogoruku so waki'asokino de wosano,
"Niomau 'okia todiai nginika?"
33 'Ona yosango, "'Aba, ngomi miomau mimasimake!"
34 'O Yesus wakisingina, so wa'ao manga akoka, de kage'ena de
yomasimakekau. Ge'enaka de yomotekokau de 'o Yesus.

'O Yesus wowosama 'o Yerusalemuka de wisibusuku de wisirame

21 Ma 'orasi 'o Yerusalem yodomoorika 'o Betfageka gee
'o Zaitun ma gigieka, ge'enaka de 'o Yesus wosuloko wi do-
domoteke yamididi yosira. 2 'O Yesus wakisibesesongo 'onaka,
"Niotagi 'o soanika doka nanga bionika gee. Ngini 'asa niamake

'o keledai [l] ngai moi 'isipusuika de ma ngowaoka. Niasose 'o ngai
modidi ge'ena, de nia'asano. 3 Nako moikani yosano, niongose 'ato ma
Jou woparaluu. Dua 'asa yosidabi 'o keledai ge'ena nia'asa."
4 Ma hali ge'ena 'idadi, la 'isoka gee 'o nabii wimoi wosidemokau
konee:

5 "Niosidemo 'o Sion ma nyawaka,
'Nia Koana naga winidoboa.
'Una wi singina 'ima'ai, de woparenuku 'o keledai moi ma
balusoka,
de ma keledai moi ma gooka'."

6 Ge'enaka de 'o do-domoteke yamididi go'ona yaika de yadiai
'isoka gee 'o Yesus wosibesesongokau 'onaka. 7 'Ona ya'asa
'o keledai ge'ena de ma ngowaka. Ge'enaka de ma keledai ge'ena ma
poretuku manga baju yosinao, deika 'o Yesus woparene. 8 Kadoka
manga gudai manga baju 'o ngekomoko yosikokinao de manga gudai
mita 'o gota ma sago ma di-dingoono ya'otono de yosikokibiakoro
'o tapakioko ma ngale wisiarene. 9 'O nyawa manga gudai gee
'o Yesus wi bionisa de wisidudunoko, yosigaso-gasoko, "'Alele
'o Dautu wi Ngowaka! Ma Jo'oungu ma Dutu wonisibarakati.
Powisiarene ma Jo'oungu ma Dutu gee 'ifoloi wodaduie gu'una!"
10 Gedagee 'o Yesus wowosanga 'o Yerusalem ma kotaka, de ma kota
moi ge'ena yakikokitodokana de yosano, "'Etei! Nagu'una ne'ena?"
11 'O nyawa yoku-kudai gee wisiduo-duono yongose, "'Una
'o Yesus, 'o nabii moi 'o Nazaretino gee 'o Galileaka."

'O Yesus wowosama ma Jo'oungu ma Dutu wi Woaka

12 Ge'enaka de 'o Yesus wowosama ma Jo'oungu ma Dutu wi Woa
ma ginitarika, de wakikokiginiiki gee yomawuku-wukunu [m] de
yo'ija-'ija ge'enaka dau. De wakokileoto pagara 'o pipi yosita-tagali
manga meja, de 'o pombo yomawuku-wukunu manga go-gogere.
13 Ge'enaka de 'o Yesus wakidongose, "'O Buku 'Itebi-tebinoka ma
Jo'oungu ma Dutu wongose: 'To ngoi 'ai Woa dua yosironga
'o lahidoa ma ngii.' Ma ngini niadiai 'isoka 'o kago'ora ma ngii."

---

[l] 'O keledai ge'ena 'isoka 'o kuda ma dingoono.
[m] Ma Jo'oungu ma Dutu wi Woa ma ginitaroka 'o nyawa yomawuku-wukunu
'o su-suba ge'ena la 'o pombo mita.

14 Ge'enaka de 'o nyawa yopilo-piloko de yolugu-lugu yaino ge'ena ma
Jo'oungu ma Dutu wi Woano so 'o Yesus wakisilaha. 15 Duga 'o 'imam
ma saeke de 'o 'agamaka yodoto-dotoko gee yamake 'o no-nako 'ihera-
herangi ge'ena, de yo'isene ma Jo'oungu ma Dutu wi Woaka 'o ngowa-
ngowaka yosigaso-gasoko yongose, "'Alele 'o Dautu wi Ngowaka!" De
'ona yakitu'uduku so yakingamo. 16 'Ona kayongosekau 'o Yesusika,
"Ngonano'isene? 'Okianagayongose?" 'O Yesus wosango, "Ia, to'isene.
'O Buku 'Itebi-tebinoka 'ingose konee: ''O ngowa-ngowaka de 'o la'ekati
nakisidotokokau yosiarene ma gou-goungu.' So koniabacawasi?"
17 Ge'enaka de 'o Yesus wakimadakou ge'enaka, de wosikaisa
'o Betaniasa so womatoobiri ge'enaka.

'O Yesus wosibobeto 'o 'ara ma gota

18 Ma bibinoka 'o ngoru-ngorumika de 'o Yesus wolioli
'o Yerusalemuoko, so wi do-dagi ma sigoronaka de wisawini.
19 Ge'enaka de wamake 'o 'ara 'o utu moi 'o ngekomo ma gagaroka,
de waika ma timika ma kowamakewa ma sowoko ka 'o ngai moi ma,
duga ka ma soka. Ge'enaka de 'o Yesus wongose 'o gotaka ge'ena,
"Ne'ena dua konosowokuawau!" De ma gota ge'ena kayasorogaku
'isongene. 20 Gedagee 'o do-domoteke yamake koge'ena 'idadi de
yoherangi so yosano, "'Ido'oa so 'o 'ara 'o utu moi ge'ena
kayasorogaku 'isongene?" 21 'O Yesus wongose 'onaka, "Ma gou-
goungu ne'ena, nako nia ngo-ngaku 'ikuata de nia singina
koikapulawa, ge'ena dua nia'akunu niodiai 'okia naga gee todiaiokau
'o 'ara ma gotaka. De duga kage'enawa, ma dua ngini ngaro niongose
'o gigieka ne'ena, 'Nomagoraka la 'o ngootuku notumunu!', de dua
'asa 'idadi. 22 'Okia naga bato niomaga'asoko de niolahidoa, ge'ena
'asa niomadamake, 'itilai niongaku."

Yodasano 'o Yesus wi kuasa

23 Ge'enaka de 'o Yesus wolioli ma Jou wi Woaka, so wowosamika
de wodotoko. Wodotoko ma gu-gudaioka de 'o 'imam ma saeke de
'o Yahudioka ma balu-balusu yaino yosano, "Kiano namake 'o pareta
so ngona nodiai 'iodumu ge'ena?"
24 'O Yesus wosango, "Ngoi mita tosano nginika. De nako ngini
niosango, ge'ena ngoi mita 'asa tosidemo nago'ona 'o kuasa 'ikula

ngoi todiai 'iodumu ne'ena. 25 'O Yohanes 'o nyawa wo'osiki ge'ena
'o kuasa nago'onano, ma Jo'oungu ma Dutuno bolo 'o nyawano?"
Ge'enaka de 'o 'imam ma saeke de 'o Yahudioka ma balu-balusu
yomatoomu de yokurue yomasikadibangi, "Nako ngone pongose 'ato
de ma Jo'oungu ma Dutu wi kuasa, dua 'una wongose, 'Nako koge'ena
de 'ido'oa so koniongakuwa 'unaka?' 26 Ma nako pongose 'ato
'o nyawano, pakidomodongo 'o nyawa yoku-kudaika sababu 'ona
yoodumu yanako 'o Yohanes ge'ena 'o nabii moi." 27 So 'ona
yosango, "Ngomi komianakowa."
Ge'enaka de 'o Yesus wakidongose, "Nako koge'ena de ngoi mita
kotosidemowa de nago'ona manga kuasa todiai 'iodumu ne'ena."

'O 'ade-'ade 'o ngowaka yamididi

28 Ge'enaka de 'o Yesus wongose, "Kokia ne'ena nako moteke to
ngini nia di-dibangi? Naga wimoi 'awi ngowaka 'o nauru yamididioka.
Waika wi ngowaka 'o riaika wongose, 'Ngowaka, tagi nomanarama 'ai
'anggur ma bairoka ne'ena ma wange.' 29 'O ngowaka gu'una
wosango, 'Tooluku', ma gedagee wi di-dibangi 'ingali de wotagiokau
ma 'anggur ma bairoka. 30 Ge'enaka de ma bereki gu'una waika wi
ngowaka 'o dodotika wosidemo 'isoka koge'enali. 'O ngowaka gu'una
wosango, 'Ia, 'Aba,' ma kowotagiwa. 31 'O ngowaka yamididi no'ona,
nago'ona yamoteke ma dea 'awi mau?"
'O 'imam ma saeke de 'o Yahudioka yakidoto-dotoko yosango,
"'O ngowaka 'o riaka."
So 'o Yesus wakisidemo, "Ngoi tinidongose, dua 'o balasitengi
yoga-ga'asoko de 'o nge-ngeweka yakika-ka'angara 'isira yodadi ma
Jo'oungu ma Dutu wi kawasa, de ngini ne'ena gee. 32 Sababu
'o Yohanes wo'osi-'osiki woboa winisidumutu 'o 'ahu gee moteke ma
Jou wi mau, ma 'awi do-dotoko koniongakuwa. Ma 'o balasitengi
yoga-ga'asoko de 'o nge-ngeweka yoca-capurado, 'ona yongaku. De
ngini ngaro niamakekau ge'ena 'iodumu ma konimangaliwa de
niooluku niongaku ma Jouka."

'O 'ade-'ade 'o nyawa yoma-manarama 'o 'anggur ma bairoka

33 'O Yesus wongose, "Niosigisene 'o 'ade-'ade moioli ne'ena.
'O tonaka ma dutu wimoi wi 'anggur wotuduku 'o dae moi, de wahisa

wosikilolitoka. Ge'enaka de 'o sukono wodiai ma ngale ma 'anggur
yode-deteo, de mita 'o woa 'ikuru-kurutie woditiai ma bairi ma dodaka
la ge'enaka yojaga. 'Asa de 'o 'anggur ma betuoka ge'ena wakisewa
yoma-manaramika yojaga, de 'una wotagiokau 'o daeraa 'ireguka.
34 Gedagee ma 'orasi ya'adono 'o 'anggur ma sowoko yotowi, ma
tonaka ma dutu gu'una wosidingoto wi ro-riwo, ma ngale ya'ese ma
bula. 35 Ma yoma-manarama 'o 'anggur ma betuoka go'ona,
yakitagoko ma tonaka ma dutu wi ro-riwo go'ona. So wimoi wipesana,
de munuka yakito'oma, de munukali yakiteto. 36 'O tonaka ma dutu
gu'una wosidingotoli wi ro-riwo 'iregu 'ifoloiosi yokudai de gee ma
di-disiraka. Ma yakidiai ka koge'enali. 37 Ma du-du'uruoka ge'ena
tahani ka wi ngowakou ma dutu wasuloko. Watibangi 'ato, ''Ai
ngowaka ge'ena dua ma raiokau wisingounu.' 38 Ma gedagee yoma-
manarama 'o 'anggur ma betuoka wimake 'o tonaka ma dutu wi
ngowaka gu'una, de yomakadongose, 'Ee, nu'unau ma warisi ma dutu,
so nou powito'oma la ngone pomadamake 'o warisi!' 39 So 'o ngowaka
gu'una witagoko, de wi'umo ma dudunika de wito'omaka."
40 'O Yesus wosano, "So kokia nako ma tonaka ma dutu gu'una
woliono? 'Una dua kokia gee yoma-manaramika?"
41 'Ona yosango, "Yotorouoka 'ona. Sababu ma raiokau 'una 'asa
wakisotumu gee yoti-tingkai go'ona, de ma 'anggur ma betuoka ge'ena
dua 'o nyawa 'iregukali wakisewa, gee ma bula yokula ma 'orasi
ya'adono de."
42 So 'o Yesus wakidongose, "Koniabacawasi 'o Buku 'Itebi-
tebinoka?

''O teto gee kaya'umokou 'o woa yodi-diai,
'idadi ma ba-bangini ma guata.
Ne'ena ge'ena ma Jou wodiai;
duru de 'i'ofioka!' "

43 So niongano-nganono! Ma Jo'oungu ma Dutu 'asa winisisupu
'awi pareta ma sigoronaka, de wakipareta kiaka naga 'o nyawa gee ma
Jo'oungu ma Dutu wi pareta yosidagi. 44 De nago'ona yoruba 'o tetoku
ge'ena, dua 'asa yopetetoka; de nago'ona yakitapadu 'o teto ge'ena,
dua yowederoka."
45 'O 'imam ma saeke de 'o Farisioka yo'isenoka 'o Yesus wi 'ade-
'ade ge'ena de 'ona yanako 'ato 'o Yesus wobi-bicara ma ngale 'ona.
46 So 'ona yosikadike ma 'akali la witagoko, duga kayododatoka

'o nyawa yoku-kudaika, sababu 'o nyawa yoku-kudai 'ona yanako
'o Yesus ge'ena 'o nabii moi.

'O 'ade-'ade 'o ngaamoko ma ngodomo

22 'O Yesus wobi-bicarali 'onaka de 'o 'ade-'ade, 2 wongose,
"Nako ma Jo'oungu ma Dutu wopareta, ge'ena 'isoka 'o 'ade-
'ade ne'ena: Ma koana wimoi 'o rame wodiai ma ngale wi ngowaka
wongaamoko. 3 Ma koana gu'una wosuloko wi ro-riwo yotagi
yakitongoono 'o nyawa gee yaki'aso-'asoko 'o rameno, duga 'ona
yoolukino. 4 Ge'enaka de ma koana gu'una wosulokoli wi ro-riwo
'ireguka, 'Niakidongose 'o ga-gasoko yamake-makekau go'ona:
'O biono 'iduangukou, 'ai sapi ma balusu de ma goo-gooka yaowa-owa
ma 'ikokitoaukou. 'Iodumu 'ikokiduangukou so yainou 'o ngaamoko
ma rameno!' 5 Ma gee 'o ga-gasoko yamake-make, koyokalesangi-
kawa. Munuka 'ona kayosikaika moi-moi manga manaramika, munuka
manga bairika, munuka naga manga manarama 'ireguka, 6 de munukali
ge'ena yakitagoko ma koana wi ro-riwo go'ona, de yakipesana
yakisongenoka. 7 Ma koana wo'isenoka ma hali ge'ena, de wi do'otasa
'irama so wosuloko wi solodado yaika yakito'oma gee yoto-to'oma
go'ona, de manga kota gee yatuuku. 8 Ge'ena 'ipasa de ma koana gu'una
waki'asokino wi ro-riwo de wakidongose, ''O ngaamoko ma biono
'iduangukou, ma 'o ga-gasoko yamake-make go'ona koyakisorawa
yodoboa. 9 Sababu ge'ena, ma 'orasi ne'ena niotagi naga 'o tapaika, la
niakudaino 'o nyawa niaki'asoko 'o ngaamoka ma rameno ne'ena.'
10 Ge'enaka de 'o ro-riwo go'ona yotagi naga 'o tapaika, de
yakikokitoomu nago'ona bato yakimake, 'o nyawa ma owa bolo ma
dorou. Sigado 'o ngaamoko ma rame ma ngii ge'ena ya'oma-'omanga.
11 Ge'enaka de ma koana wowosama wakikokilega wi woa ma gikiri
go'ona, de wimake wimoi ge'enaka 'awi baju koyadaenuwa
wosiwosanga 'o rameno. 12 De ma koana gu'una wosano, ''Esamoi,
kokia ngona 'idadi nowosama ne'enano konomasinoakuwa 'o rame ma
baju?' Ma 'o nyawa gu'una kaworii-riidika. 13 Ge'enaka de ma koana
wosuloko wi ro-riwoka, ''O nyawa gu'una wi dou de wi giama
niapusuku, de wini'umo ma dudunika gee 'o ngii 'imoo-moongika.
Ge'enakau doka dua 'o gari de 'o sangisara.' "
14 Ge'enaka de 'o Yesus wositogumu wi 'ade-'ade ge'ena, konee:
"Manga gudai waki'asoko, ma ka munuka wakiiriki."

'O balasitengi

15 Ma moi ge'ena 'o Farisioka yomatoomu yomasikadibangi ma
ngale kokia 'o Yesusika witaili de manga sa-sano. 16 So yakisuloko
manga do-domoteika de 'o nyawa gee de 'o Herodes 'o paratei moi
yaika 'o Yesusika. Yaika de yongose 'o Yesusika, "'Aba Guru, ngomi
mianako ngona noloa. Ngona nodotoko kanositi-tiaika ma Jo'oungu
ma Dutu wi mau 'o nyawaka, komoiwa moi manga di-dibangi
nodomoteke, sababu ngona 'o nyawa konoiri-irikuwa. 17 So bika
nosidemo ngomino, moteke to ngone nanga 'agama ma mau; kaidadi?
'O balasitengi pofangu 'o Kaisarika, bolo koidadiwa?"
18 'O Yesus wanako manga singina ma dorou ge'ena, so wongose,
"Ee, ngini nioelu-eluku! 'Ido'oa so niomau nitaili? 19 Bika
niosidumutino nia pipi gee niosifangu-fangu 'o balasitengi!"
Ge'enaka de 'ona yokula 'o pipi 'o saaka 'o ngai moi. 20 De 'o Yesus
wakisano, "Nagu'una 'awi gambari de wi ronga ne'ena?"
21 'Ona yosango 'ato, "To Kaisar, ma koana ma amoko."
Ge'enaka de 'o Yesus wakidongose, "Nako koge'ena, de niokula
ma koanika 'okia naga gee to ma koana, de niokula ma Jo'oungu ma
Dutuka 'okia naga gee to ma Jo'oungu ma Dutu."
22 Gedagee yo'isenoka 'o Yesus wi demo ge'ena, de yoherangi. So
kage'ena de yotagiokau so wimadakau 'una ge'enaka.

Posongenokau de pomomikoli

23 Ma wange ge'ena mita, 'o Sadukioka yamuruo naga yaino
'o Yesusino, 'ona ge'ena yanako 'o nyawa yosongenokau ge'ena dua
koyomomikuawau. 24 'Ona yongose 'o Yesusika, "'Aba Guru,
'o Musa wosidotoko konee: Nako wimoi wosongene 'ena wi
ngowaka koi'iwa, 'awi 'esamoi salingou mingaamoko 'o ba-bao
gumuna, la wosonge-songenokau gee, 'unaka deuku 'awi 'asali 'uwa
'iisanga. 25 Ne'enaka naga ngomioka 'o 'esamoi yatumudiingoka.
'O riaka wongaamokino, duga wi ngowaka koi'iwa de
wosongenokau. So 'awi bao gumuna wi dodotuku widamada.
26 Ge'enaka de wi dodotoli gu'una ma wi ngowaka koi'iwa de
wosongenokau. Deuku wi dodotuku yaruange sigado yatumudiingi
ge'ena ka koge'enali. 27 Ma du'uruku 'o ngeweka gumuna mita
mosongene. 28 So dua gee yosonge-songenoka yokokimomikoli, de

muna dua to nagu'una wi wekata? Sababu yatumudiingi go'ona
yoodumu mingaamokoka?"
29 'O Yesus wosango, "Ngini nioliba ma sala sababu koniasahewa
'o Buku 'Itebi-tebini de ma Jo'oungu ma Dutu wi guata. 30 Sababu
dua nako 'o nyawa yosonge-songenoka yomomikie, ge'ena
koyongaamokuawau ma yo'ahu 'isoka 'o mala'ekati 'o sorogaaka.
31 Koniabacawasi? Kokia ma Jo'oungu ma Dutu wosidemokau ma
ngale 'o nyawa yosonge-songenoka yakisimomikoli? Ma Jo'oungu
ma Dutu wongose, 32 'Ngoi ne'ena 'o Abraham de 'o Ishak, de
'o Yakub manga Jo'oungu ma Dutu.' 'Una ge'ena koyosonge-
songenuwa manga Jo'oungu ma Dutu, ma 'ena yowango-wango."
33 'O nyawa yoku-kudai go'ona gee yo'isenoka 'o Yesus 'awi do-
dotoko koge'ena, de yokokiherangi.

'O besesongo ma titi

34 Ge'enaka de 'o Farisioka yomatoomu sababu yo'isene 'ato
'o Yesus wakidomoi-moi 'o Saduki ma nyawaka so 'ona kokiawau
yongose. 35 Ge'enau so manga 'agamaka wodoto-dotoko wimoi
'o Yesusika witaili wosano, 36 "'E 'Aba Guru, nanga 'agamaka
'o besesongo ka'ena 'ifoloi 'iamoko?"
37 'O Yesus wosango, " 'Winisibosono ma Jo'oungu ma Dutu de nia
singina ma gou-goungu, de nia guata, de nia di-dibangi 'iodumu.'
38 Ge'ena 'o besesongo ma di-disiraka de ma titi. 39 De 'o besesongo
modidi gee kaimatero de 'o besesongo ma di-disiraka, ge'ena:
'Niomasikabosono moi de moi 'isoka to ngini ma sirete nia roese
niosibosono.' 40 'O 'agama ma besesongo gee 'o Musa wosidoto-
dotoko de 'o nabii manga do-dotoko 'iodumu ge'ena ma titi
'o besesongo ngai modidino ne'ena."

'O Koana ma Jo'oungu ma Dutu Wiiri-iriki gu'una

41 'O Farisioka kayomatoomunosi ge'enaka de 'o Yesus wosano
'onaka, 42 "Kokia moteke ngini ma ngale 'o Koana ma Jo'oungu ma
Dutu Wiiri-iriki? 'Una wi 'asali kiano?"
'Ona yosango, "'O Dautino."
43 'O Yesus wongose, "Nako koge'ena de 'ido'oa so 'o Dautu
'o Ngomasa 'Itebi-tebini widugutiku la 'o Koana ma Jo'oungu ma
Dutu Wiiri-iriki gu'una wisironga ma Jou? Sababu 'o Dautu wongose:

44 'Ma Jou wongose 'ai Jouka:
Nogogeruku nopareta 'ai giniraoka,
sigado 'ani saturuu 'iodumu nisigisene!'
45 So nako 'o Dautu ma Jo'oungu ma Dutu wi Ngirikika
wisironga ma Jou, kokia so 'una 'awi 'asali 'o Dautino?"
46 Komoiwau yosango, de ge'enau ma 'orasi 'ikurue komoiwau
yomoroini yokasano-sano 'unaka.

'Inasingano-nganono la pomasitiari 'o 'agamaka yodoto-dotoika de 'o Farisioka

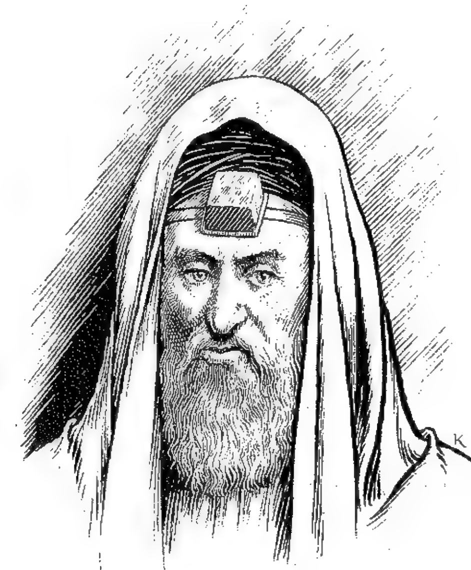
23 Ge'enaka de 'o Yesus wongose 'o nyawa yoku-kudaika de wi
do-domoteika, 2 "'O 'agamaka yodoto-dotoko de 'o Farisioka
'ona yakisiga-gao ma ngale yosiwaiti 'o Musa wi besesongo. 3 So 'okia
naga yosuloko ge'ena niamoteke, ma 'uwa niamoteke 'isoka kokia naga
'ona yokadi-diai, sababu 'ona koyamotekuwa 'isoka gee yosidoto-
dotoko. 4 'Ona yogegoto 'okia sonaa 'isusa-susa, de yakikula 'o sagala
'atorangi 'itu-tubuso, ma 'ona ka ma eta ma koyakiriwowa gee 'o nyawa
yadiai koge'ena. 5 'Iodumu yokakadiai ge'ena duga kayomau la
'o nyawa yamake. 'Ona yoduaka yomasinoa 'o Buku 'Itebi-tebini ma
no-noimi ma ngii ma bu-busuku [n] 'ila-laagomo, de 'o baju ma renda-
renda yaku-kurutuku. 6 Yoduaka 'o ngii de 'o go-gogere 'isure-sureka
nako 'o rameka bolo 'o lo-lomu ma woaka. 7 'Ona yoduaka 'o nyawa
yakisiie-ie 'o pasarioka de yakisi'asoko, 'Rabi!' [o] 8 Ma ngini 'uwa
niomau nisi'asoko, 'Rabi!', sababu to ngini nia Guru duga
kawomatengoka, de ngini nioodumu ge'ena ka 'o 'esamoi. 9 De
'o duniaka ne'ena ka moika ma 'uwa nio'asoko niakisiie-ie, ''Aba!',
sababu to ngini nia 'Aba ge'ena kawomatengoka gee daku 'o sorogaaka.
10 De 'uwa ngini niomau nisi'asoko, 'Tuang ma amoko' sababu to ngini
nia Tuang ma amoko duga kawomatengoka, ge'ena la ma Jo'oungu ma
Dutu wi Ngiriki, gee ma Jo'oungu ma Dutu wojajiokau 'asa woboa.
11 'O nyawa gee 'ifoloi yoamoko de de ngini salingou yodadi nia
yongosi. 12 'O nyawa gee yomadaduie ma Jo'oungu ma Dutu 'asa
wakisidaduuku de 'o nyawa gee yomasidaduuku 'asa wakisidaduie."

[n] 'o Buku 'Itebi-tebini ma noi-noimi ma ngii ge'ena la 'isoka 'o supini manga mengaka de manga betekonoka yosidupusukino.

[o] 'O rabi ge'ena 'o Yahudioka manga guru yakiho-horomati yakisi'asoko.

'O Yesus wakisitobionika gee yoma'uca-'uca

13 Niotorouoka ngini 'o 'agamaka niodoto-dotoko de 'o Farisioka!
Ngini niomataba'uca-'uca. Ngini niakitatoko 'o nyawa gee yomau
yodadi ma Jo'oungu ma Dutu wi kawasa. Ngini ma sirete niooluku
niodadi ma Jo'oungu ma Dutu wi kawasa, de gee 'o nyawa yomau-
mau, ngini koniakisidabiwa.
14 Niotorouoka ngini 'o 'agamaka niodoto-dotoko de 'o Farisioka!
Ngini nimataba'uca-'uca. Ngini niakisihaga 'o ba-bao de manga kia
sonaa nia'ese niabo-bootoka, de nia di-diai 'ito-torou ge'ena
niositamunu de 'o lahidoa 'ikuru-kurutika. Ge'enau so to ngini nia
hukumani dua 'ifoloi 'itubuso.
15 Niotorouoka ngini 'o 'agamaka niodoto-dotoko de 'o Farisioka!
Ngini nimataba'uca-'uca. Ngini niokakadagi 'o gurutika ma ngale
niomau la moi yowosama to ngini nia 'agamaka. De gedagee
yowosamokau de ngini niakidiai 'onasi 'ifoloika manga di-diai 'itorou
de to ngini.

'O Buku 'Itebi-tebini ma no-noimi ma ngii (23:5)

16 Niotorouoka ngini niomau 'o nyawa niakituda 'ena momongo ngini
ma konimasimakewa! Sababu ngini niodotoko 'ato, 'Nako 'o nyawa yosasi
de ma Jo'oungu ma Dutu wi Woa, ge'ena ngaro koyadiaiwa ma koido'oawa.

Duga nako yosasi de ma Jo'oungu ma Dutu wi Woaka ma guraci, manga
sasi ge'ena salingou yadiai.' 17 Ngini niohaga-haga de niopilo-piloko!
Ka'ena 'ifoloi 'ibaraguna, 'o guraci bolo ma Jo'oungu ma Dutu wi Woa
gee yositebini 'o guraci ge'ena? 18 Ngini niodotoko koneda mita: 'Nako
moi yosasi de 'o su-suba yodu-dutuuku ma ngii, ge'ena ngaro manga sasi
koyadiaiwa ma koido'oawa, ma nako yosasi de 'o su-suba gee to 'ena ma
ngiioka, ge'ena salingou yadiai.' 19 Ngini posironga de niopilokoka!
Ka'ena 'ifoloi 'ibaraguna? 'O su-suba bolo 'o su-suba yodu-dutuuku ma
ngii gee yositebi-tebini ma su-suba ge'ena? 20 Sababu ge'ena, nako la moi
yosasi de 'o su-suba yodu-dutuuku ma ngii, ge'ena ma ngale yosasi de
'o su-suba gee ma ngiioka mita. 21 De nako moi yosasi de ma Jo'oungu
ma Dutu wi Woa, ge'ena ma ngale mita ma Jo'oungu ma Dutuka. Sababu
'una womanoa ge'enaka. 22 De nako la moi yosasi de 'o sorogaa, ge'ena
ma ngale yosasi de ma Jou wi go-gogere, de mita ma Jo'oungu ma Dutuka
gee wogogerie ge'enaka. 23 Niotorouoka ngini 'o 'agamaka niodoto-
dotoko de 'o Farisioka! Ngini nimataba'uca-'uca. 'O rapa-rapa ma bo-bula
mogiooko niokula ma Jouka. 'Ena momongo 'okia naga gee 'ifoloi
'ibaraguna 'o 'agama ma besesongoka 'isoka 'o loa, 'o sikamara'ai de
'o singounu, koniamotekuwa. 'Ena ge'enau 'ifoloi 'ibaraguna niamoteke,
de 'iregu-regu mita niamoteke. 24 Ngini ne'ena niosi'asa-'asa niopilo-
piloko! 'O gu'uuru nia 'akeroka ge'ena niati-tisiokasi, 'ena momongo
'o 'onta ge'ena kanioasirou. 25 Niotorouoka ngini 'o 'agamaka niodoto-
dotoko de 'o Farisioka! Ngini nimataba'uca-'uca. Ngini nia 'ahu 'isoka
'o sawoko de nia sude ma dudunino nia'isoko niatebi-tebini monga, 'ena
momongo ma dodaka kaige-ge'ewere, ngano 'okia sonaa niamake ge'ena
ka de nia singina ma dorou de nia dopokana. 26 Ee ngini 'o Farisioka
konimasido-dongoowa! 'Isira nia'isoko niatebinikasi nia sawoko de nia
sude ma dodaku, la ma dudunino mita 'itebini.

27 Niotorouoka ngini 'o 'agamaka niodoto-dotoko de 'o Farisioka
gee niomataba'uca-'uca! Ngini 'isoka 'o bo'osuku gee ma dudunino
yacetioka, ma cet 'i'are-'arese so ma dudunika pamakeka ma sureka
'ena ma dodaka doka 'o kobongo de 'o boanga. 28 Koge'enali mita
ngini! 'O nyawa nimakeka nioloa, 'ena momongo nia singina ma
dodaka ka 'o ngeluku de 'o dorou.

29 Niotorouoka ngini 'o 'agamaka niodoto-dotoko de 'o Farisioka
gee nimataba'uca-'uca! Ngini niodiai 'o nabii manga bo'osuku de
'o nyawa yoloa-loa manga tugu ma ngale niakingano-nganono. 30 De

niongose 'ato, 'Nako ngomi mio'ahu ma 'orasi 'amia edete de mia
dotumosi, tanu ngomi komiomotekuwa mioto'oma 'o nabi-nabii.'
31 So nginiou ma sirete nimasidemo 'ato ngini ge'ena 'o nabi-nabii
yakito-to'oma manga dango-dangono. 32 Nako koge'ena de tagi
niosigila de niositotomika 'o so-sowono gee nia edete de nia dotumu
yosikuruekau. 33 Ee ngini ne'ena 'o ngowosana ma ngowa-ngowaka!
Kokia ngini 'idadi nimasimada niahukumanioka gee 'o narakaka?
34 Sababu ge'ena, ngoi dua takisidingoto nginika 'o nabi-nabii de
'o nyawa yoca-cawaro de yodoto-dotoko; munuka dua niakito'oma, de
munuka niakisidele 'o salipoka, de munukali niakisikisaa 'o lo-lomu
ma woa-woaka, de niakiginiiki 'o kota moioka de 'o kota 'ireguka.
35 Ge'enau so, ngini 'asa nihukumu sababu niakito'oma 'o nyawa gee
manga sala koi'iwa 'ikurue 'o Habelioka, sigado 'o Zakharia
'o Berekhya wi ngowaka gee winito'oma ma Jo'oungu ma Dutu ma
sirete 'awi Woa de 'o su-suba yodu-dutuuku ma ngii ma sigoronaka.
36 Ngoi tinisidemo, ma hali ne'ena 'iodumu dua 'o nyawa-nyawa ma
'orasi ne'ena naga yamoku."

'O Yesus 'o Yerusalem wasingina

37 "'Ei Yerusalem! Ngini niakito'oma 'o nabi-nabii gee ma
Jo'oungu ma Dutu wakisulo-suloko nginika, de munuka niakiteto
sigado yosongene. Ma muruou tinitoomu 'isoka 'o tosoana ma
ngowaka 'iti-tingoono yaporonuku ma ngini niooluku. 38 Sababu
ge'ena ma Jo'oungu ma Dutu ko de de nginiwau. 39 Niongano-
nganono! Ngini 'asa konimakewau ngoi. Dua sigado niongose 'ato,
'Wisibarakati 'una gee woboa de ma Jou wi guata', 'asa de nimakeli."

'O Yesus wobi-bicara ma ngale ma Jo'oungu ma Dutu wi Woa 'ipiakoro

24 Ge'enaka de 'o Yesus wosupuokau ma Jo'oungu ma Dutu 'awi
Woaka, de 'awi do-domoteke yaika 'unaka de yatumutu ge'ena
ma Jo'oungu ma Dutu 'awi Woa 'iodumika. 2 'O Yesus wongose
'onaka, "Niamakekau? 'Iodumu ge'ena? Tinisidemo, dua ma teto
ge'ena ka 'o ngai moi ma koimakaretenukuwau ma ngiioka. 'Iodumu
dua yakokitotaoka."

'O susa de 'o sangisara dua 'iboa

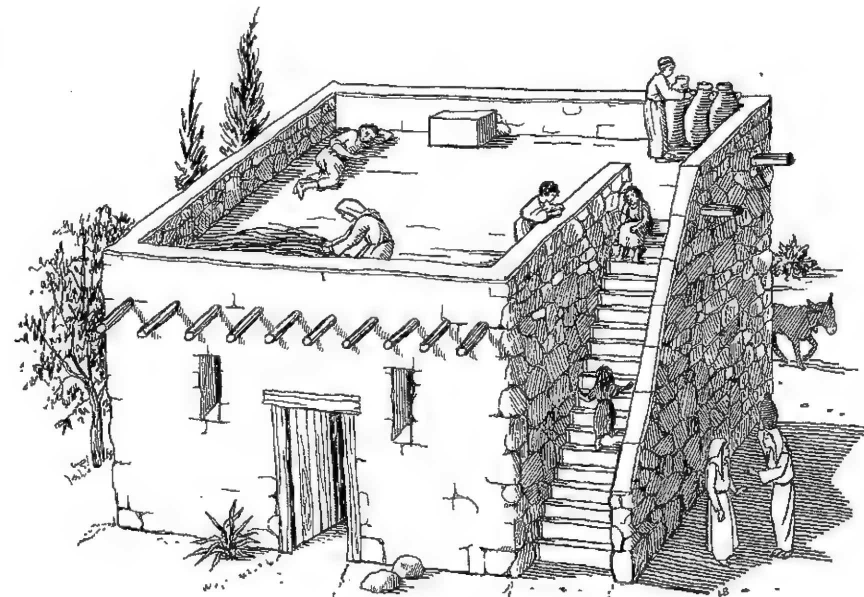
3 Ge'enaka de 'o Yesus 'o Zaitun ma gigieka waika so wogogeruku,
de wi do-domoteke yaika ma ngale yomabi-bicara ka 'onaka. 'Ona
yosano, "Muruoka ge'ena 'iodumu 'idadi? De kokia ma no-nako dua
gee ngona noboali, de mita 'o dunia ma do-dogumu?"
4 'O Yesus wosango, "Nimasitiari 'uwa sigado 'o nyawa nisiliba.
5 Sababu dua manga gudai 'ai ronga ya'asa de yongose, 'Ngoi ne'ena
'o Koana ma Jo'oungu ma Dutu Woiriokau!' 'Ona ge'ena dua
yosiliba 'o nyawa gudai. 6 Ngini 'asa nio'isene 'o parangi ma 'ilingi
de ma habari, ma 'uwa nimodongo sababu ge'ena 'iodumu salingou
'idadi, ma ge'ena ko ma ngalewa 'ato ya'adonou 'o dunia ma do-
dogumu. 7 'O suku de 'o suku, 'o negara de 'o negara 'asa
'imakakudoti. Kiaka naga bato dua 'idadi 'o baulaco de 'o 'osu.
8 Ge'ena 'iodumu 'asa ka ma gurue, ma siri 'isoka mimoi
momaku'arenou.
9 De ngini 'asa nitagoko de nisisarakani la nisikisaa de nito'oma.
'O duniaka yoodumu 'asa nidu'uduku sababu ngini to ngoi 'ai do-
domoteke. 10 Ma 'orasi ge'ena dua 'o nyawa manga gudai
koyongakuwau, de yomakawukunu de yomakadu'uduku. 11 'O nabii
yoelu-eluku 'asa manga gudai yoboa de yosiliba 'o nyawa manga
gudai. 12 'O dingkai 'asa 'imarajalela sigado manga gudai
koyomakasinginawau. 13 Ma godagee yomatahani sigado ma do-
dogumika, 'ona ge'ena 'asa ma Jo'oungu ma Dutu wakisisalamati.
14 De 'o Habari ma Owa ma ngale ma Jo'oungu ma Dutu kokia
wopareta 'asa yosihabari 'o dunia yasuluunuku, la 'o nyawa 'iodumu
yo'isene. Ge'ena 'ipasa 'asa de 'o dunia ma do-dogumu."

'O dorou yamediri ma Jou 'awi Woa [p]

15 "Ngini 'asa niamake ''o dorou gee 'isito-torou', 'isoka ma nabii
Daniel wosidemokau, gee woma'okode ma Jo'oungu ma Dutu 'awi
ngii 'itebi-tebinoka. (Ngini gee niabaca-baca, bika niatibangi la tanu
ma ngale niasahe.) 16 Ma 'orasi ge'ena gee 'o Yudeaka salingou

[p] 'O gomanga ma dutu yosingosama ma Jo'oungu ma Dutu 'awi Woaka so yamediri ma Jo'oungu ma Dutu 'awi Woa. Posidelega Daniel 9:27; 11:31; 12:11.

yoowara 'o gigieka. 17 'O nyawa gee daku manga woa ma dekuoka
'uwa yadongosamoli manga woa ma dodaku ma ngale manga kianikia
yo'ese. 18 Gedagee manga bairoka yaika 'uwa yogilio manga juba.
19 Ma 'orasi ge'ena yo'iraka 'o nge-ngeweka gee yotu-tubuso, de
'o ngowa'esa. 20 Niomalahidoa la 'uwa 'o besa-besaka bolo Pomaoma-
omasuku ma Wange de ngini nioowara! 21 Ma 'orasi ge'ena dua
'o sangisara 'idadi gee koma'iwasi 'idadi ka ma gurue 'o dunia 'idadi
sigado ne'ena, de dua koma'iwau. 22 Nako ma Jo'oungu ma Dutu
kowositipokowa ma 'orasi, ma raiokau komoiwau yo'ahu-'ahuosi. Ma
ngano 'awi kawasa, so wositipoko ma 'orasi ge'ena.

'O woa 'o Palestinaka (24:17)

23 Ma 'orasi ge'ena nako moi yongose nginika 'ato, 'Ma Jo'oungu
ma Dutu wi Ngiriki nongoka bolo ge'enaka naga', 'uwa niongaku.
24 Sababu dua 'asa yoboa yosisa-salamati ma ngeluku de 'o nabi-nabii
ma ngeluku. 'Ona 'asa yodiai 'okia sonaa gee kobiasawa de 'o no-nako
'ihera-herangi la yosiliba, de poilia ma Jo'oungu ma Dutu wi kawasa
mita. 25 Ngoi tinisidemokau koma'orasuawasi ma hali ge'ena 'idadi,
so niongano-nganono.

26 Nako 'o nyawa yongose nginika 'ato, ''Una doka 'o tonaka 'ika-
kakasaka de 'iga-gamamuoka,' 'uwa niaika. Bolo nako yongose 'ato,
''Una woma'iunika nongoka 'o kamaroka,' 'uwa niongaku. 27 Sababu
'o Nyawa ma Ngowaka woboa 'isoka 'o tawi-tawi ma letongo dinaoko
de 'isiwara sigado 'o wange ma dumunoko.
28 Kiaka naga 'o haewani ma songene, ge'enaka 'o wogono
'imatoomu."

'O Nyawa ma Ngowaka wibo-boa

29 "Gedagee 'o sangisara 'ipasa, koito'ingowa de 'o wange ma ako
'itarusu de 'o mede koisiwaruwau. 'O ngoma 'o diwangoka 'asa
'ikokitotaka, de 'o ngawa-ngawaka ma kuasa 'asa 'ikawecara.
30 Ge'enaka 'asa deika 'o Nyawa ma Ngowaka woboa ma no-nako
niamake 'o diwangoka. Ma 'orasi ge'ena 'o nyawa 'o jiko 'isinoimi
'o duniaka gee 'asa yokoki'ari. 'Ona 'asa wimake 'o Nyawa ma
Ngowaka woboa daku 'o kakamoroka de wi pareta de wi ku-kumati
'iamoko. 31 Gedagee 'o guli-guli 'itemo de 'o Nyawa ma Ngowaka
'asa wakokisuloko wi mala'ekati yatoomu 'awi kawasa 'o 'alami ma
libuku soata gee 'o dunia ma do-dogumoka naga de 'isiino."

'O do-dotoko 'o 'ara ma gotano

32 "Nia'ese 'o do-dotoko 'o 'ara ma utuno. Nako la 'iboboko ge'ena
nianako 'o ngogoro ma tepu 'isoriokau. 33 Koge'enali mita nako la
niamakekau koge'ena gee 'idadi, ngini nianakokau ma 'orasi ge'ena
'isori ma goungokau. 34 Tinisidemo! Ma hali ge'ena 'idadi dua gee
'o nyawa yo'ahu-'ahu ma 'orasi ne'ena koyobootuawasi yosongene."
35 'O diwanga de 'o tonaka dua 'asa 'iisanga, ma 'ai demo ge'ena
koiisanguwa kaisi'ado-'adonika.

Komoiwa yanako ma wange de ma 'orasi

36 "Komoiwa yanako muruoka ma wange de ma 'orasi.
'O mala'ekati 'o sorogaaka mita koyanakowa, ma Jo'oungu ma Dutu
wi Ngowaka ma kowanakowa, ka ma Dea duga wanako. 37 Nako dua
'o Nyawa ma Ngowaka woboa, dua ma lugo 'isoka ma sira ma 'orasi
'o Nuh. 38 Gee 'o ngu'uisi ma amoko koiboawasi, ge'ena
yomangodomo de yomagokere de yomakangaamoko. Koge'enau
koitoakuwa sigado 'o Nuh 'o kapalika wowosamoka. 39 'Ona

koyanakowa 'okia dua 'idadi, so gee ma ngu'uisi ma amoko
yakikokiolu, 'asa de yanako-nako idadiokau. Koge'ena mita dua 'idadi
gee 'o Nyawa ma Ngowaka woboa. 40 Ma 'orasi ge'ena nako
yamididioka 'o bairoka yomanarama, ge'ena wimoi wi'asaka, wimoi
wimadaku. 41 Nako 'o ngeweka yamididioka 'o bira yotutuku, ge'ena
mimoi mi'asaka, mimoi mimadaku. 42 So salingou nimajaga-jaga
sababu konianakowa muruoka de nia Jou woboa. 43 Niongano-
nganono ne'ena! Nako 'o woa ma dutu wimoi wanakokau 'o takoro
muruo 'iobiruku de yotosi-tosiki yoboa, 'una dua kowoma'iduwa la
'uwa yowosama. 44 So ngini mita salingou niomajaga-jaga. Sababu
'o Nyawa ma Ngowaka dua woboa ma 'orasi konianakowa."

'O ro-riwo wosingou-ngounu de kowosingou-ngounuwa

45 'O Yesus wongoseli, "'O ro-riwo gee wosingou-ngounu de
wobarija, 'unau manga balusu wigoraka widiai 'o ro-riwo 'iregu
manga saeke la wakikula 'o 'inomo gee ma 'orasuku. 46 Posironga
wosanangioka 'o ro-riwo gu'una nako wi balusu woboa 'ena wi
manarama ge'ena wadiai ma gu-gudaioka. 47 Tinisidemo, ma gou-
goungu 'o ro-riwo gu'una dua wisijaga 'o harataa 'iodumu ge'ena.
48 Ma nako 'o ro-riwo gu'una 'awi singina 'itorou, dua wi singina ma
dodaka 'ato, 49 ''Ai balusu 'o do'ingosi 'asa de wolio, so wakipesana
'o ro-riwo 'iregu gee, de yomasido'odomo de yomasido'okere de
'o nyawa yakitaba'eto.' 50 Ge'enaka de 'awi balusu dua wolio gee ma
wange de ma 'orasi kowosidongoowa. 51 So 'o ro-riwo gu'una 'asa wi
balusu witeto-tetorie de wi'umo yomataba'uca-'uca manga ngiika.
'Ona 'asa yo'ari de yosangisara ge'enaka doka."

'O 'ade-'ade 'o mosolese yamogiooko

25 "Nako ma Jo'oungu ma Dutu wapareta, 'isi'ade-'ade 'isoka
'o mosolese yamogiooko 'o modoka yosiduono. Moi-moi
manga poci yo'ese de wisibusuku womo-modoka. 2 Ge'enaka dau
yamotoa yohaga-haga, de yamotoa yoba-barija. 3 'O mosolese yamotoa
yohaga-haga go'ona, manga poci yo'asa, ma manga goooro yositatu-
tatu koya'asawa. 4 'O mosolese yamotoa yoba-barija go'ona, manga
poci yo'asa de mita manga goooro yositatu-tatu yadua-duangou.
5 Womo-modoka gu'una 'ilati woboa so 'o mosolese go'ona yaki-
ki'ooko so yoma'iduokau.

6 'O utu gorona de yo'isene yosigasoko, 'Womo-modoka woboa! Tagi
winisoboko!' 7 'O mosolese yamogiooko go'ona yomomiki de yosiamoko
manga poci ma lurusu. 8 'O mosolese yohaga-haga gee yongose yoba-
barijaka, 'Minikulanosi ma eta nia goooro sababu mia poci 'isongenou so!'
9 'O mosolese yoba-barija go'ona yosango, 'Koidadiwa! Sababu dua
kapomasi'adonuwa! Niotagi la nio'ija yomawuku-wukunoka.' 10 So
'o mosolese yohaga-haga go'ona yotagi yomadi'ija. Gee yopasaka de
womo-modoka gu'una woboa. 'O mosolese yamotoa gee yomadudu-
duangou go'ona yomasidowosama de womo-modoka gu'una 'o rame ma
ngiika, de ma ngorana yabenokau.
11 Ge'enaka de 'o mosolese 'iregu go'ona yoboa de yomasigasoko,
''Abae! 'Abae! 'O ngorana minidebelengakasi!' 12 Ma womo-modoka
gu'una wosango, 'Ngoi kotininakowa ngini.' "
13 Ge'enaka de 'o Yesus wosiduanga wi 'ade-'ade ge'ena konee:
"Sababu ge'ena nimajaga-jaga de nimadudu-duanga, sababu
konianakowa 'okia ma wange de 'o takoro muruo 'o Nyawa ma
Ngowaka dua woboa."

'O 'ade-'ade gee 'o ro-riwo yaruange

14 "Koge'enali mita nako ma Jo'oungu ma Dutu wopareta ge'ena
'isoka 'o 'ade-'ade ne'ena. Wimoi wotagi 'o daeraa 'ikuru-kurutika.
'Una waki'asoko wi ro-riwo wakisijaga wi haratáa. 15 Wi ro-riwo
go'ona wakisijaga moteke moi-moi manga barija. Wimoi wikula
'o pipi guraci 'o caana motoa, wimoi 'o caana modidi, de wimoi
'o caana moi, de wotagiokau. 16 'O ro-riwo gee wa'ese 'o pipi guraci
'o caana motoa, wotagi womapoti-poti so wamake 'o caana motoali.
17 Koge'enali mita 'o ro-riwo gee wa'ese 'o pipi guraci 'o caana
modidi, 'una wamakeli 'o caana modidioli. 18 Ma 'o ro-riwo gee
wa'ese 'o pipi guraci 'o caana moi, wotagi 'o guruku wodiai so
wosibaituku dau 'o tonaoka 'awi balusu ma pipi ge'ena.
19 Ge'enaka de 'o do'ingo 'asa de 'o ro-riwo go'ona manga balusu
woboa de wokurue wakido-doimi. 20 'O ro-riwo gee wa'ese 'o pipi
guraci 'o caana motoa, woboa de wokula 'o caana mogiooko.
Wongose, ''Aba, ngona nokula ngoino 'o caana motoa, nalega neda
ngoi tamakekau 'o caana motoali.' 21 Manga balusu gu'una wongose,
''Isure! Ngona ge'ena 'o ro-riwo ma owa de 'idadi toningaku. De
sababu ngona na'akunu 'o hali ma di-dingoono, dua 'asa tonisijaga

'okia sonaa 'ila-laagomo. Nowosama la nomoteke nomasa-sanangi de
de ngoi!'
22 Ge'enaka de 'o ro-riwo gee wa'ese 'o pipi guraci 'o caana modidi
woboa de wongose, ''Aba, ngona nokula ngoino 'o pipi guraci 'o caana
modidi. Nalega nee ngoi tamake ma giliono 'o caana modidioli.'
23 Manga balusu gu'una wongose, ''Isure! Ngona ge'ena 'o ro-riwo ma
owa de 'idadi toningaku. Sababu ngona na'akunu 'o hali ma di-
dingoono, so dua tonisijaga 'o hali 'ila-laagomo. Nowosamino la
nomoteke nomasa-sanangi de de ngoi!' 24 Ge'enaka de 'o ro-riwo gee
'o pipi guraci 'o caana moi wa'ese-'ese woboa de wongose, ''Aba,
ngoi tanako ngona 'o nyawa ma singina 'i'opi-'opini. Ngona
konomadutudukuwa ma nomau nomadugutuku ma sowoko. Ngona
konopiakoruwa ma nomau nomadunguunu. 25 Nedau ma ni pipi!
'Imodongo so ta'iunika tosibaituku dau 'o tonaoka.' 26 Ma pipi ma dutu
gu'una wosango, 'Ngona 'o ro-riwo ma dorou de ma debeturu! Ngona
nanakokau ngoi kotomadutudukuwa ma tomau tomadugutuku ma
sowoko! De kotopiakoruwa ma tomau tomadunguunu! 27 Nako
koge'ena de salingou ma pipi ge'ena nokula yomapoti-potika la
yosiputari, la gee ma 'orasi ngoi toliono de ta'ese ma pipi ge'ena de
ma 'utungu.' 28 So wosuloko 'awi ro-riwo 'ireguka, 'Nia'ese ma pipi
'unaka, de niokula gee kiaka wi pipi guraci 'o caana mogiookoka.'
29 Sababu to nago'ona de ma 'ena, dua 'asa 'iganapu 'ifoloiosi 'ikudai,
de 'ona 'asa yofoloiku. Ma to nago'ona koi'iwa, dua ma etakasi ma
ya'eseka. 30 De 'o ro-riwo gee ma faedaa koi'iwa, wini'umoka doka
ma dudunika 'o darusika, ge'enaka doka dua 'una wo'ari de
wosangisara."

'O dero 'isigogere 'o dunia ma do-dogumoka

31 'O dunia ma do-dogumoka 'o Nyawa ma Ngowaka 'asa wahakimi
'o nyawa 'iodumu 32 'O nyawa 'iodumu 'asa wakikokitoomu. Deika
wosikati-tingaka wadiai 'o bolu modidioka 'isoka 'o haewani yoso-
sowohi yosikati-tingaka 'o domba de 'o kabingi. 33 'O nyawa gee
yamote-moteke ma Jo'oungu ma Dutu wi mau, yakitoomu wi
giniraoka, de gee koyamote-motekuwa, wi gubalioka. 34 Ge'enaka de
ma koana gu'una dua wakidongose gee wi giniraoka, 'Nou, ngini gee
'ai Dea winisiba-barakati, niowosama wi pareta ma dodaka gee 'idudu-

duangou ka ma gurue 'o duniasi 'idadi. 35 Sababu gee ngoi 'isawini,
ngini 'o 'inomo nikula. Gee 'ai kibiti 'idudungu, ngini nikula 'o 'akere.
Gee ngoi 'o nyawa ma dudunino, ngini nidawongo nia woaka. 36 Gee
ngoi 'ai baju 'isidukuranguku, ngini nikula. Gee ngoi 'igogama, ngini
nileleani, gee ngoi 'o buioka, ngini nioboa nilega.'
37 Ge'enaka de 'o nyawa go'ona dua yongose, 'Jou, kauruo ngomi
minimake ngona nisawini, de ngomi 'o 'inomo minikula? Bolo ni kibiti
'idudungu de 'o 'akere minikula? 38 Kauruo ngomi minimake ngona
'isoka 'o nyawa ma dudunino, de minidawongo 'amia woaka? Kauruo
ngomi minimake 'ani baju nisidukurangi de ngomi minikula?
39 Kauruo ngomi minimake ngona nigogama de nobuika, de ngomi
miaika minilega?' 40 Ma koana gu'una 'asa wosango, 'Tinisidemo
ne'ena, gedagee ngini niodiai koge'ena, ngaro ka 'ai nyawaka moi gee
koyopake-pakewa, ge'ena kaimatero de niodiaiokau ngoino.'
41 Ge'enaka de ma koana gu'una dua 'asa wakidongose gee wi
gubalioka, 'Nioma'aikika gee 'o gorosau niamake-make!
Niowosama 'o narakaka gee 'idua-duangou ma ngale 'o Tokata ma
Koana de ma mala'ekati. 42 Sababu gee ngoi 'isawini, ngini
konikulawa 'o 'inomo, de gee ngoi 'ai kibiti 'idudungu, ngini
konisi'okeruwa. 43 Gee ngoi 'isoka 'o nyawa ma somoa,
konisidabinowa nia woaka. Gee ngoi 'ai baju 'isidukuranguku, ngini
konikulawa. Gee ngoi 'igogama de 'ibuioka, ngini konilegawa.'
44 Ge'enaka de dua 'ona yongose 'unaka, 'Jou, kauruo ngomi
minimake ngona nisawini, bolo ni kibiti 'idudungu, bolo 'isoka
'o nyawa ma somoa. De kauruo ngomi minimake ni baju
nisidukuranguku, bolo nigogama, bolo nobuika de ngomi
kominiriwowa?' 45 Ma koana gu'una dua 'asa wosango, wongose
'ato, 'Tinisidemo ne'ena, nako ngini koniakiriwowa 'o nyawa gee
kokiawa yakidae-daene, ge'ena ma ngale koniriwowa ngoi.' 46 So
'o nyawa go'ona dua yakihukumu kaisi'ado-'adonika. Ma gee
yomote-moteke ma Jo'oungu ma Dutu wi mau, dua yamake 'o 'ahu
kaisi'ado-'adonika."

'O Yahudioka manga balu-balusu yomau 'o Yesus wito'oma

26 'O Yesus wosidotoko 'iduanga 'iodumu ge'ena, de wongose wi
do-domoteika, 2 "Ngini nianako 'o wange modidiosi de porame

ma ngale posinganonie Wakisisupu ma Wange [q] de 'o Nyawa ma
Ngowaka 'asa wisisarakani la wisideie 'o salipoka."
3 Ma 'orasi ge'ena 'o 'imam ma sae-saeke de 'o Yahudioka manga
balu-balusu yomatoomu ma 'Imam ma Amoko 'o Kayafas wi woaka.
4 'Ona yomaka'aturu la kayomasiriidino 'o Yesus witagoko de
wito'oma. 5 Ma yomakadongose 'ato, "'Uwa gee 'o rame-rame ma
'orasi, sababu dua naga 'o kawasaka 'iruahe."

'O ngeweka mimoi 'o Yesus wi saeuku 'o goooro ma bounu yaowa-owa modarisi

6 Ma 'orasi 'o Yesus 'o Betaniaka, 'o Simon (gee ma sira wi panyake
'isoka 'o pado) wi woaka, 7 ge'enaka de mimoi maino 'o Yesusino
mo'asa 'o goooro ma bounu yaowa-owa de 'ihali-hali 'o botoli ma
dingoonuku moi. Gedagee 'o Yesus wogogeruku wo'odomo, de
'o ngeweka gumuna 'o goooro modarisi 'o Yesus wi mumuuku.
8 'O do-domoteke yamake ge'ena de yakitu'uduku. Yongose, "'Ido'oa
so ma halebiru ge'ena 'iodumu? 9 'O goooro ge'ena nako mawukunu,
ge'ena ma 'ija 'ihali, de ma pipi 'idadi mokula 'o nyawa yosusa-
susaka."
10 'O Yesus wanako manga singinaka ge'ena so wongose,
"Minimadaka! Muna modiai 'okia naga yaowa-owa ngoino.
11 'O nyawa yosusa-susa ge'ena kaitaurika naga de de ngini, ma ngoi
kaitaurikawa de de ngini. 12 De 'o goooro ma bounu yaowa-owa
moidarisi 'ai roesuku, ge'ena ma ngale moidudu-duangou 'ipo'osuku.
13 Tinisidemo ne'ena, 'o duniaka ne'ena gee kiaka naga bato ma
Jo'oungu ma Dutu wi habari 'isitotara, 'o ngeweka numuna 'ami
di-diai dua 'asa kayosija-jarita mita, de kamingano-nganono."

'O Yudas wosimoteke 'o Yesus wiwukunu

14 Ge'enaka de wimoi gee 'o do-domoteke yamogiooko de modidino
wi ronga 'o Yudas Iskariot wotagi 'o 'imam ma sae-saekika. 15 'Una
wosano 'onaka, "'Okiau dua nikula nako 'o Yesus towisisarakani
nginika?" Ge'enaka de 'ona yokula 'unaka 'o pipi 'o saaka 'o nagi sa'ange.
16 Ge'enau 'ikurue 'o Yudas 'o 'orasi wononu la 'o Yesus wisisarakani.

---

[q] Wakisisupu ma Wange ge'ena la ma 'orasi 'o Israeloka ma Jo'oungu ma Dutu
wakisisupu 'o Mesirioka.

Wakisisupu ma Wange ma 'inomo 'o Yesus de wi do-domoteke yo'odomo

17 Ma wange ma di-disiraka 'o Roti Koiragi-ragiwa ma rameka [r] 'awi do-domoteke yaino 'o Yesusino yosano, " 'Aba, kiakau ngona nomau ngomi miosidaoto nanga 'inomo ma ngale Wakisisupu ma Wange ma ngodomo?"

18 'O Yesus wosango, "Niotagi doka wimoika 'o kotaka de niongose 'ato 'O 'Aba Guru wongose, 'Ma 'orasi ya'adonokau ma ngale ngoi. Ngoi tomau de 'ai do-domoteke mio'odomo 'ani woaka ma ngale Wakisisupu ma Wange.' "

19 'O Yesus wi do-domoteke yamoteke 'okia naga wongosekau gee. 'Ona yotagi yosidaoto ma rame ma 'inomo ge'ena.

20 'Iobiruku de 'o Yesus de wi do-domoteke yamogiooko de modidi
yogogeruku yo'odomo. 21 Yo'odomo ma gu-gudaioka de 'o Yesus wongose, "'Ena nio'isenika, ne'ena nginioka naga wimoi dua woiwukunu!"

22 'O do-domoteke yo'isene ge'ena, de manga singina 'isusa ma sala. Ge'enaka de moi-moi yomadasano 'o Yesusika, "Ma raiokau kongoiwa 'Aba?"

23 'Una wosango, "Gee 'awi roti wositubuku 'o sawokuku de de ngoi,
gu'unau dua woisisarakani. 24 Ma goungu 'o Nyawa ma Ngowaka dua wosongene 'isoka 'isidemokau 'o Buku 'Itebi-tebinoka, duga wotorouoka 'o nyawa gu'una gee wisisa-sarakani 'o Nyawa ma Ngowaka. 'Ifoloi yaowa nako 'o nyawa gu'una koma'iwa woboano 'o duniaka."

25 Ge'enaka de 'o Yudas gee 'o Yesus wiwuku-wukunu wongose, "Ma rai ko ngoinowa gee, 'Aba Guru, 'ani dumutu?"

Ge'enaka de 'o Yesus wosango, "Ka to ngona ni demo ge'ena!"

Ma Jou wi Ngodomo 'Itebi-tebini

26 Gedagee yo'odomo, de 'o Yesus wa'ese 'o roti de wo'amalaha ma
Jo'oungu ma Dutude, deika waeta-eta so wakikula wi do-domoteika de wongose, "Nia'ese de nia'odomo; ne'ena to ngoi 'ai roese."

27 Ge'ena 'iduanga de wa'ese 'o 'anggur 'o sawoko moi, de wo'amalaha ma Jo'oungu ma Dutude. Ge'enaka de wokula 'awi do-domoteika de

[r] 'O Yahudioka 'o Roti Koiragi-ragiwa yo'odomo 'o wange tumudiingino ge'ena ma ngale yosirame Wakisisupu ma Wange.

wongose, "Nia'okere nioodumu 'o sawokoka ne'ena. 28 Ne'ena ge'ena 'ai
'aunu gee 'ipoa ma ngale 'o nyawa 'iodumu, la manga so-sowono ma Jo'oungu ma Dutu kowosi-singinawau. Ma Jo'oungu ma Dutu 'awi jaji wositiai de ne'ena. 29 Tinisidemo ne'ena, ngoi dua kota'okeruawau
'o 'anggur kone'ena, sigado ma 'orasi ngoi ta'okere 'o 'anggur ma sungi de de ngini 'ai Dea wi Dunia ma Sungioka."

30 Ge'enaka de 'ona yosinyanyi 'o nyanyi moi ma Jo'oungu ma Dutu wisiarene. Ge'ena 'iduanga deika yotagi 'o Zaitun ma gigieka.

'O Petrus dua womasipongono

31 Ge'enaka de 'o Yesus wongose 'awi do-domoteika, "Ne'ena ma eta 'iobiruku ngini nioodumu dua 'ania ngo-ngaku 'igiwioka ngano 'okia naga gee 'idadi ngoino. Sababu 'o Buku 'Itebi-tebinoka 'isilefoku konee: 'Ngoi dua towito'oma 'o so-sowohi gu'una de ma domba 'asa 'ikokiowara 'imakati-tingaoka.' 32 Ma gee dua tomomiki-
eli, de ngini koniotagiwasi 'o Galileaka 'ena ngoi tomatisirakau doka."

33 De 'o Petrus wongose 'o Yesusika, "Ngaro 'iregu-regu 'ona yoodumu nimada, ma ngoi ma gou-goungu ko'uwa."

34 'O Yesus wongose 'o Petrusika, "Ma gou-goungu 'o obiri ne'ena 'o namoro koisorenuawasi, ngona nomasipongono ngoino ma sa'angeu."

35 'O Petrus wongose, "Ngaro tosongene de de ngona, ma dua kotomasipongonuwa."

De 'o do-domoteke 'iregu mita koge'ena yongose.

'O Yesus wolahidoa 'o Getsemanioka

36 Ge'ena 'ipasa de 'o Yesus de wi do-domoteke yotagi 'o ngii moika ma ronga 'o Getsemani. Kadoka yaika de 'o Yesus wongose wi do-domoteika, "Niogogerukosi ne'enaka, ngoi totagi tolahidoasi."
37 Ge'enaka de wakisigaro 'o Petrus de 'o Zebedeus wi ngowa-ngowaka yamididi wimoteke. 'Una wamao wi singina 'isusa de wobalisa. 38 'Una wosidemo 'onaka, "Tamao tobalisa ma sala ma tero tosongenoka. Ngini ne'enakasi de niomajaga-jaga de de ngoi."

39 Ge'enaka de 'o Yesus wotagi ma etasi 'ikurutika de wotalibukuku wolahidoa wongose, "'Aba, nako yaowa de noisikurutu 'o sangisara gee salingou tamoku, ma 'uwa ka to ngoi 'ai mau 'idadi, la 'ena ka to ngona, 'Aba."

40 Ge'enaka de 'o Yesus wolio 'awi do-domoteika gee yaruangeka,
'ena 'ona yakoki'ookoka. 'Una wongose 'o Petrusika, "Ka 'o takoro
moi ma koidadiwa nimajaga-jaga de de ngoi? 41 Nimajaga-jaga de
nimalahidoa la 'uwa nitaili. Ngini nia singinaka niomau niadiai ma
owa, ma ngini niolamahani."
42 Ma moioli 'o Yesus wotagi wolahidoa wongose, "'Aba, nako
'o sangisara 'o sawooka ne'ena salingou tamoku de koidadiwa
'isiresene, madakau la moteke to ngona 'ani mau." 43 Ge'ena 'ipasa de
'o Yesus wolioli 'ena wakidaenino wi do-domoteke kayoma'iduokasi
sababu kaifoloi manga ako 'itubuso.
44 Ma moioli 'o Yesus wakimadaku de wotagi wolahidoali wosigali ma
sa'angeu, ma betongo ka koge'ena. 45 Ge'ena 'iduanga de wolioli wi
do-domotekino de wongose, "Kanionisukosi? De kaniomaomasosi?
Niamake ma 'orasi ya'adonokau 'o Nyawa ma Ngowaka wisisarakani
'o nyawa yosowo-sowono manga giama ma soatika. 46 Niomomikieu!
Potagiou! Woiwuku-wukunu gu'una woboau."

'O Yesus witagoko

47 'O Yesus kawobicarasi, de 'o Yudas gee 'o do-domoteke wimoi
yamogiooko de modidino, woboa de 'o nyawa yoku-kudai
'o samarangi de 'o palo-palo yo'asa. 'Ona 'o 'imam ma sae-saeke de
'o Yahudioka manga balu-balusu yakisuloko. 48 'O nyawa gee
'o Yesus wisisa-sarakani wakidongosekau ma no-nako konee:
"'O nyawa gee towiame, ge'ena gu'unau so winitagoko!"
49 Gee ya'adonika ge'enaka de 'o Yudas kawogila-gila waika
'o Yesusika de wongose, "Tabea, 'Aba Guru!" Deika wiame.
50 'O Yesus wongose, "'E 'esamoi! 'Okia nodo'oa ne'enano?" [s]
Ge'enaka de yoku-kudai go'ona wida-dagi witagoko. 51 'O do-
domoteke wimoi wi samarangi wagoraka de wi'oto 'o 'imam ma
amoko wi ro-riwoka so wi ngauku ma 'itoaoka. 52 Ge'enaka de
'o Yesus wongose wido-domoteika gu'una, "'Ani samarangi
nosigilioku ma sarumuku, sababu nago'ona 'o wase yosisasaru, 'asa
yosisongene de 'o wase. 53 Bolo ngona nongose ngoi koidadiwa
tomaga'asoko 'ai Dea woiriwo? Nako toga'asoko ge'ena 'una 'asa
kawataitino wasidingoto 'o mala'ekati 'o solodado gee 'o bolu

[s] Ma ngale: 'itaitika nadiai 'okia naga gee nomau nadiai.

mogiooko de modidi 'ifoloi! 54 Ma nako koge'ena, kokia la 'idadi
moteke ma Jo'oungu ma Dutu 'awi demo? Sababu 'o Buku 'Itebi-
tebinoka 'isidemokau salingou 'idadi 'isoka gee ma 'orasi ne'ena."
55 Ge'enaka de 'o Yesus wongose yoku-kudaika gee, "Ngoi ne'ena
to'ora-'ora? So 'o samarangi de 'o palo-palo nidagasa la nitagoko?
'O wange 'isinoi-noimi ngoi todotoko ma Jo'oungu ma Dutu wi
Woaka, ma konitagokuwa! 56 Ma ngano salingou koge'enau la 'idadi
'isoka 'o nabii yosilefokau 'o Buku 'Itebi-tebinoka!"
Ge'enaka de wi do-domoteke yoodumu yooara wisidamadaku.

'O Yesus 'o 'Agamaka ma Hakimi manga bionoka

57 'O Yesus witagokino de wi'otaka 'o Kayafasika ma 'Imam ma Amoko
gu'una. Ge'enaka doka 'o Yahudioka manga 'agamaka yodoto-dotoko de
'o Yahudioka ma balu-balusu yomalomunou. 58 'O Petrus doka 'o gurutika
'o Yesus wisidu-du'uru sigado ma 'Imam ma Amoko wi ginitaroka waino.
Ge'enaka de wowosama ma dodaka so wogogerie de yojaga-jaga gee, ma
ngale womau wanako 'iodumu ge'ena dua kokia ma do-dogumuku.
59 'O 'Agamaka ma Hakimi 'ona ge'ena la 'o 'imam ma sae-saeke de
'o 'agama ma balu-balusu yoodumu yosikanonu yomau yodamake
'o sakisii ma ngeluku, la 'o Yesus wihukumu wiso-songene. 60 Ma ngaro
manga gudai yosidemo manga sakisii, ma ka ma eta ma koyodamakewa
'awi sowono. Sababu ge'ena yamididi yoma'okode ma bionoka, 61 de
yongose, "'O nyawa nu'una wongose, 'Ngoi 'idadi taruba ma Jo'oungu
ma Dutu wi Woa, de ka 'o wange sa'ange ma dodaka de tosigokoli.' "
62 Ge'enaka de ma 'Imam ma Amoko woma'oko de wongose
'o Yesusika, "Nooluku nasango manga galaki ge'ena?" 63 Ma
'o Yesus kaworii-riidika. Ge'enaka de ma 'Imam ma Amoko
wongoseli 'o Yesusika, "De ma Jo'oungu ma Dutu wowango-wango,
nosidemo ngomino ngona ne'ena ma Koana Wiiri-iriki ma Jo'oungu
ma Dutu Wosijajiokau gu'una? Ma Jo'oungu ma Dutu wi Ngowaka?"
64 'O Yesus wosango, "'Isoka to ngona ni demo! Duga tinidongose, dua
'asa winimake 'o Nyawa ma Ngowaka wogogerie wopareta ma Jo'oungu
ma Dutu wi giniraoka, gee wi pareta 'ifoloi 'iamoko. 'O Nyawa ma
Ngowaka gu'una dua woboa daku 'o kakamoroka 'o diwangino!"
65 Ge'enaka de ma 'Imam ma Amoko 'awi baju waracanga de
wongose, "'Una ma Jo'oungu ma Dutu wisiti-tingoono! Ngaro ma
sakisii koi'iwau sababu ngini ma sirete nio'isenokau 'awi demo-demo

gee ma Jo'oungu ma Dutu wisiti-tingoono. 66 Kokia ne'ena moteke
ngini?"

'Ona yosango, "'Una salingou wihukumu wiso-songene."

67 Ge'enaka de wi bionoko yakibiti de wipesana, de munuka wipoka,
68 de kayongosekau, "Ngona ma Jo'oungu ma Dutu wi Ngiriki. Bika
nopasi nago'ona nipesana?"

'O Petrus womadidumu

69 Ma 'orasi ge'ena 'o Petrus doka ma dudunoka 'o ginitaroka
wogogerie, de 'o ro-riwo mimoi moboa de mongose, "Ngona mita
nomote-moteke de 'o Yesus 'o Galileano?"

70 Ma 'o Petrus womadidumu ge'ena 'o nyawa ma gu-gudai manga
bionoka wongose, "Ngoi kotasahewa 'okia ni dumutu." 71 Ge'enaka de
womato'oraka 'o ginitara ma ngoranika. 'O ro-riwo mimoioli mimake
'o Petrus de mongose 'o nyawa-nyawaka ge'enaka dau gee, "'O nyawa
nu'una mita kangano womote-moteke de 'o Yesus 'o Nazaretino."

72 Ge'enaka de 'o Petrus womasipongonoli de wosasi, "Ma gou-
goungu ngoi kotowinakowa 'una."

73 Koito'ingowa de yoma'oko-'okode ge'enaka yaika 'o Petrusika
de yongose, "Ma raiokau ngona mita de de 'ona. Ma nyo-nyata ni
bicaraka gee."

74 Ge'enaka de 'o Petrus womasibo-bobeto de wongose, "Ma gou-
goungu ngoi kotowinakowa 'o nyawa gu'una!"

Ma 'orasi ge'ena mita 'o namoro 'isorene. 75 De 'o Petrus wonganonino
'o Yesus wongosekau, "'O namoro koisorenuawasi 'ena ngona
nomasipongono ma sa'angeu." Ge'enaka de 'o Petrus wosupu ge'ena ma
'Imam ma Amoko wi ginitaroka 'ena wo'ari kawidomo-domo.

Ma Yesus 'o Pilatusika wisisarakani

27 Kayaika 'ikinitara de 'o 'imam ma saeke yoodumu de
'o Yahudioka manga balu-balusu yomatoomu 'o butusangi
yodiai ma ngale 'o Yesus wito'oma. 2 'Ona wipusuku de wi'asa
wisisarakani 'o Pilatusika 'o Romaka manga sangaji.

'O Yudas wosongene

3 'O Yudas gee 'o Yesus wisisa-sarakani wolega-lega 'ena
'o hukumani 'iotaokau 'o Yesusuku, de womatoduba so 'o pipi

'o saaka 'o nagi sa'ange wosigilio 'o 'imam ma sae-saekika de
'o Yahudioka manga balu-balusika. 4 'Una wongose, "Ngoi
tosowonokau. Ngoi towiwukunu 'una gee wi sala koi'iwa, sigado
wihukumu wiso-songene!"

Ma 'ona yongose, "Ngomi komianakowa ge'ena! Ge'ena to ngona
ni 'urusangi."

5 Ma pipi ge'ena 'o Yudas wa'umo ma Jou wi Woa ma dodaku, de
wotagiokau womasidele.

6 'O pipi ge'ena 'o 'imam ma saeke yatoomu de yongose, "'O pipi
ne'ena 'o 'aunu ma pipi. Moteke 'o 'agama ma 'atorangi, 'o pipi
ne'ena koidadiwa 'isingosama 'o sadakaa ma ngiiku ma Jou wi
Woaka." 7 Ge'enaka de yomaka'aturokasi 'asa de ma pipi ge'ena
'o tonaka yosi'ija, gee yosironga 'o boso wodi-diai 'awi tonaka.
'O tonaka ge'ena yadiai 'o nyawa ma dudunino yakido-dobo'osuku.
8 Ge'enau so 'o tonaka ge'ena sigado ne'ena yosironga, "'O 'Aunu ma
Tonaka."

9 De ge'enau, 'idadiokau 'isoka 'okia naga 'o Yeremia
wosidemokau 'ato: "'Ona ya'ese 'o pipi 'o saaka 'o nagi sa'ange,
ge'ena 'o Israeloka yomodekokau yofangu to 'una wi 'ija. 10 De ma
pipi ge'ena yosi'ija 'o boso wodi-diai 'awi tonaka, 'isoka gee ma
Jo'oungu ma Dutu wosulokokau ngoino."

'O Yesus 'o Pilatus wi bionoka

11 Ge'enaka de 'o Yesus wotaari 'o Pilatusika, ma sangaji ge'ena ma
daeraaka gee, de 'o Pilatus wosano, "Ngona ne'ena 'o Yahudioka
manga koana?"

'O Yesus wosango, "'Isoka to ngona 'ani demo."

12 Ma gedagee 'o 'imam ma sae-saeke de 'o Yahudioka manga balu-
balusu wikalaki 'ikudai, de 'una kowosangowau.

13 Sababu ge'ena 'o Pilatus wongose, "Kono'isenuwa nikalaki
ge'ena ma gudai?"

14 Ma 'o Yesus kowosangowa ka ma eta ma, so ma sangaji gu'una
woherangi ma sala.

'O Yesus 'o hukumani widubutusu ma ngale wiso-songene

15 'O taunu 'isinoi-noimi gee Wakisisupu ma Wange ma rame
yodiai, ma sangaji 'o Pilatus biasa wosisupu 'o bui ma nyawa moi

moteke 'o kawasa yoiriki. 16 Ma 'orasi ge'ena wobui-buika wimoi gee
wikokinako-nakokau sababu 'o dorou wodi-diai, 'awi ronga 'o Yesus
Barabas. 17 Gedagee 'o kawasa yomakokitoomuno de 'o Pilatus
kawongosekau, "Ngini niomau nagu'una towisisupu nginika?
'O Yesus Barabas bolo 'o Yesus gee wisironga ma Kristus?"
18 'O Pilatus wongose koge'ena sababu 'una wanako 'ona wisisarakani
ma ngale witaleana.

19 Ma 'orasi 'o Pilatus wogogeruku wosi'adi-'adili ma ngiioka, de
ma wekata mobesesongo konee: "Tanu 'uwa wonido'oanikia 'o nyawa
gee wi sala koi'iwa. Sababu ma ngale 'una ngoi 'ai naneroka
'imodongo ma sala kangano ne'ena." 20 Ma 'o 'imam ma sae-saeke de
'o Yahudioka manga balu-balusu koyomaogoruwa yosisau-sauku
'o kawasaka go'ona la yoga'asoko 'o Pilatusika 'ato 'o Barabas
wisisupu de 'o Yesus wihukumu wiso-songene. 21 Ge'enaka de ma
sangaji gu'una wosanoli 'onaka, "'O nyawa yamididi no'ona, ka 'una
towisisupu nginika?"

'Ona yosango, "'O Barabas."

22 'O Pilatus wongose 'onaka, "Nako koge'ena, kokia todiai
'o Yesusika gee wisironga ma Kristus?"

'Ona yoodumu yosango, "Powisidele 'o salipoka!"

23 'O Pilatus wosano, "Ma ka'ena wadiai gee 'ito-torou?"

Ge'enaka de 'ona yosigasoko 'ifoloiosi 'iamokie, "Powisidele
'o salipoka!"

24 'O Pilatus wamaoku kowomado-do'oawau, de yoku-kudai go'ona
wiridutukou, so 'o 'akere wa'ese de yoku-kudai manga bionoka de wi
giama wa'isoko de wongose, "Ngoi kotomadomokuwa 'o nyawa
nu'una wi songene. Ge'ena ngini nimadomoku."

25 Yoku-kudai go'ona yoodumu yosango, "Ia, ngaro ngomi de mia
ngowa-ngowaka 'asa miamoku wi songene ma hukumani ge'ena!"

26 Ge'enaka de 'o Pilatus 'o Barabas wisisupu 'onaka, de
wosuloko 'o Yesus wipa'asana de wisisarakani 'onaka la wisidele
'o salipoka.

'O solodado 'o Yesus wisisasaru

27 Ge'enaka de 'o Pilatus wi solodado 'o Yesus wi'asa ma sangaji
wi gogerika, de 'o solodado yoodumu yomatoomu wisigilolitino.
28 'Ona yaawene 'o Yesus wi baju so yositagali 'o baju gee yate-

tereboko. 29 'Ona yodiai 'o tuala ngai moi 'o da'ara 'idodo-dowoko, de
yosinoa 'o Yesus wi saeuku. Ge'enaka de 'o papadi ngai moi wi giama
ma ginirakoka yokulaka de wi bionoka yobukuku de wisisasaru
yongose, "Tabea, 'o Yahudioka manga Koana!" 30 'Ona wikibiti de
'o papadi ge'ena ya'ese so yosipesana wi mumuuku. 31 Gedagee
wisisasaru 'iduanga, de 'o baju ge'ena yaawene so wisinoali gee to
'una. Ge'enaka de 'una wi'asa 'o kota ma dudunika ma ngale wisidele
'o salipoka.

'O Yesus wisidele

32 'O ngekomo ma goronaka, de yomakamake de 'o Kirene ma
nyawa wimoi wi ronga 'o Simon. 'O solodado go'ona wigegoto
wamoku 'o Yesus wi salip. 33 Gee ya'adono 'o ngii moi ma ronga
'o Golgota, ma ngale 'o Saeke ma Kobongo ma Ngii, 34 ge'enaka dau
de 'o Yesus wisi'okere 'o 'anggur gee 'o haewani ma miringi
yosiganuku. Ma 'o 'anggur ge'ena watailoka de waolukou.
35 Ge'enaka de 'o solodado go'ona wisidele 'o salipoka, de wi baju
yomasibula-bula yodu'undi. 36 Ge'ena 'ipasa de 'ona yogogerieu
ge'enaka wilega-lega. 37 'Awi saeke ma dekude 'isilefoka kokia naga
'una wikalaki gee, ge'ena la, "Nu'una 'o Yesus, 'o Yahudioka manga
Koana." 38 Yamididi 'o dorou yodi-diai mita yakisidisidele 'o salipoka
de 'o Yesus, wimoi wi giniraoka, de wimoi wi gubalioka.
39 'O nyawa gee yotoaka ge'enano kayomagiwi-giwi wisiti-
tingoono 'o Yesus. 40 Yongose 'ato, "Ngonau ne'ena nomau ma Jou
wi Woa natotaka de nosigokoli ka 'o wange sa'ange ma dodaka! Nako
ngona ma gou-goungu ma Jo'oungu ma Dutu wi Ngowaka, bika no'uti
'o salipoka de ngona ma sirete nomasilaha!"
41 Koge'enali mita 'o 'imam ma sae-saeke de 'o Yahudioka manga
'agamaka yodoto-dotoko, de mita 'o Yahudioka manga balu-balusu,
'o Yesus wisiti-tingoono. 'Ona yongose, 42 "'O nyawa 'iregu
wakisilaha, 'ena momongo 'una ma sirete koidadiwa womasilaha!
Nako 'una 'o Israeloka manga koana de yaowa kone'ena wo'uti
'o salipioka, 'asa de ngomi miongaku 'unaka. 43 'Una wongaku ma
Jo'oungu ma Dutuka. So bika dua wisisalamatioka. Sababu 'una
wongose 'ato 'una ge'ena ma Jo'oungu ma Dutu wi Ngowaka."
44 Yo'ora-'ora gee yakisidi-disidele de 'o Yesus, 'ona mita
koge'enali yositi-tingoono 'o Yesusika.

'O Yesus wosongene

45 'O wange 'ikoronako, de ma daeraa ge'ena 'itarusu ka ma moiku
ma do'ingo 'o takoro sa'ange. 46 'O takoro sa'ange de 'o Yesus
wopoaka womasigasoko ma Deaka, "'Eli, 'Eli, lamasabatani!" ma
ngale, "'Ai Jo'oungu ma Dutu, 'Ai Jo'oungu ma Dutu, 'ido'oa so
ngona noimadaka?"
47 Yamuruo naga ge'enaka gee yo'isene wi 'ilingi de kayongosekau,
"Ee! 'O Elia wi'asoko!" 48 Wimoi ge'enaka dau wosijai-jai 'o spons
wa'ese de wositubuku 'o 'anggur 'icuka-cukaku, ge'enaka de 'o gotaka
wosisagatuku de widotobe 'o Yesus wi 'uru ma kaide la bari wo'okere.
49 Ma munuka yongose, "'Uwasi! Nou, polega-lega bika dua 'o Elia
woboa wisisalamati!"
50 Ge'enaka de 'o Yesus womapoakoli woamo-amokie de wi
ngomasa 'ipidili.
51 Ge'enaka de ma Jo'oungu ma Dutu ma sirete 'awi Ngii [t] ma
da-datoko 'iside-sideluku ma 'iracanga 'itagi modidioka kadaku de
'isikauku, de 'o 'osu de 'o gigie 'iteto-teto 'ikapelaka. 52 'O bo'osuku
'ikokipelenga, de manga gudai ma Jo'oungu ma Dutu wi kawasa
yosonge-songenokau wakisimomiki, de yamada manga bo'osuku.
53 Gedagee 'o Yesus womomioka de yowosanga 'o Yerusalemuka so
manga gudai yakimake.
54 'O solodado ma balusu de ma solodado gee 'o Yesus wijaga-
jagano yosawanoka gee yamake 'o 'osu de 'okia naga gee 'ikokidadi.
'Ona yongose, "Ma gou-goungu nu'una ge'ena ma Jo'oungu ma Dutu
wi Ngowaka."
55 Ge'enaka mita manga gudai 'o nge-ngeweka yolega-lega
'o gurutika. 'Ona ge'ena gee 'o Yesus wimote-moteke de wiriwo-riwo
ka 'o Galileakasi de 'isikaino. 56 Ge'ena la ngo Maria 'o Magdalenano
de ngo Maria 'o Yakobus de 'o Yusuf manga 'esa, de mita 'o Zebedeus
wi ngowa-ngowaka manga 'esa.

'O Yesus wipo'osuku

57 'Iobirou de 'o Arimateano wokaya-kaya wimoi waino wi ronga
'o Yusuf. 'Una mita 'o Yesus wimote-moteke. 58 'Una wotagi

[t] Ma Jo'oungu ma Dutu ma sirete wi Ngii ma ngale 'o ngii moi 'itebi-tebini 'awi Woaka 'o Yerusalemoka.

'o Pilatusika, woga'asoko 'o Yesus 'awi songene. Ge'enaka de
'o Pilatus wosuloko 'o Yesus 'awi songene yosiguti la yokula
'o Yusufika. 59 Ge'enaka de 'o Yusuf wa'ese 'o maieti ge'ena de
wosisao de 'o mosa 'i'are-'arese de 'i'alu-'alusu de 'itebi-tebini.
60 Ge'enaka de 'o maieti ge'ena wapo'osuku to 'una ma sirete wi
bo'osuku ma sungika, gee wa'aruika 'o teto ma dodaka. Ge'enaka de
'o teto 'iamo-amoko moi wodolololoika de wotagiokau. 61 'Ena ngo
Maria 'o Magdalenano de ngo Maria 'iregu, ge'enaka yogogerie ma
bo'osuku yodaarika.

'O bo'osuoka yojaga-jaga

62 Ma bibinoka 'o Yahudioka Pomaoma-omasuku ma Wangeka,
'o 'imam ma sae-saeke de 'o Farisioka yotagi 'o Pilatusika, 63 de
yongose, "Jou, ngomi kamiongano-nganonosi gee wotabaeluku
kawowango-wangosi, 'una wongosekau, 'Dua 'o wange sa'angeka
'asa ngoi tomomiki 'o songenoka.' 64 Sababu ge'ena nosuloko la
'o bo'osuku ge'ena yojaga yosidi-diai sigado 'o wange sa'ange, la
'uwa sigado 'awi do-domoteke yatosiki 'awi maieti ge'ena de yongose
'o nyawa-nyawaka 'ato, ''Una womomiokau 'o songenino.' De manga
ngeluku ma du-du'uruoka ne'ena dua 'ifoloiosi 'itorou de gee ma
si-siraka."
65 'O Pilatus wongose, "To ngini nia jo-jaga de ma 'ena so tagi
niakisuloko la yojaga yosidi-diai!"
66 Ge'enaka de 'ona yotagi 'o bo'osuika de yano-nakokau 'o tetoka
gee ma bo'osuku ma da-datoko ge'ena de yojaganou.

'O Yesus womomiki

28 'O Yahudioka Pomaoma-omasa ma Wange 'ipasa, 'o 'Ahadi
ma wange kaitaru-tarusikasi, ngo Maria 'o Magdalenano de ngo
Maria mimoioli yotagi yalega 'o bo'osuku ge'ena. 2 De kayasorogano
'o 'osu ma kiamati sababu ma Jo'oungu ma Dutu 'awi mala'ekati 'i'uti
'o sorogaaku yalolok 'o teto gee ma bo'osuku ma da-datoko ge'ena,
de 'igogerieu ma dekuoka. 3 'O mala'ekati ge'ena ma biono 'isoka
'o tawi-tawi de ma baju ma garese 'isoka 'o kapa. 4 'O solodado gee
yojaga-jaga ge'enaka, yakimodongo kayoti-tirine sigado yotitooka.
5 'O mala'ekati ge'ena 'ingose 'o nge-ngewekaka, "'Uwa nimodongo!
Ngoi tanako ngini wininonu 'o Yesus gee wisidelokau 'o salipoka.

6 'Una kowi'iwau ne'enaka. 'Una womomiokau 'isoka ma sira
wosidemokau. Nou, nialega 'awi ngiioka gee winoa-noaku. 7 Ne'ena,
niotagiou nimatai-taiti niosidemo wi do-domoteika, ''Una
womomiokau yosonge-songene ma sigoronaka, de ne'ena
womatisirakau doka 'o Galileaka, ge'enaka doka 'asa dua winimake!'
Niongano-nganono 'okia naga gee tinisidemokau." 8 'O nge-ngeweka
go'ona ka manga japatioka yamada ma bo'osuku ge'ena. Yakimodongo
ma yomorene ma sala kayooa-oara yosidemo ma hali ge'ena 'o Yesus
wi do-domoteika. 9 Koito'ingowa 'ena 'o Yesus woboanou 'o nge-
ngewekaka de wongose, "Tabea!" Ge'enaka de yomasisori 'unaka de
yomasigao wi douno de wisuba. 10 'O Yesus wongose, "'Uwa
nimodongo. Niotagi niosidemo 'ai 'esamoika la yotagi 'o Galileaka.
Ge'enaka doka 'asa de 'ona 'imake."

'O solodado gee yojaga-jaga manga demo

11 Gedagee 'o nge-ngeweka go'ona yotagi de 'o solodado yamuruo naga
gee 'o bo'osuku yojaga-jaga yolio 'o kotaka, de yosidemo 'o 'imam ma
sae-saekika 'okia naga gee 'idadiokau. 12 'O 'imam ma sae-saeke
yomaka'aturu de 'o Yahudioka manga balu-balusu, ge'enaka de 'o pipi
ma amoko yokula 'o solodado gee 'o bo'osuku yojaga-jagaka. 13 De
yongose, "Ngini salingou niongose 'ato, 'iobiruku nima'iduoka de wi
do-domoteke yaino yatosioka 'o maieti ge'ena. 14 De nako ma sangaji
wo'isene ma hali ge'ena, ngomi 'asa mibaja la konido'oawa." 15 So
'o solodado gee yojaga-jaga go'ona 'o pipi ya'ese de yodiai 'isoka yakisibe-
besesongokau gee. Sababu ge'ena 'o jarita ge'ena kaitagiosi 'o Yahudioka
sigado ne'ena.

'O Yesus wakisuloko 'o habari ma owa yosidagi

16 'O do-domoteke yamogiooko de moi yotagi 'o gigie moika
'o Galileaka 'isoka kokia naga gee 'o Yesus wosulokokau. 17 Gedagee
'ona wimake 'o Yesus ge'enaka doka, de wisuba. Ma 'onaka naga de
ma 'ena koyongakuwasi rekeni. 18 'O Yesus womasisori 'onaka de
wongose, "'O sorogaaka de 'o duniaka ma kuasa 'iodumu 'isidu-
kulakau ngoino. 19 Sababu ge'ena niotagi 'o sagala nyawaka 'o dunia
niakiloliti, niakidotoko la yodadi to ngoi 'ai do-domoteke. Niaki'osiki

de 'o 'Aba wi ronga, wi Ngowaka, de 'o Ngomasa 'Itebi-tebini.
20 Niakidotoko yamoteke 'okia naga gee tinisidemokau. De niongano-
nganono, ngoi dua naga de de ngini sigado 'o dunia ma do-dogumika."